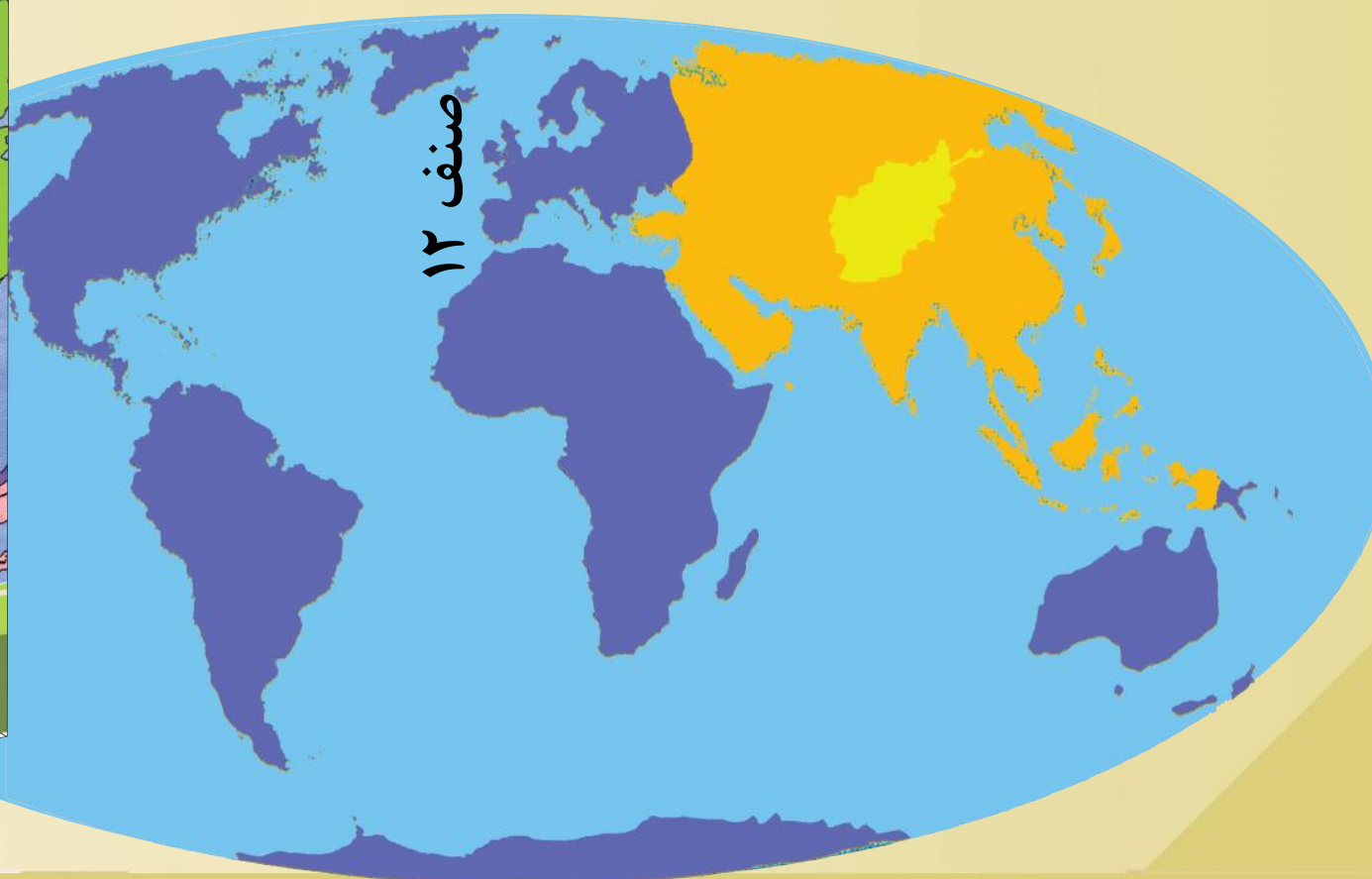

کتاب معلم رهنمای تدریس جغرافیه

صنف ۱۲

رهنمای تدریس جغرافیه

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلېږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف

کتاب معلم رهنمای تدریس جغرافیه صنف دوازدهم

سال چاپ: ۱۳۹۹ هـ. ش.

مشخصات کتاب

مضمون: رهنمای تدریس جغرافیه

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی دیپارتمنت جغرافیه

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: دوازدهم

زبان: دری

انکشاف‌دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۹ هجری شمسی

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است.

خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است. چنانچه بر همه گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می نمایند. در چنین برهه سرنوشت ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویتهای مهم وزارت معارف پنداشته می شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب های درسی و رهنمای تدریس در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، با استفاده از این رهنما، از هیچ نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه های فردای کشور می خواهیم تا از فرصت ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این رهنمای تدریس مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن ها در این راه مقدس و انسان ساز موفقیت استدعا دارم.

با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

عنوان صفحه

فصل اول

کلیات.....	۱
نصاب تعلیمی چیست؟.....	۱
رهنمای معلم چیست؟.....	۲
پالیسی تعلیمی و تربیتی معارف افغانستان.....	۲
اهداف عمومی تعلیم و تربیه در افغانستان.....	۴
اهداف دورهٔ ثانوی (صنف ۱۰ الی ۱۲).....	۶
استراتژی‌های تدریس.....	۷
ارزیابی (Evolution).....	۸
طبقه‌بندی استراتژی‌های تدریس.....	۹
وسایله‌ها و عناصر اساسی تدریس مضمون.....	۱۱

فصل دوم

ارزش آموزش علم جغرافیه در دورهٔ ثانوی.....	۱۲
درس اول: حدود اربعهٔ افغانستان.....	۱۸
درس دوم: سرحدات شمالی (خط سرحدی امیر شیر علی خان و خط سرحدی ریجوری).....	۲۱
درس سوم: سرحدات شمال شرقی.....	۲۴
درس چهارم: سرحدات جنوبی و شرقی.....	۲۷
درس پنجم: سرحدات غربی.....	۳۰
درس ششم: تشکیلات اداری.....	۳۳
درس هفتم: نفوس و اهمیت آن در انکشاف کشور.....	۳۶
درس هشتم: احصائیه و توزیع جغرافیایی نفوس.....	۳۹
درس نهم: رشد نفوس و اوسط عمر.....	۴۱
درس دهم: کیفیت نفوس و ترکیب قومی در کشور.....	۴۳
درس یازدهم: مهاجرت‌های داخلی و خارجی و جا به جا شدن نفوس.....	۴۶
درس دوازدهم: دین.....	۴۹
درس سیزدهم: زبان.....	۵۲
درس چهاردهم: اهمیت مواصلات.....	۵۵
درس پانزدهم: حمل و نقل زمینی.....	۵۸
درس شانزدهم: چند نوع وسایل ترانسپورتی را می‌شناسید؟.....	۶۱
درس هفدهم: راجع به شاهراه‌های کشور چه می‌دانید؟.....	۶۴
درس هژدهم: راجع به حمل و نقل هوایی کشور چه می‌دانید؟.....	۶۸
درس نوزدهم: میدان‌ها و شرکت‌های هوایی کشور.....	۷۱
درس بیستم: ارتباطات.....	۷۵
درس بیست و یکم: پُست.....	۷۸
درس بیست و دوم: تلیفون و مایل.....	۸۱
درس بیست و سوم: انترنت، ایمل و فکس.....	۸۴

فهرست

عنوان	صفحه
درس بیست و چهارم: توزیع و تراکم نفوس.....	۸۷
درس بیست و پنجم: مشکلات افزایش و کمبود نفوس در جهان.....	۹۰
درس بیست و ششم: مشکلات کمبود نفوس فعال اقتصادی در بعضی کشورهای جهان.....	۹۳
درس بیست و هفتم: مهاجرت‌ها و عوامل آن.....	۹۶
درس بیست و هشتم: مشکلات مهاجرت‌های جهانی و عواقب آن.....	۹۹
درس بیست و نهم: نژادها.....	۱۰۲
درس سی‌ام: تقسیمات جغرافیایی نژادها.....	۱۰۵
درس سی و یکم: راجع به ادیان مهم جهان چه می‌دانید؟.....	۱۰۸
درس سی و دوم: دین مقدس اسلام.....	۱۱۱
درس سی و سوم: راجع به دین مسیحیت چه می‌دانید؟.....	۱۱۴
درس سی و چهارم: راجع به آیین تائویزم و شنتویزم چه می‌دانید؟.....	۱۱۷
درس سی و پنجم: راجع به آیین‌های بودایی و هندویزم چه می‌دانید؟.....	۱۲۰
درس سی و ششم: زبان‌های مهم جهان.....	۱۲۳
درس سی و هفتم: زبان عربی.....	۱۲۶
درس سی و هشتم: زبان انگلیسی.....	۱۲۹
درس سی و نهم: زبان لاتینی (فرانسوی، اسپانوی و پرتگالی).....	۱۳۲
درس چهلیم: زبان جرمنی.....	۱۳۴
درس چهل و یکم: راجع به زبان چینی، جاپانی و اندونزیایی چه می‌دانید؟.....	۱۳۷
درس چهل و دوم: زبان بالتیک (لیتوانی) و سلاوی.....	۱۴۰
درس چهل و سوم: زبان اردو.....	۱۴۲
درس چهل و چهارم: ارتباطات و جهانی شدن.....	۱۴۴
درس چهل و پنجم: انواع وسایل ارتباطی.....	۱۴۷
درس چهل و ششم: پُست در جهان.....	۱۵۰
درس چهل و هفتم: تلفون و مایل در جهان.....	۱۵۳
درس چهل و هشتم: فکس در جهان.....	۱۵۵
درس چهل و نهم: اینترنت ایمل در جهان.....	۱۵۷
درس پنجاهم: شبکه ماهواره‌یی.....	۱۶۰
درس پنجا و یکم: مشکلات جهانی محیط زیست.....	۱۶۳
درس پنجاه و دوم: وسایط نقلیه.....	۱۶۶
درس پنجاه و سوم: تأثیرات کارخانه‌ها بر محیط زیست.....	۱۶۹
درس پنجاه و چهارم: زباله‌های صنعتی.....	۱۷۲
درس پنجاه و پنجم: خطرات نازک شدن طبقهٔ اوزون.....	۱۷۵
درس پنجاه و ششم: تخریب طبقهٔ اوزون.....	۱۷۸
درس پنجاه و هفتم: قطع جنگلات.....	۱۸۱

فصل اول

کلیات

نصاب تعلیمی چیست؟

در این باره که نصاب تعلیمی چیست، نظریات مختلف وجود دارد؛ یک‌عده آن‌را مفردات درسی می‌دانند و عده دیگر کتاب درسی. برخی از علمای تعلیم و تربیه نصاب تعلیمی را جداگانه تعریف نموده اند؛ مثلاً: نصاب تعلیمی رهنمودی‌ست که همه فعالیت‌های تعلیمی و تربیتی در آن شامل بوده و به دست آوردن آن‌ها هدف می‌باشد.

نصاب تعلیمی عبارت از تمام دانش‌ها، مهارت‌ها و ذهنیت‌های تعیین شده‌یی است که یک نهاد تعلیمی آموزش آن‌ها را برای شاگردان در نظر می‌گیرد یا به عبارت دیگر، نصاب تعلیمی تمام آموختنی‌های پروگرام تعلیمی و تربیتی یک نهاد تعلیمی است، که شامل کتب درسی، کتب ممد درسی، رهنمای معلم، تجارب و کارهای عملی (پلان شده) برای شاگردان می‌باشد.

آنچه امروز توجه متخصصان تعلیم و تربیه را به خود معطوف نموده، پاسخ به این سؤال است که دست اندرکاران تهیه مفردات و مؤلفان کتب درسی چه چیزهایی را با استفاده از روش‌های مشخص باید به شاگردان بیاموزانند که در زنده‌گی حال و آینده‌شان مفید باشد؟

همه‌گان اتفاق نظر دارند که شاگردان در شرایط متفاوت رشد می‌کنند و در آینده با مسایل جدیدی رو به رو خواهند شد، به همین دلیل در بسیاری از موارد، تشخیص این که آموختن چه چیزی به آن‌ها ضروری است و آموختن چه چیزی ضروری نمی‌باشد و نیز مؤثرترین روش آموختن کدام است، بسیار مشکل می‌باشد.

از طرف دیگر دوره جوانی با خصوصیاتِ چون تصمیم‌گیری مستقل، مسؤولیت‌پذیری، آینده‌نگری و بازاندیشی در مسایل از سایر دوره‌های زنده‌گی متمایز می‌گردد، جوان برای تعامل درست با جامعه و ورود به دنیای بزرگان نیازمند کسب مهارت‌های مختلفی می‌باشد؛ باید بداند که نیازهای جامعه‌یی که در آن زنده‌گی می‌کند از چه قرار است و کسب علم و دانش و مهارت‌های علمی چقدر برایش ضروری است؟ او نیاز دارد بداند که کیست، چگونه به حوادث می‌بیند، چگونه حقایق را درک می‌کند، چگونه انتخاب می‌کند و چگونه عمل می‌کند؟ وی نیازمند علمی است که او را تشویق به مطالعه و تحقیق در زنده‌گی اجتماعی کند.

با توجه به مطالب فوق، در تهیه مفردات درسی (جغرافیه) در حالی که با نیازهای علمی مرتبط است بر روش‌های جدید آموختن بیشتر تأکید گردیده است تا آموختن دانستنی‌ها به شیوه‌های قدیم؛ آموختن به روش‌هایی که بر روحیه فعال و مشارکتی، ابتکار و نقادی در آن‌ها تأکید می‌گردد.

در روش فعال و مشارکتی یا آموزش فعال (Active Learning Method) معلم نقش مهمی در پروسه تدریس به عهده دارد. در این نقش، وظیفه معلم به انتقال اطلاعات خلاصه نمی‌شود و او تجارب یادگیری را منحصر به گوش کردن و حفظ کردن مطالب نمی‌پندارد.

در این نقش معلم، رهنما و تسهیل‌کننده شرایط مطلوب یادگیری است و به جای انتقال یک جانبه مطالب، بر روش یادگیری، کسب تجربه و حل مسأله تأکید می‌نماید. یکی از اهداف اصلی تهیه کتاب رهنمای معلم نیز ارائه استراتژی‌هایی برای آموختن است.

از اهداف و دلایل دیگر تألیف این کتاب (رهنمای معلم) توضیح اهداف، اصول انتخاب و سازماندهی محتوا (متن) و استراتژی‌های ارزیابی کتاب (جغرافیه) صنف (دوازدهم) است.

از آنجایی که کتاب درسی حاضر با شیوه جدید برای آموختن (جغرافیه) تهیه گردیده و در آن امکان بیشتری برای ایجاد تجارب یادگیری شاگردان فراهم گردیده است، تدوین کتاب رهنمای معلم امر ضروری پنداشته می‌شود. باید گفت که تدریس و آموزش کار ابتکاری و تجربی است و معلمان مبتکر و نوآور در این عرصه دست به نوآوری می‌زنند؛ ولی نباید فراموش کرد که در انتخاب استراتژی‌های آموزش، متناسب به اصول هماهنگی با اهداف، استراتژی‌های ارزیابی، امکان مشارکت شاگردان و اصول دیگری که علوم روان‌شناسی، روان‌شناسی تربیتی و روان‌شناسی یادگیری پیش‌روی ما قرار می‌دهند باید توجه دقیق صورت بگیرد. هم اینکه بر اساس کدام اصول، محتوا انتخاب شود؟ اصول سازماندهی محتوا کدام‌ها اند؟ استراتژی‌های تدریس و ارزیابی چیست و چه اهمیت دارند؟ و بالاخره استخراج مفاهیم کلیدی چگونه صورت می‌گیرد، در این کتاب رهنمای معلم توضیح می‌گردد.

رهنمای معلم چیست؟

رهنمای معلم کتابی است که به معلم کمک می‌نماید تا در جریان یک ساعت درسی و یا یک دوره تعلیمی پلان تدریس خود را آماده سازد. در رهنمای معلم اهداف عمومی و خصوصی هر درس، وسایل تدریس، استراتژی تدریس، برانگیختن انگیزه شاگردان، فعالیت‌های معلم و شاگردان، بخش تحکیم آموزش شاگردان و ارزیابی، کارخانه‌گی، تشریح و معرفی بخش‌های مشکل درس، طرق اجرای بعضی فعالیت‌های کتاب درسی، معلومات اضافی و مآخذ بیشتر برای معلم گنج‌انیده شده است. رهنمای معلم برای این منظور تهیه می‌گردد تا معلم را با آماده ساختن پلان درسی و با اهداف عمومی تعلیم و تربیه در یک مرحله آموزش، آشنا سازد و به معلم کمک نماید تا مفاهیم و موضوعات هر درس را دریافته، معلومات اضافی را مهیا نماید. رهنمای معلم راه را برای تدریس همگون و یکسان کتاب درسی در تمام مکاتب، اعم از مرکز و ولایات و قرای دوردست کشور هموار می‌سازد. به این گونه تدریس مضامین در طول مدت مورد نظر (سال تعلیمی) در تمام مکاتب افغانستان یکسان صورت گرفته و کتاب درسی باید تا آخرین درس تدریس گردد. رهنمای معلم این امر را تضمین می‌نماید که تدریس به گونه‌یی که در مکاتب مرکز کابل و یا در سایر ولایات بزرگ صورت می‌گیرد در مکاتب ولسوالی‌ها و قریه‌های دوردست هم صورت گرفته و راه برای رشد معارف متوازن و همسان در تمام کشور باز شود.

پالیسی تعلیمی و تربیتی معارف افغانستان

بر مبنای احکام مندرج در مواد شانزدهم، چهل و سوم، چهل و چهارم، چهل و پنجم، چهل و ششم و چهل و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان و بر اساس ماده‌های ششم و هفتم و سایر احکام قانون معارف افغانستان و با در نظر داشت ضرورت‌ها، واقعیت‌ها و نیازمندی‌های معنوی و مادی کشور و به منظور ترسیم خطوط اساسی نظام تعلیم و تربیه افغانستان پالیسی تعلیمی و تربیتی معارف جمهوری اسلامی افغانستان در نقاط آتی مشخص می‌شود:

۱. آماده ساختن زمینه‌های تعلیم و تربیه معیاری برای اطفال، نوجوانان و جوانان کشور اعم از ذکور و اناث با عقیده راسخ و روحیه خداپرستی، پابندی به تطبیق احکام و ارزش‌های اسلامی، وطن‌دوستی، تحکیم وحدت ملی، زیست باهمی و بشردوستی.
۲. تقویت روحیه دفاع از استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، اخوت اسلامی، همبسته‌گی ملی، صلحدوستی، غنای فرهنگی و نفی کلیه اشکال و انواع تبعیض و خشونت.
۳. اعمار، بازسازی، انکشاف و تجهیز مؤسسات تعلیمی و تربیتی.
۴. انکشاف سیستم تعلیمی و تربیتی کشور همگام با تحولات مثبت علمی در جهان.

۵. استفاده و بهره‌گیری از تجارب مطلوب و موفق تعلیمی و تربیتی سایر کشورها.
۶. فراهم ساختن تعلیمات ابتدایی و متوسطه (۱-۹) اجباری و رایگان برای همه بدون در نظر داشت جنس، قوم، زبان، مذهب، نژاد و موقف اجتماعی.
۷. تدریس در مکاتب (رسمی و خصوصی) به زبان‌هایی صورت می‌گیرد که در قانون اساسی کشور تسجیل شده است.
۸. مطابق با تعلیمات دین مقدس اسلام، ارزش‌های قانون اساسی جمهوری افغانستان، عرف و عنعنات پسندیده جامعه افغانی و با در نظر داشت اصول پیداگوژیک و تجارب عملی و به منظور بهبود کیفی تعلیم و تربیه، سیستم معارف افغانستان بر اصل جدایی پسران و دختران استوار است؛ بنابراین، تعلیم مختلط بعد از صنف سوم مرحله ابتدایی در هیچ مؤسسه آموزشی اعم از مکاتب دولتی و خصوصی، کورس‌ها، کلب‌های ورزشی و غیره مجاز نمی‌باشد.
۹. تدریس زبان‌های سوم (در مطابقت با ماده ۱۶ قانون اساسی) به حیث یک مضمون در مناطق مربوطه.
۱۰. فراهم نمودن زمینه‌های تعلیم و تربیه برای شاگردان دارای نیازمندی‌های خاص، بیجاشده گان داخلی و مهاجرین.
۱۱. توسعه مدارس دینی، مکاتب تعلیمات عمومی، حرفوی و مسلکی و مؤسسات تربیه معلم و عصری ساختن آن‌ها.
۱۲. ارتقای سویه علمی و مسلکی معلمان.
۱۳. بهبود بخشیدن وضع معیشتی معلمان.
۱۴. مبارزه برای محو بیسوادی و توسعه مکاتب سواد حیاتی و متمم کارگری (ذکور و اناث).
۱۵. حمایت از سهم گیری بیغرضانه و بشردوستانه کشورها، مؤسسات بین المللی، مؤسسات غیر دولتی و اشخاص در تجهیز و ارتقای ظرفیت‌های مسلکی، تخصصی و اداری معارف در چوکات قوانین نافذه کشور.
۱۶. تقویت سیستم معارف متوازن و توزیع عادلانه امکانات تعلیمی و تربیتی در مرکز و ولایات کشور.
۱۷. آشنا ساختن شاگردان با اضرار پدیده‌های شوم چون خشونت، تبعیض، جنگ‌های نامشروع، مواد مخدر، مسکرات و مفاسد اخلاقی.
۱۸. رهنمایی شاگردان به حفظ ارزش‌های پسندیده چون آزادی، صلح، همزیستی مسالمت آمیز، شورا و دیموکراسی، رعایت حقوق بشر و حفاظت از محیط زیست.
۱۹. توجه همه جانبه به تعلیم و تربیه نسوان مطابق به احکام و ارزش‌های اسلامی و رعایت توازن میان مکاتب دختران و پسران.
۲۰. توجه به تعلیمات خاص (تیزهوشان، نابینایان، ناشنوایان و دارنده گان عقب مانده گی‌های ذهنی) و آغاز تدابیر مؤثر برای تعلیم و تربیه آن‌ها.
۲۱. مراقبت و نظارت از تطبیق نصاب تعلیمی معارف جمهوری اسلامی افغانستان، تدریس و استفاده از مواد آموزشی در مکاتب (رسمی و خصوصی) در چوکات قوانین نافذه کشور.
۲۲. زمینه سازی برای رشد ورزش (سپورت و تربیت بدنی).
۲۳. تحکیم روابط و ایجاد هماهنگی بیشتر میان ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و ریاست‌های تربیه معلم، مرکز ساینس و پوهنتون‌های ذریبط در کشور جهت تبادل اندوخته‌های علمی و تجارب مسلکی.

با تطبیق این پالیسی در معارف کشور به یاری خداوند متعال به نتایج عمده ذیل دست خواهیم یافت:

- تربیهٔ اولاد کشور با روحیهٔ اسلامی کسب رضای الله (جَلَّ جَلَالُهُ) و ایجاد یک جامعهٔ سعادت‌مند و مرفه.
- حفظ هویت ملی.
- تربیهٔ سالم اولاد وطن به حیث انسان‌های مسلمان، وطن‌دوست، مفید، متعهد و متمدن.
- فراگیری علم، کسب مهارت‌ها و طرز تفکر سالم شاگردان به منظور تطابق موفقانه با معیارهای علمی جامعه و جهان.
- ارتقای سطح دانش شاگردان به منظور کسب قابلیت و ورود موفقانه به بازار کار.

اهداف عمومی تعلیم و تربیه در افغانستان

بر مبنای احکام قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، قانون و پالیسی معارف، و با در نظر داشت ضرورت‌ها و واقعیت‌های جامعهٔ افغانی، نظام تعلیم و تربیهٔ کشور به منظور تعلیم و تربیهٔ سالم شاگردان اهداف ذیل را دنبال می‌نماید:

الف: اهداف عقیدتی و اخلاقی

۱. تقویۀ ایمان و اعتقاد به ارکان، اساسات و ارزش‌های دین مقدس اسلام، توسعهٔ بینش اسلامی عاری از افراط و تفریط مبتنی بر تعلیم قرآنی و سنن حضرت پیامبر (صلی الله علیه و سلم).
۲. تقویۀ روحیهٔ خودشناسی به منظور خداشناسی.
۳. تقویۀ روحیهٔ اعتماد به نفس و التزام به سجایای اخلاقی.
۴. تقویه و پرورش روحیهٔ نظم و دسپلین‌پذیری و رعایت احکام و ارزش‌های قانونی.
۵. تقویۀ روحیهٔ مسؤولیت‌پذیری در برابر ارزش‌های دینی، اجتماعی، تعلیمی و تربیتی.

ب: اهداف آموزشی و تربیتی

۱. کسب و تقویۀ مهارت‌های آموزشی از قبیل شنیدن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن، به کار بردن اعداد و حسن خط در زبان‌های رسمی و خارجی.
۲. آموزش علوم، فنون، تکنالوژی معاصر و کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی مورد نیاز.
۳. انکشاف استعدادها برای خودآموزی و خودارزیابی در پروسه‌های آموزش.
۴. رشد و تقویۀ قابلیت‌های تفکر، تعمق، مطالعه، تحقیق، تشخیص و ابتکار در زمینه‌های علمی، ادبی، فرهنگی و فنی.
۵. کسب مهارت جهت حل معضلات و پرابلم‌های فردی و اجتماعی.

ج: اهداف فرهنگی، ادبی و هنری

۱. رشد استعدادهای فطری شاگردان در عرصه‌های فرهنگ، ادب و هنر سالم و تقویۀ روحیهٔ شناخت و ارجحاری به میراث‌ها و گنجینه‌های تاریخی، فرهنگی و ادبی.
۲. معرفت با تاریخ، ادب و فرهنگ افغانستان، تمدن اسلامی و فرهنگ کشورهای دیگر.
۳. حفظ اصالت و انکشاف فرهنگ، هنرهای ملی، آداب و سنن پسندیدهٔ سالم جامعهٔ افغانی.
۴. انکشاف مهارت‌های ادبی و هنری از طریق تمرین و فعالیت‌های انفرادی و جمعی.

د: اهداف مدنی و اجتماعی

۱. تقویۀ روحیۀ استقلال و آزادیخواهی، حفاظت از ارزش‌های اسلامی، نوامیس ملی و تحکیم بنیاد روابط خانواده بر پایه عدالت و رعایت حقوق افراد.
۲. تقویۀ روحیۀ اخوت اسلامی، تعاون، صلح، عدالت اجتماعی، همبستگی ملی و بین‌المللی.
۳. انکشاف حس خیرخواهی و ارتقای فضایل اخلاقی، ضدیت با خشونت، جنگ‌های نامشروع و مبارزه با مواد مخدر، مسکرات و مفسد اخلاقی و اجتماعی.
۴. تقویۀ روحیۀ احترام به قانون و رعایت آن و حمایت از حقوق قانونی همه اتباع کشور بدون درنظرداشت جنس، سن، موقف اقتصادی، اجتماعی و وابستگی سیاسی.
۵. انکشاف روحیۀ گذشت، فداکاری و ایثار در روابط جمعی و مقدم شمردن منافع اجتماعی بر منافع فردی.
۶. تقویۀ روحیۀ انتقاد و انتقادپذیری، حوصله‌مندی و احترام به آرای دیگران.
۷. رشد و انکشاف روحیۀ احترام به کرامت انسانی، حفظ حرمت اشخاص و رعایت آداب معاشرت و حقوق بشر در روابط اجتماعی.
۸. تقویۀ روحیۀ حل اختلافات و برخوردها به طور مسالمت‌آمیز و سازنده.
۹. تقویۀ فرهنگ تحمل‌پذیری.
۱۰. تقویۀ روحیۀ استفاده از تجارب و دست‌آوردهای مثبت علمی و تخنیکی جامعه بشری.
۱۱. تقویه و انکشاف روحیۀ نفی هر نوع تبعیض.
۱۲. رشد روحیۀ احترام به مقام انسانی زن و حمایت از زنان.
۱۳. تقویت روحیۀ رعایت حقوق والدین، بزرگان، همسایه‌گان، شهروندان و سایر انسان‌ها.
۱۴. رشد روحیۀ حفاظت از محیط زیست و سرسبزی، ترحم بر حیوانات و حمایت از حیات طبیعی و نباتات.
۱۵. تقویۀ روحیۀ حفاظت از منابع آبی، عدم اسراف در استفاده از آب و جلوگیری از ملوث ساختن دریا، جوی، کاریز و چاه‌ها.

ه: اهداف اقتصادی

۱. درک نقش مهم اقتصاد در زنده‌گی انسانی، توجه به انکشاف و رشد اقتصادی جامعه و ارتباط فعالیت‌های اقتصادی با اقتصاد خانواده و سلوک فردی.
۲. درک ارزش و اهمیت کار و تقویۀ روحیۀ اشتغال در مشاغل مفید به منظور فقرزدایی.
۳. ایجاد و تقویت روحیۀ صرفه‌جویی، قناعت و پرهیز از اسراف و تجملگرایی.
۴. شناخت منابع اقتصادی کشور و شیوه‌های مناسب استخراج و استفاده از آن‌ها و پرورش روحیۀ حراست از اموال، ثروت و سرمایه‌های ملی.
۵. شناسایی حرفه‌های مختلف و مشاغل تولیدی، توأم با پیشرفت تکنالوژی، احیا و ترویج صنایع دستی و محلی جهت افزایش درآمد ملی و رفع بیکاری و وابستگی اقتصادی.
۶. تقویۀ روحیۀ رعایت اصول اخلاقی در معاملات و فعالیت‌های اقتصادی و مبارزه علیه فعالیت‌های اقتصادی نامشروع.
۷. تشویق در فراگیری فعالیت‌های حرفه‌بی.
۸. بلند بردن سطح آگاهی شاگردان در رابطه با عرضه و تقاضا.

۹. ترویج اصل انصاف، اخلاق کار و رعایت قانون کار میان استخدام کننده و استخدام شونده.

و: اهداف صحی

۱. درک اهمیت حفظ الصحة و ترویج شیوه‌های سالم زنده‌گی جهت سلامت روانی و جسمی افراد.
۲. انکشاف روحیه رعایت حفظ الصحة عمومی و محیط زیست.
۳. آشنایی با دانش اساسی صحی و انکشاف مهارت‌های لازم به خاطر وقایه در مقابل امراض.
۴. تأمین سلامت جسمی و روانی از طریق فراهم ساختن فرصت‌ها و وسایل لازم و زمینه سازی برای مهیا ساختن ساحات مناسب جهت تربیت بدنی و ورزش و سرسبزی محیط زیست.
۵. توجه به صحت طفل و مادر و حمایت از آن‌ها

اهداف دوره ثانوی (صنف ۱۰ الی ۱۲)

- تقویت دستاوردهای تعلیمی و تربیتی دوره‌های گذشته و آماده‌گی برای تحصیلات عالی.
- رشد و توسعه بیشتر قوه تفکر، تعمق و معلومات در مسایل دینی، مبانی اعتقادی و آشنایی مزید شاگردان با تعلیمات دین اسلام من حیث نظام زنده‌گی.
- تزکیه نفس و رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان به خداوند (جَلَّ جَلَّالَهُ) و ارشادات اسلامی.
- تقویت روحیه فراگیری تعلیم و تربیه در شاگردان و فراهم ساختن زمینه‌های مناسب برای آنان.
- سعی و تلاش جهت شناخت اسرار جهان و قوانین موجود در طبیعت با استفاده از علوم و تجارب بشری و تکنالوژی پیشرفته.
- فراگیری مزید زبان‌های رسمی و مادری، توسعه دانش ادبی شاگردان و آموزش زبان‌های خارجی.
- آموزش علوم و فنون مورد نیاز و کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی.
- معرفت مزید شاگردان با هنر و استفاده معقول از آن مطابق به ارزش‌های اسلامی و مقتضیات مثبت فرهنگ ملی.
- رشد روحیه حفظ میراث‌های ادبی، فرهنگی، هنری و تاریخی کشور.
- انکشاف روحیه تعاون و علاقه شاگردان به رقابت‌های سالم.
- تقویت روحیه حفاظت از نوامیس ملی و تحکیم بنیاد روابط خانواده بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی.
- انکشاف حس خیرخواهی و ارتقای فضایل اخلاقی، صلح خواهی، ضدیت با خشونت و جنگ‌های نامشروع، مبارزه با مواد مخدر، مشروبات الکلی و مفسد اخلاقی.
- تقویت روحیه مسؤولیت پذیری و اهتمام به امور خانواده‌گی و اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های اسلامی، فرهنگی و اجتماعی.
- تقویت روحیه گذشت، فداکاری و ایثار در روابط جمعی و مقدم شمردن منافع اجتماعی بر منافع فردی.
- آماده ساختن شاگردان برای زنده‌گی آینده و آگاهی آنان از اهمیت تشکیل خانواده و احکام شرعی مربوط به آن.
- توجه به اهمیت اقتصاد و رشد سالم آن به عنوان وسیله، جهت رسیدن به رفاه و تکامل معنوی شاگردان.
- انکشاف مهارت‌های سنجش خودی در پروسه‌های آموزشی و پرورشی.
- رشد علاقه شاگردان به ورزش و مواظبت از صحت جسمی و روانی آن‌ها.
- حمایت از شاگردان در برابر تهاجم فرهنگی و رهنمایی آن‌ها در اجتناب از تقلیدهای بیجا و تقویه روحیه استفاده از تکنالوژی و پیشرفت‌های مثبت عصر با حفظ اصالت و هویت اسلامی و افغانی در آنان.
- توسعه فرهنگ مطالعه و کتابخوانی.

اصول انتخاب محتوا

در انتخاب محتوا اصول ذیل مد نظر گرفته شده است:

همه‌نگی با نیازها، علاقه‌مندی، اعتبار (اعتبار محتوا به معنای منطقی، تسلسل و مستدل بودن، استفاده از پژوهش‌ها و کتاب‌های تأیید شده، مستند و دست اول بودن منابع مورد استفاده می‌باشد)، توانایی‌های سنی و ذهنی شاگردان و فراهم کردن فرصت لازم برای فعالیت‌های داخل و خارج صنف.

اصول تنظیم و ترتیب محتوا

در ترتیب و تنظیم محتوا اصول زیر مبنا قرار گرفته است:

تسلسل، همه‌نگی، تعادل بین نیازهای فردی و اجتماعی شاگردان، تعادل میان محتوا و استراتژی‌های تدریس.

استراتژی‌های تدریس

کتاب حاضر بر مبنای اصول تدریس فعال و مشارکتی تدوین شده است. از این رو، در تدریس کتاب باید از روش‌های فعال و مشارکتی از جمله روش مناظره (Argument)، روش سوال و جواب، روش لکچر یا توضیحی (Lecture)، مباحثه تیمی و گروهی (Group discussion)، روش ایفای نقش (Role playing)، روش سیر علمی، روش بارش مغزی یا فکری (Brain storming)، استفاده شود، استفاده از روش پروژه‌یی (The project Method) را نیز باید به این مجموعه افزود.

باید توجه داشت که تدریس، کار ابتکاری و تجربی است و نمی‌توان به صورت کلی روش معینی را برای تدریس یک درس یا کتاب پیشنهاد کرد؛ زیرا با وجود شرایط و امکانات در مناطق مختلف کشور، هر مکتب و صنف شرایط خاص خود را دارد؛ اما این به معنای آن نیست که نتوان یک جهت کلی (که همان استفاده از استراتژی‌های فعال تدریس است) را پیشنهاد یا دنبال نمود.

اجزای اصلی درس

هر درس از اجزای ذیل تشکیل شده است:

عنوان، مقدمه، متن، تصویر، نقشه، شکل، عنوان فرعی و فعالیت‌های ورودی، میانی و پایانی که به بعضی از آن‌ها اشاره می‌شود.

عنوان درس

عنوان موجب آماده‌گی ذهنی در شاگردان برای ورود به درس می‌شود. از عنوان درس می‌توان به عنوان یک فعالیت نیز استفاده کرد.

تصویر، نقشه و شکل

در هر درس، تصاویر و نقشه‌ها ارائه شده است که با متن مطابقت داشته و نه تنها بر جاذبه کتاب می‌افزاید؛ بلکه کار کرد انگیزه‌یی هم دارد.

فعالیت ورودی

هر درس با یک فعالیت آغاز می‌شود که در جریان انجام دادن آن، تدریس با سهمگیری و فعالیت شاگردان آغاز می‌شود، فعالیت امری نیست که مجزا از متن در نظر گرفته شود و یا متن محتوا به صورت جداگانه تدریس شود.

فعالیت میانی

فعالیت دومی که در هر درس تهیه شده است، گاه نقشی مشابه فعالیت اول (ورودی) درس را دارد؛ یعنی برای تدریس متن بعد از آن باید مورد استفاده قرار گیرد و گاه نقش تحکیم و تعمیق مطالب قبلی را دارد.

فعالیت پایانی

در پایان هر درس، فعالیتی طراحی شده است که به تعمیق محتوای درس کمک می‌کند و از طریق آن می‌توان درس را هم ارزیابی کرد.

استخراج مفاهیم کلیدی (Key concepts)

ابتدا باید در باره معنی و مفهوم «مفهوم کلیدی» مطالبی ارائه کنیم: هر درس دارای هدف یا اهداف دانشی است، این هدف یا اهداف برای آموختن یک یا چند مفهوم تهیه شده است که این مفاهیم همان، مفاهیم کلیدی متن اند. با توجه به این مقدمه، مفاهیم کلیدی (ایده‌های اصلی) را می‌توان ابزاری برای ارزیابی محسوب نمود؛ زیرا انجام دادن این عمل توسط فراگیرنده، به معنای آن است که وی به مرحله اول فهم رسیده است.

با توجه به اهمیت مهارت در مطالعه و آموختن متون مختلف می‌توان ((استخراج مفاهیم کلیدی)) را در مراحل آموزش و ارزیابی به عنوان یک مهارت عمده در نظر گرفت که ایجاد و تقویت آن در شاگردان یک هدف به شمار می‌رود.

خلاصه کردن درس

فعالیت ((خلاصه کردن)) هم برای ارزیابی مورد استفاده قرار می‌گیرد و هم خود یک مهارت اساسی است که باید شاگردان آن را فرا گیرند.

توانایی «خلاصه کردن» یکی از مهمترین مهارت‌های تفکر است. با خلاصه کردن می‌توان اطلاعات وسیع را در قالب نسخه کوتاه تر بیان کرد تا هدف متن به راحتی فهمیده شود. خلاصه عبارت است از جملات کوتاه که مفاهیم اصلی یک قسمت را به ما می‌دهد. خلاصه شامل تمام جزئیات در یک بازگویی نیست. جوهر خلاصه، مختصر بودن آن است.

تفاوت «خلاصه کردن» با «استخراج مفاهیم کلیدی» در این است که به جای فهرست کردن مفاهیم اصلی، تلاش می‌شود تا مفاهیم دوباره با هم ترکیب شوند تا متن جدیدی تولید گردد.

توصیه‌هایی برای خلاصه کردن

- ۱- مطلبی را که می‌خواهید خلاصه کنید، تلاش کنید بدون نوشتن و یادداشت کردن بفهمید.
- ۲- زیر کلمات و عباراتی که فکر می‌کنید مهم اند خط بکشید. با این کار، اطلاعات کم فایده تر حذف می‌شود.
- ۳- خلاصه را با کلمات خودتان بنویسید. از ساختار متن اصلی پیروی کنید، تا مطمئن شوید که عقاید شخصی خود را در خلاصه وارد نکرده اید؛ زیرا عقاید شخصی را نباید در عبارات خلاصه وارد کرد. هر کلمه و عبارتی که در خلاصه به کار می‌رود باید مستند به متن باشد. خلاصه شما باید ۱۵ - ۲۰ فیصد باشد.
- ۴- بعد از اتمام خلاصه برای اطمینان به مقایسه آن با متن اصلی بپردازید.

ارزیابی (Evaluation)

ارزیابی عبارت از پروسه منظم برای تعیین و تشخیص میزان پیشرفت یادگیرنده در رسیدن به هدف‌های آموزشی است.

منظور از پروسه منظم این است که ارزیابی باید طبق برنامه و منظم انجام شود؛ از این رو مشاهدات بی نظم و ترتیب از رفتار شاگردان را نمی‌توان ارزیابی گفت. در ضمن کار برد((هدف‌های آموزشی)) برای این است که در ارزیابی باید هدف‌های آموزشی از پیش مشخص شده باشد.

بر این اساس، ارزیابی آموزشی به منظور تشخیص و کمک به اعتلای وضع تدریس، کمک به تصمیم‌گیری مسئولان در مورد معلمان، کمک به شاگردان و تدارک ضوابطی در مورد تحقیق در زمینه تدریس، صورت می‌گیرد. روش‌های اساسی در ارزیابی باید به گونه‌یی باشد که متوجه هدف‌های دوره تحصیلی بوده و نتایج آن به رهنمایی و انگیزه دادن به شاگردان و معلمان منجر شود، همچنین ارزیابی باید با توجه به هدف‌ها، روش‌های تدریس و عناصر مختلف مضمون درسی صورت گیرد.

ارزیابی برای اصلاح پروسه آموزش بوده و داوری ارزیابی در مورد شاگردان باید بر اساس اطلاعات همه جانبه شامل عملکرد، رفتار و شخصیت آن‌ها باشد، نه فقط بر اساس نمرات امتحانات. از جانب دیگر شاگردان باید در امر ارزیابی دخالت داده شوند تا بتوانند خود را ارزیابی کنند. بالاخره این که شرایط امید بخش برای ارزیابی باید مورد توجه قرار گیرد.

اهمیت و ضرورت ارزیابی در امر آموزش

ارزیابی در آموزش دو فایده اساسی دارد:

۱- آگاه شدن شاگرد از میزان موفقیت و پیشرفت علمی خود.

۲- آگاه شدن معلم از میزان موفقیت تدریس مضمون درسی.

آگاهی شاگرد از میزان موفقیت خود سبب می‌شود تا شاگرد با آگاهی و به طور مشخص در باره پیشرفت خود قضاوت کند و برای یادگیری و کسب موفقیت بیشتر احساس مسئولیت نماید. شاگرد نقاط ضعف خود را بپذیرد و برای جبران آن تلاش کند، اگر ارزیابی با حسن نیت و به درستی انجام شود اعتماد به نفس شاگردان تقویت می‌گردد.

آگاه شدن معلم از میزان موفقیت تدریس مضمون، موجب می‌شود تا معلم با بررسی و تحلیل اطلاعات به دست آمده، از نقاط ضعف و قوت مضمون درسی و شیوه تدریس خویش آگاه شود. برای اصلاح آن اقدام کند و توانایی فن معلمی در زمینه‌های مختلف آموزشی و طراحی شیوه‌های تدریس به تدریج در آن افزایش یابد.

انواع ارزیابی

با توجه به زمان ارزیابی و هدف آن، ارزیابی را می‌توان به سه دسته تشخیصی، مستمری و پایانی تقسیم کرد:

الف- ارزیابی تشخیصی، به منظور تشخیص آموخته‌ها و مهارت‌های ورودی شاگردان در شروع هر مرحله جدید آموزش انجام می‌شود.

ب- ارزیابی مستمر، عبارت از ارزیابی منظم و مستمر است که برای تشخیص آموخته‌های شاگرد در پایان هر فصل یا درس در طول سال تعلیمی، انجام می‌شود.

ج- ارزیابی پایانی در پایان هر صنف برای تشخیص آموخته‌های شاگرد از کل مفاهیم و مطالب کلی و مهارت‌های آموخته شده توسط شاگرد در یک سال تعلیمی انجام می‌شود.

طبقه بندی استراتژی‌های تدریس

روش‌های تدریس(استراتژی‌های تدریس) از زوایای گوناگون قابل طبقه بندی است و تا کنون تقسیم بندی‌های متفاوتی در زمینه ارائه شده که طبقه بندی ذیل یکی از آن‌ها است:

۱- روش تدریس عنعنوی یا غیر رسمی، که در مساجد و مدارس غیر رسمی صورت می‌گیرد.

۲- روش‌های جدید تدریس.

• روش لکچر (توضیحی یا سخنرانی)

• روش بارش مغزی یا فکری

• روش اکتشافی

• روش حل مسأله

• روش سؤال و جواب

• روش انفرادی

• روش مباحثه‌یی

• روش پروژه‌یی

• روش گروهی (گروهی)

• روش نمایشی

• روش ایفای نقش

• روش استقرایی

• روش آزمایشی

• روش قصه گوئی

• و مهمتر از همه روش تلفیقی (از چند روش استفاده کردن در یک درس)

برای آشنایی بیشتر خواننده‌گان تقسیم بندی دیگری به شرح ذیل ارائه می‌شود.

۱- روش‌های فعال و دوجانبه

تعدادی از روش‌های تدریس، معلم و شاگردان را به نحو مطلوب فعال می‌سازد و یاد دادن و یاد گرفتن با ارتباطات دوجانبه صورت می‌گیرد. در این روش‌ها مطالب و مفاهیم با فعالیت‌های معلم و شاگردان کشف می‌شود و هر یک از روش‌های انتخابی، محور تدریس قرار می‌گیرد. به علاوه ممکن است در درون آن‌ها نیز از یک یا چند روش جزئی استفاده شود. این روش‌ها مراحل دارند و در آن‌ها، تدریس به صورت منظم شروع می‌شود و تا دریافت مفهوم ادامه می‌یابد، از میان این روش‌ها می‌توان به روش استقرایی، حل مسأله، ایفای نقش، روش آزمایشی و... اشاره نمود.

۲- روش‌های مشارکتی

روش مشارکتی، از نظر فعال بودن جریان آموزش، از نوع روش‌های فعال به حساب می‌آید؛ ولی چیزی که روش‌های مشارکتی را از روش‌های فعال متمایز می‌سازد، مسأله همکاری و هم فکری چند شاگرد در راه رسیدن به هدف است.

امکان دارد روش فعال آموزش بین معلم و شاگرد صورت گیرد؛ ولی روش مشارکتی به صورت گروهی است و در آن منافع تیم یا گروه اهمیت زیادی دارد. یادگیری تعاونی حاصل فعالیت‌های مشارکتی می‌باشد.

۳- روش‌های غیر فعال و یک‌جانبه

تعداد دیگری از روش‌های تدریس مثلاً روش لکچر شاگردان را منفعل و معلمان را فعال می‌کند؛ زیرا اطلاعات به صورت یک جانبه داده می‌شود. از اینکه این روش‌ها اکتشافی نیستند نمی‌توان از آن‌ها به تنهایی در عملیه تدریس استفاده کرد.

وسيله‌ها و عناصر اساسی تدريس مضمون

۱- مواد و وسايل ممد درسی مورد نیاز:

تخته سیاه، تباشیر، مارکر، کتاب درسی، کتاب رهنمای معلم، روز نامه‌ها، مجلات، چارتهای آموزشی، فلش کارت‌ها، انواع نقشه‌های جغرافیایی، کامپیوتر، انترنت، انواع سلايدها، تصاویر، فلم‌ها، اطلس‌های تاریخی، مدل کره زمین، گراف‌ها، جدول مندلیف، شجره‌های سلسله‌های تاریخی، فلم‌های مستند تاریخی و داستانی در رابطه به موضوع، عکس‌ها، نقاشی‌ها، اشکال و تصاویر از شخصیت‌های علمی و تاریخی، منابع و کتب معتبر، البوم مسکوکات، پول کاغذی و فلزی و... از جمله موارد و وسايل ممد درسی به شمار می‌روند.

۲- انتظارات از معلم

الف- صلاحیت‌های عمومی

داشتن شهادتنامه لیسانس یا اقلاً فوق بکلوریا با تجربه معلمی، آشنایی با آخرین اطلاعات و دست آوردهای علمی مضمون، آشنایی با خصوصیات سنی و ذهنی شاگردان، آشنایی با روش‌های تدريس فعال و مشارکتی و شیوه‌های ارزیابی از دانستنی‌های شاگردان، علاقه مندی به شغل معلمی و داشتن صلاحیت‌های اخلاقی.

ب- صلاحیت‌های اختصاصی و مسلکی

- توانایی در طراحی پلان درسی برای دروس مختلف.

- توانایی اداره صنف.

- توانایی استفاده از مواد و وسايل ممد درسی.

۳- انتظارات از مکتب

- فراهم کردن شرایط برای اجرای تدريس مضمون (تهیه کتب درسی، رهنمای معلم و لوازم ممد درسی).

- برقراری ارتباط منظم با والدین شاگردان.

- توجه به مصوبات وزارت معارف در اجرای برنامه زمانی.

- نظارت بر عملکرد معلمان در صنف و رهنمایی معلمان.

- ایجاد کتابخانه در مکتب.

- تهیه کتاب‌های مورد نیاز معلمان و شاگردان با همکاری خانواده‌ها.

۴- انتظارات از والدین شاگردان

- برقراری ارتباط با معلمان اطفال خود در مورد وضعیت تعلیمی شاگردان.

- با خبر بودن از پیشرفت درسی شاگردان.

- همکاری متداوم با مکتب.

فصل دوم

در فصل اول این رهنما، شما معلمان محترم با مقدمات و کلیات مضمون درسی، روش‌های تدریس و روش‌های ارزیابی آشنا شدید. در این فصل با آموزش علم جغرافیه و پلان سالانه تدریس آشنا خواهید شد.

ارزش آموزش علم جغرافیه در دوره ثانوی

وزارت معارف وظیفه دارد که فرزندان کشور را انسان‌های آگاه و متمدن بار آورد و این کار مستلزم آن است که متعلمان عزیز ما در دوره تحصیلی علاوه بر شناخت رشته‌های علوم و ریاضیات با دین، اخلاق، تاریخ، مدنیت و جغرافیای پیرامون خویش نیز به طور دقیق و عمیق آشنا شوند.

مطالعه تاریخ کشور از یکسو متعلمین را با مفاخر علمی و ادبی و سیاسی گذشته‌شان آشنا می‌سازد و به آن‌ها هویت تاریخی می‌دهد و از حوادث و رویدادهای تاریخ ذهن متجسس متعلمین را به تجزیه و تحلیل وادار می‌دارد و آن‌ها را قادر می‌سازد که حوادث و رویدادهای روز را به خوبی تجزیه نمایند.

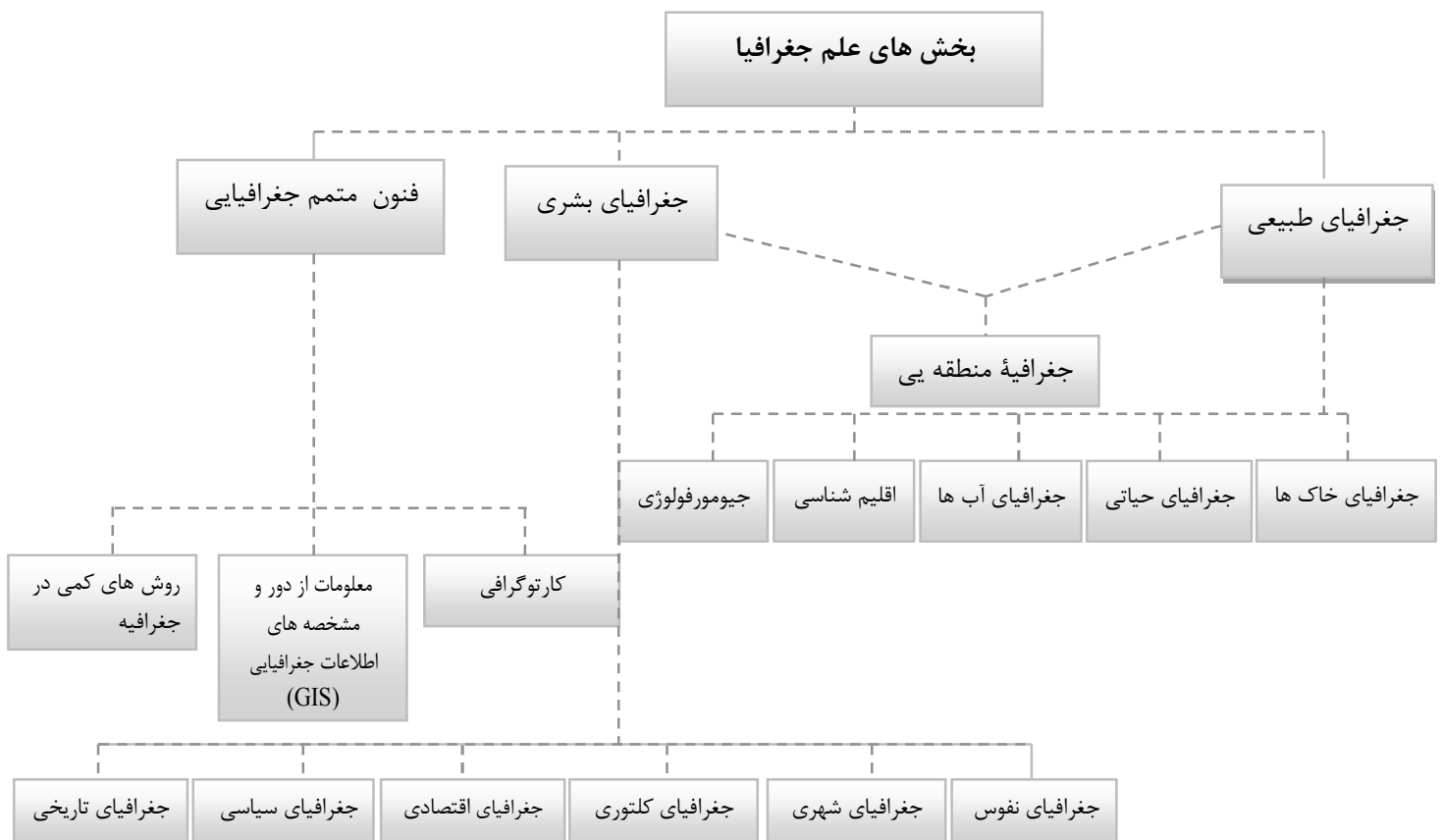
در جهان امروز که برخی آن را به دهکده جهانی یاد می‌کنند، هر انسانی نه تنها باید با شهر و کشور خویش آشنا باشد، بلکه باید تمام کشورهای جهان را بشناسد و مشخصات طبیعی و اقلیمی، انسانی، اقتصادی و سیاسی مناطق و کشورهای مختلف جهان را بداند. علمی که می‌تواند این نیاز را برآورده سازد جغرافیه است. آموزش جغرافیه متعلمین را با کشور، منطقه و جهان و حتی منظومه شمسی و کهکشان‌ها آشنا می‌سازد.

انسان‌ها دارای نیروهای غریزیهی هدایت کننده استند تا به طور غریزه‌یی نظم و نسق یابند، بلکه آن‌ها باید از ارزش‌های خاص، نمادها و قوانینی که در جامعه خاص و یا همه جوامع بشری پذیرفته شده، پیروی کنند. این مجموعه قواعد و ضوابط رفتار چنان گسترده و پیچیده است که نیازمند آموزش رسمی در مکاتب می‌باشند. فرزندان ما علاوه بر ارزش‌ها و هنجارهای پذیرفته شده اجتماعی باید با قوانین رسمی کشور خویش نیز آشنایی پیدا کنند، تا بتوانند زنده‌گی آزاد منشانه داشته از عزت و کرامت انسانی برخوردار باشند.

جغرافیه چیست؟

جغرافیه دریافت روابط پدیده‌های بشری با موضوعات طبیعی است که رابطه متقابل بشری و طبیعی دست آوردها و تسهیلات برای انسان در سطح زمین را آماده می‌سازد.

ضمناً علم جغرافیا از عناصر و منابع سطح زمین بحث می‌کند. در واقع، جغرافیه هم از طبیعت (اقلیم، منابع طبیعی، کوه‌ها، دریاها، بخرها، دشت‌ها، حیوانات، گیاهان، جنگل‌ها و...)، هم از مسایل بشری (جمعیت و نفوس، کشورها، نژادها، زبان، ارتباطات و حمل و نقل) و هم از رابطه انسان و طبیعت (مسایل مربوط به محیط زیست) و برنامه‌های انسانی برای بهره برداری خردمندانه از منابع زمین بحث می‌کند.

علم جغرافیه که روابط انسان با محیط و تأثیرات متقابل آن را روی یک دیگر مطالعه می نماید به دو بخش عمده تقسیم می شود:

- ۱- جغرافیای فزیک (طبیعی): پدیده های طبیعی و تأثیر متقابل آن را روی انسان مطالعه می نماید.
 - ۲- جغرافیای بشری (انسانی): پدیده های بشری و تأثیر متقابل آن را روی محیط طبیعی مطالعه می نماید.
- جغرافیای طبیعی با علوم ذیل رابطه دارد:
- خاک شناسی، هایدرولوجی (آب شناسی)، هواشناسی، اقلیم شناسی، بیولوژی، جیولوجی و علوم نباتی.
- جغرافیای بشری با علوم ذیل رابطه دارد:
- نفوس شناسی (جمعیت شناسی)، بشرشناسی، جامعه شناسی، اقتصاد، علوم سیاسی، تاریخ و حتی توریسم
- همچنین جغرافیه دارای فنون متمدن خاص می باشد که با علوم فضایی، هندسه، کارتوگرافی و سیستم معلوماتی جغرافیه (GIS) و غیره ارتباط دارد.

اهمیت آموزش علم جغرافیه

در جهان امروز که برخی آن را دهکده جهانی می نامند، هر انسان نه تنها باید کشور خود را بشناسد، بلکه خصوصیات طبیعی، اقلیمی، انسانی، اقتصادی و سیاسی سایر مناطق و کشورهای جهان را بداند. علمی که می تواند این نیازمندی ها را برآورده سازد جغرافیه است.

از آنجایی که انسان در روی زمین زنده گی می کند و برای زنده گی خود نیازمند اطلاعاتی در باره منابع طبیعی و انسانی روی زمین و نحوه توزیع و پراکنده گی آن ها می باشد، مضمون جغرافیه، معلومات و تحقیق در باره توزیع و پراکنده گی منابع طبیعی و انسانی را ارائه می نماید، لازم دیده می شود که در دوره های مختلف مکتب جغرافیه،

تدریس شود. دانش جغرافیایی به شاگردان کمک خواهد کرد که در بارهٔ حدود و موقعیت کشور خویش آشنایی پیدا کنند، قاره‌ها و کشورهای مختلف را بشناسد، با اقلیم و آب و هوای کشورها و جهان آشنا شوند، منابع طبیعی کشور خود و جهان را بشناسند و میزان و نحوهٔ توزیع نفوس و جمعیت را در کشور خود و سایر کشورها بدانند. خواندن جغرافیه متعلمین را قادر خواهد ساخت که در امور اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی خود آگاهانه تصمیم بگیرند و در زنده‌گی آیندهٔ خود موفقیت‌های بیشتری را کسب نمایند.

اهداف آموزش جغرافیه

مضمون جغرافیه باید موجبات شناخت و همبسته‌گی شاگردان را در افغانستان با کشورهای همجوار تحکیم و تقویت بخشد.

از مضمون جغرافیه دورهٔ ثانوی انتظار می‌رود که اهداف دانشی، مهارتی و ذهنی ذیل را تأمین و برآورده سازد:

- شاگردان در بارهٔ جغرافیای طبیعی کشور و جهان معلومات کسب نمایند؛
- شاگردان در مورد آفات و حوادث طبیعی معلومات پیدا کنند؛
- شاگردان در بارهٔ توریسم و مناطق توریستی کشور و جهان معلومات حاصل کنند؛
- شاگردان در بارهٔ جغرافیای سیاسی کشور و جهان آگاهی پیدا کنند؛
- شاگردان در بارهٔ جغرافیای بشری افغانستان و جهان معلومات حاصل کنند؛
- شاگردان در مورد زمین، سیارات، آفتاب، نظام شمسی و کهکشان‌ها معلومات کسب کنند؛
- شاگردان بتوانند انواع اقلیم را از هم تفکیک نمایند؛
- شاگردان در بخش‌های زراعت، مالداری، تجارت و صنعت مهارت کاری پیدا کنند؛
- آن‌ها بتوانند نقشه را بخوانند و عملاً از آن استفاده نمایند؛
- شاگردان بتوانند اوضاع مختلف طبیعی، سیاسی، اقتصادی و مواصلاتی کشور و جهان را به روی نقشه‌ها تشخیص دهند؛
- شاگردان بتوانند کهکشان، عوامل تمرکز و پراکنده‌گی نفوس را در نقاط مختلف کشور و جهان، تشخیص و توضیح دهند؛
- شاگردان بتوانند کهکشان‌ها، سیارات، منظومه‌ها و ستاره‌ها را از یکدیگر تفکیک کنند؛
- شاگردان متیقن شوند که بدون دانش علم جغرافیه با جهان و محیط ماحول خود معرفت حاصل کرده نمی‌توانند.

دیدگاه پروگرام درسی جغرافیه

در آموزش جغرافیه، دیدگاه پروگرام درسی کسب بینش جغرافیایی و استفادهٔ کاربردی از این آموزش‌هاست. منظور از کسب بینش جغرافیایی شناخت مکان (موقعیت، خصوصیات طبیعی و انسانی و توزیع پدیده‌ها) رابطهٔ متقابل انسان با مکان (تأثیرات طبیعت روی انسان و تأثیر انسان روی طبیعت)، درک رابطهٔ مکان‌ها با یکدیگر (مناسبات اقتصادی، فرهنگی و سیاسی...) و استفادهٔ کاربردی از جغرافیه در برنامه ریزی شهری، زراعت، نفوس، اسکان، محیط... و احوال آن.

پلان سالانه تدریس

پلان سالانه تدریس، نشان می‌دهد که محتوای یک کتاب درسی در طول یک سال چگونه تقسیم بندی شود. در کشور ما شروع سال تعلیمی برای ولایات سردسیر و گرمسیر فرق می‌کند. در ولایات گرمسیر سال تعلیمی از ۱۵ سنبله شروع می‌شود و دو هفته آخر ماه جدی به امتحانات اختصاص داده شده و در هفته اول ماه دلو شاگردان به رخصتی زمستانی می‌روند. در پایان فصل بهار دو هفته اول جوزا به امتحانات نهایی اختصاص داده شده و بعداً شاگردان به رخصتی اخیر سال می‌روند.

در ولایات سردسیر، سال تعلیمی از ۱۵ ماه حوت آغاز می‌شود. امتحانات چهارو نیم ماهه در دو هفته آخر ماه سرطان می‌باشد. شاگردان در ده روز اول ماه اسد پس از امتحانات به رخصتی می‌روند. امتحانات پایان سال تعلیمی در دو هفته ماه قوس می‌باشد و پس از آن شاگردان به رخصتی زمستانی می‌روند. طول سال تعلیمی تقریباً سی هفته می‌باشد؛ چون مضمون جغرافیه هفته دو ساعت تدریس می‌شود؛ بناءً در طول سال شصت ساعت درسی برای مضمون جغرافیه وجود دارد. مؤلفین، کتاب جغرافیه صنف دوازدهم را در ۵۷ درس تألیف و ترتیب نموده اند. تدریس کتاب طوری صورت گیرد که در هر ساعت درسی یک درس تدریس گردد.

پلان روزانه هر درس شامل اهداف آموزشی هر درس، روش‌های تدریس، روش‌های ارزیابی، لوازم تدریس، فعالیت‌های تدریس (انجام فعالیت‌های مقدماتی؛ مانند: ادای سلام، احوال پرسی، حاضری گرفتن، سؤال نمودن از درس قبلی، ایجاد انگیزه، ارائه درس جدید و ارزیابی از دانسته‌های شاگردان)، پاسخ به سؤال‌های متن درس و پایان درس و معلومات اضافی برای شاگردان و معلمان عزیز است که آن را به دقت مطالعه و با جدیت و دلسوزی، آگاهانه و مدبرانه هنگام تدریس شاگردان خویش تا حد ممکن تطبیق و عملی نمایند.

نکات مهمی که قبل از ساختن پلان تقویمی سالانه در مناطق سرد سیر کشور در نظر گرفته شود. سال ()

صنف	مضمون											
شماره ها	ماه های تعلیمی	تعداد روزهای هر ماه	روزهای رخصتی			روزهای امتحان	روزهای خالص درسی	تعداد هفته های هر ماه	تعداد ساعت های درسی هر ماه	صفحات کتاب	مواد درسی	میتود و اصول تدریس
			روزهای رخصتی گرمی	روزهای جمعه	روزهای رخصتی عمومی							
۱	از (۱۵) حوت											
۲	حمل											
۳	ثور											
۴	جوزا											
۵	سرطان											
۶	اسد											
۷	سنبله											
۸	میزان											
۹	عقرب											
۱۰	قوس											
مجموع												

نکات مهمی که قبل از ساختن پلان تقویمی سالانه در مناطق گرم سیر کشور در نظر گرفته شود. سال ()

صنف	مضمون											
شماره‌ها	ماه‌های تعلیمی	تعداد روزهای هر ماه	روزهای رخصتی			روزهای امتحان	روزهای خالص درسی	تعداد هفته‌های هر ماه	تعداد ساعت‌های درسی هر ماه	صفحات کتاب	مواد درسی	میتود و اصول تدریس
			روزهای رخصتی گرمی	روزهای جمعه	روزهای رخصتی عمومی							
۱	۱۵ سنبله											
۲	میزان											
۳	عقرب											
۴	قوس											
۵	جدی											
۶	دلو											
۷	حوت											
۸	حمل											
۹	ثور											
۱۰	جوزا											
مجموع												

درس اول

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		حدود اربعه و موقعیت افغانستان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با حدود اربعه کشور و موقعیت آن در جهان و براعظم آسیا آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <ul style="list-style-type: none"> - کشورهای همجوار افغانستان را بشناسند. - موقعیت خطوط طول البلد و عرض البلد اطراف کشور را بدانند. - فاصله افغانستان را از نزدیکترین بحر تعیین کرده بتوانند. - به روی نقشه موقعیت عرض البلدی و طول البلدی کشور را تعیین نمایند. - متیقن شوند که افغانستان در جنوب شرق آسیا یک کشور کوهستانی و محاط به خشکه است.
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه آسیا، کره مجسمه جغرافیایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت‌های عملی	انجام فعالیت‌های عملی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارتباط درس جدید با درس‌های سال گذشته.
	خلق کردن انگیزه:	<p>روی تخته عنوان درس جدید را نوشته و نقشه آسیا در پیش‌روی صنف نصب نماید و در آن توجه شاگردان را به موقعیت جغرافیایی افغانستان جلب نماید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>در باره موقعیت و حدود افغانستان چه می‌دانید؟</p>
وقت	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان با در نظر داشت معلومات خویش جواب می‌دهند.</p> <p>* شاگردان درس جدید را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- به اساس متن درس شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>۲- عرض البلد‌های ۲۹ درجه از جنوب کشور و ۳۸ درجه از شمال کشور می‌گذرد.</p> <p>۳- طول البلد‌های شرقی ۶۰ درجه از غرب کشور و ۷۴ درجه از شرق کشور می‌گذرد.</p> <p>۴- ۳۹۰ کیلومتر.</p> <p>۵- شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>۶- شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>۷- شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم شده روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را به هم‌صنفان ارائه می‌کنند.</p> <p>* شاگردان جواب دهند.</p> <p>* توجه کنند.</p>	<p>* بعد از تطبیق مرحله مقدماتی سؤال انگیزه‌ی را طرح کنید.</p> <p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس را توصیه کنید.</p> <p>به سؤال‌های شاگردان جواب می‌دهد؛ بعد می‌پرسد:</p> <p>۱- مساحت کدام کشورهای آسیایی بزرگتر از افغانستان است؟</p> <p>۲- کدام عرض البلد‌ها از جنوب و شمال افغانستان می‌گذرد؟ در نقشه به شکل عملی روی آن کار شود.</p> <p>۳- کدام طول البلد‌ها از غرب و شرق افغانستان می‌گذرد؟ به شکل تطبیقی روی نقشه کار شود.</p> <p>۴- کشور ما از بحر هند چقدر فاصله دارد؟</p> <p>۵- همسایه‌های افغانستان را با سمت‌هایی که واقع اند، نام گیرید.</p> <p>۶- چرا مردم افغانستان خط سرحدی دیورند را به رسمیت نمی‌شناسند؟</p> <p>۷- کدام کشورهای آسیایی به بحر راه ندارد؟</p> <p>* شاگردان را در گروه‌ها تنظیم و طبق هدایت کتاب درسی فعالیت گروهی را تعیین نمایید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های اخیر درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p align="center">جواب سؤال‌های پایانی متن درس</p> <p>۱- افغانستان با خصوصیات برجسته طبیعی خویش یک کشور کوهستانی را در آسیای جنوبی تشکیل داده است.</p> <p>۲- کشورهای وسیع از افغانستان روسیه، چین، هند، عربستان سعودی، اندونیزیا و غیره است.</p> <p>۳- نزدیک ترین فاصله از بحر هند ۳۹۰ کیلومتر.</p> <p>۴- بین طول البلد‌های شرقی ۶۰ درجه و ۷۴ درجه و عرض البلد‌های شمالی ۲۹ درجه و ۳۸ درجه موقعیت دارد.</p> <p>۵- مساحت کشور ۶۵۲۰۰۰ کیلومتر مربع است.</p> <p>۶- چون خط سرحدی دیورند با چال و نیرنگ انگلیس‌ها تحمیل شده، از میان سرزمین‌های قبایل پشتون می‌گذرد و یک قسمت زیاد خاک افغانستان را از وطن اصلی ما جدا کرده، از این سبب مردم ما آن را به رسمیت نشناخته اند.</p> <p align="right">معلومات اضافی برای معلم</p>		

عرض البلد شمالی ۲۹ درجه ۲۲ دقیقه و ۵۳ ثانیه از جنوبی ترین حصه افغانستان و عرض البلد شمالی ۳۸ درجه، ۲۹ دقیقه و ۲۸ ثانیه از شمالی ترین قسمت افغانستان می‌گذرد؛ به همین ترتیب طول البلد شرقی ۶۰ درجه، ۲۸ دقیقه و ۴۱ ثانیه از غربی ترین حصه افغانستان و طول البلد شرقی ۷۴ درجه، ۵۱ دقیقه و ۴۷ ثانیه از آخرین و شرقی ترین قسمت افغانستان می‌گذرد.

در تعیین خطوط طول البلد و عرض البلد که از برآمده ترین حصه‌های افغانستان می‌گذرد در نقشه استفاده می‌شود.

درس دوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		سرحدات شمالی (خط سرحدی امیر شیرعلی خان و خط سرحدی ریجوی)
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با سرحدات شمالی افغانستان آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>شاگردان خط سرحدی امیر شیرعلی خان و ریجوی را بشناسند.</p> <p>شاگردان بدانند که خط وسط دریای آمو سرحد بین افغانستان و کشورهای آسیای میانه می‌باشد.</p> <p>شاگردان بدانند که از آب دریای آمو کشورهای هر دو طرف استفاده مشترک کرده می‌توانند.</p> <p>شاگردان موقعیت خط سرحدی ریجوی را توضیح نمایند.</p> <p>متیقن شوند که خط سرحدی شمال کشور در نتیجه رقابت مغرضانه امپراتوری‌های امپریالیستی تعیین شده اند.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، توضیحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های تدریس و آموزش در صنف	وقت	انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	خلق انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه افغانستان را در پیش‌روی صنف نصب نمایید و در آن موقعیت سرحدات شمالی کشور را نشان دهید.
		<p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>سرحدات شمالی افغانستان به کدام نام‌ها یاد می‌شوند؟</p>
		۵ دقیقه

فعالیت های تدریس معلم	فعالیت های یادگیری شاگردان	وقت
<p>* مطالعه خاموشانه درس را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال های شاگردان جواب داده و از آن ها بپرسید:</p> <p>۱- تعیین سرحدات شمالی کشور قبلاً چگونه صورت می گرفت؟</p> <p>۲- چرا انگلیس ها در قرن ۱۹ میلادی مانع پیشروی روس های تزاری بودند؟</p> <p>۳- انگلیس ها در مرحله اول چه کردند؟</p> <p>۴- کدام اشخاص از کدام کشورها جهت تثبیت سرحد تعیین شدند؟</p> <p>۵- خط سرحدی امیر شیرعلی خان بین کدام مناطق واقع است و چه وقت تعیین و تثبیت گردیده است؟</p> <p>۶- به اساس کدام معاهده خط وسط دریای آمو سرحد مملکتین تعیین شد؟</p> <p>۷- چگونه روس های تزاری پنجاه و آق تیپه را تصرف کردند؟</p> <p>۸- چرا و چگونه عساکر روسی از پیشروی زیاد منصرف شدند؟</p> <p>۹- خط سرحدی ریجوی چگونه تثبیت شد و بین کدام مناطق واقع است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و تشریح کنید.</p> <p>* شاگردان را در گروه ها تنظیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب تعیین نمایید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال های اخیر درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کند.</p>	<p>* شاگردان درس جدید را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه را نمی دانند می پرسند.</p> <p>۱- شاگردان جواب می دهند.</p> <p>۲- برای آنکه در شمال هند منافع استعماری خود را نگهداری کنند.</p> <p>۳- امیر شیرعلی خان را تشویق کردند تا سرحدات سیاسی خود را با قلمرو روس های تزاری تعیین نماید.</p> <p>۴- شاگردان جواب دهند.</p> <p>۵- شاگردان جواب دهند.</p> <p>۶- به اساس معاهده ۲۲ جوزای سال ۱۳۲۵ ه. ش.</p> <p>۷- شاگردان جواب دهند.</p> <p>۸- به اساس تلگرام تهدید آمیز از طرف ملکه ویکتوریا برای الکساندر دوم تزار روس از پیشروی منصرف شد.</p> <p>۹- شاگردان جواب دهند.</p> <p>* شاگردان متوجه باشند و آنچه را نمی دانند بپرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه ها تنظیم شده روی موضوع تعیین شده بحث کنند و نتیجه بحث را به هم صنفان ارائه کنند.</p> <p>* جواب دهند.</p>	۳۵ دقیقه
<p>جواب به سؤال های متن درس</p> <p>۱- در تعیین سرحد امیرشیر علی خان لاردگرینویل و پرنس گورچکوف در دوره امیر شیر علی خان نماینده تعیین شده و سرحد را تعیین کردند.</p> <p>در دوره امیر عبدالرحمن خان هیأت های مختلف غرض تعیین این سرحد به مذاکره پرداخته و خط سرحدی ریجوی را تعیین کردند. این خط توسط چارلس یت و کاپیتان کامروف توسط پیلرها علامه گذاری شد.</p> <p>۲- زیرا انگلیس ها برای آنکه منافع استعماری خود را در شمال هند نگه دارند از روس ها هراس داشتند.</p> <p>۳- از دریای آمو کشورهای افغانستان، تاجکستان و ازبکستان استفاده مشترک کرده می توانند.</p> <p>۴- به اساس فیصله هیأت که سه کشور افغانستان، برتانیه و روسیه در نومبر سال (۱۸۸۴ م.) در سرخس حاضر</p>		

گردند؛ لیکن هیأت روسی نه تنها حاضر نشد؛ بلکه خلاف فیصله روس‌ها به حملات خود در آسیای مرکزی ادامه دادند؛ گرچه جنرال غوث الدین خان از سرحدات دفاع کرد؛ اما نتوانست و روس‌ها پنجاه را تصرف کردند.

۵- تلگرام تهدید آمیز ملکه ویکتوریا برای الکساندر دوم باعث شد که روس‌ها دیگر در خاک افغانستان پیشروی نکنند.

۶- خط سرحدی ریجوی از خماب تا ذوالفقار تعیین گردیده است.

معلومات اضافی برای معلم

در سرحدات شمالی کشور که خط سرحدی امیر شیرعلی خان یکی از آنها است و از جهیل زرقول تا خماب امتداد دارد در شمال ولایت تخار در بین دریای آمو در شمال مغل قشلاق و دشت قلعه یک جزیره وجود دارد که به نام درقد یاد می‌شود. این جزیره روی عرض البلد ۳۷ درجه و ۳۰ دقیقه شمالی و طول البلد ۶۹ درجه و ۳۰ دقیقه شرقی واقع است. مساحت آن ۴۲۲ کیلومتر مربع بوده و دارای ۲۶ قریه می‌باشد. در گذشته‌ها درقد علاقه داری بود؛ اما اکنون به ولسوالی ارتقا یافته است. قابل یادآوری است که کشور ما دارای یک واحد اداری (ولسوالی) است که یک جزیره است و چهار طرف آن آب دریای آمو می‌باشد و رفت و آمد آن به خشکه توسط کشتی صورت می‌گیرد.

درس سوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		سرحدات شمال شرقی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با سرحدات شمال شرقی افغانستان آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با سرحدات پامیر و شمال شرقی آشنا شوند.</p> <p>- اصطلاح پامیر یا بام دنیا را بدانند.</p> <p>- حدود قبلی و فعلی پامیر و واخان را بدانند.</p> <p>- اصطلاح منطقه حایل را توضیح نمایند.</p> <p>- کشورهای همجوار شمال شرقی افغانستان را معرفی کنند.</p> <p>شاگردان متیقن شوند که تعیین خط سرحدی پامیر نتیجه رقابت مغرضانه امپراتوری‌های امپریالیستی آن وقت است.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریحی و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		تحریری و شفاهی.
فعالیت‌های تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه افغانستان را در پیش روی صنف نصب کنید و در آن موقعیت سرحدات شمال شرقی را نشان دهید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>سرحدات شمال شرقی افغانستان به کدام نام‌ها یاد می‌شوند؟</p>
	۵ دقیقه	
		۵ دقیقه

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>- درس را خاموشانه بخوانند. موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>۱- سرحد پامیر بین افغانستان و تاجکستان و سرحد شمال شرقی بین افغانستان و چین است.</p> <p>۲- با داشتن ارتفاع ۶۰۰۰ متر ساحت آب بخشی شاخه‌های دریای آمو و دریای سند را تشکیل می‌دهد.</p> <p>۳- بین جهیل زرقول و دره یولی واقع می‌باشد و در دوره امیر عبدالرحمن خان تثبیت گردیده است.</p> <p>۴- انگلیس‌ها طرفدار یک منطقه حایل بین امپراتوری خود و امپراتوری روسیه تزاری بودند؛ بناءً واکان را به افغانستان دادند.</p> <p>۵- در دوره ظاهرشاه از دره یولی تا کوتل کلیک بین واکان افغانستان و ولایت سنکیانگ چین تعیین و تثبیت شد.</p> <p>- شاگردان متوجه می‌باشند و آنچه را نمی‌دانند از معلم خود می‌پرسند.</p> <p>- شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>- شاگردان جواب دهند.</p>	<p>- بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>- به سؤال‌های شاگردان جواب داده، بعد سؤال نمایید.</p> <p>۱- در شمال شرق افغانستان کدام سرحدات وجود دارد و بین کدام کشورها؟</p> <p>۲- چرا سطح مرتفع پامیر به نام بام دنیا یاد می‌شود؟</p> <p>۳- سرحد پامیر بین کدام مناطق واقع است و در وقت کدام شاه تعیین و تثبیت گردیده است؟</p> <p>۴- چرا واکان را به افغانستان دادند؟</p> <p>۵- سرحد شمال شرقی چه وقت تعیین و در بین کدام مناطق و کشورها موقعیت دارد؟</p> <p>- نکات عمده درس را روی تخته بنویسید و تشریح نمایید.</p> <p>- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب درسی تعیین نمایید.</p> <p>- سؤال‌های اخیر درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>درس را خلاصه نموده، شاگردان را متوجه کارخانه‌گی سازید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزی</p> <p>خط سرحدی چین و پامیر می‌باشد.</p> <p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- به طرف شمال پامیر و واکان در قرن ۱۹ امپراتوری روسیه تزاری، به طرف شرق آن چین و به طرف جنوب آن امپراتوری هند برتانیه قرار داشت.</p> <p>۲- به طرف شمال آن تاجکستان، به طرف جنوب آن پاکستان و به طرف شرق آن چین می‌باشد.</p> <p>۳- بین جمهوری اسلامی افغانستان و تاجکستان.</p> <p>۴- از ساحت یخچالی سطح مرتفع پامیر و واکان.</p> <p>۵- در تعیین سرحد پامیر از افغانستان غلام محی الدین خان، از انگلیس مجر جولو از انگلیس و از روسیه فیفروشو ایکووسکی.</p> <p>۶- سرحد شمال شرقی بین جمهوری اسلامی افغانستان و کشور چین به طول ۹۲ کیلومتر تعیین گردیده است.</p>		

نقشه افغانستان و کشورهای همجوار در قرن ۱۹

نقشه افغانستان و کشورهای همجوار در حال حاضر

درس چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		سرحداث شرقی و جنوبی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با سرحداث شرقی و جنوبی (دیورند) آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با حدود کشور در دورهٔ احمد شاه بابا آشنا شوند.</p> <p>- سرحداث شرقی کشور را در زمان امپراتوری هند برتانوی بشناسند.</p> <p>- در تعیین و امضای خط سرحدی تحمیلی دیورند مانورها، چال‌ها و نیرنگ انگلیس‌ها را بیان کنند.</p> <p>- نقایص خط تحمیلی دیورند را توضیح نمایند.</p> <p>شاگردان متیقن شوند که تعیین خط سرحدی دیورند نتیجهٔ سیاست‌های غرض‌آلود امپریالستی آن وقت می‌باشد.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریحی و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشهٔ افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوهٔ ارزیابی		کتبی و شفاهی
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: با ادای سلام به صنف داخل شدن، احوال‌پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، در پیش روی صنف نقشهٔ افغانستان را نصب نمایید و در آن خط سرحدی دیورند را نشان دهید.</p> <p>پرسیدن سؤال انگیزه‌یی</p> <p>سرحداث شرقی و جنوبی کشور به کدام نام یاد می‌شود؟</p>
	۵ دقیقه	
		۵ دقیقه

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>- درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>۱- به طرف شرق و جنوب سرزمین‌های کشمیر، لاهور، پنجاب، پشاور، بلوچستان دیره اسماعیل خان، دیره غازی خان، شکارپور، سند، ملتان و بالآخره تا بحیره عرب جز افغانستان آن وقت بود.</p> <p>۲- نفاق داخلی و رقابت خانواده سدوزایی و محمد زایی‌ها.</p> <p>۳- شاگردان از متن کتاب جواب می‌دهند.</p> <p>۴- از کوتل کلیک، جنوب شرق کوتل و اخجیر واکان تا حدود بلوچستان و کوه ملک سیاه در جنوب غرب کشور.</p> <p>۵- سرزمین‌های چمن، پشین، وزیرستان، کرم پاره چنار، افریدی، باجوړ، سوات و چترال.</p> <p>۶- به پاکستان که در ۱۹۴۷ به وجود آمد. این موضوع با دولت پاکستان لاینحل مانده است و مردم افغانستان خط سرحدی دیورند و فیصله آن را به رسمیت نشناخته اند.</p> <p>- به تشریح معلم به دقت گوش دهند.</p> <p>- شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند؛ روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>- به سؤال‌ها پاسخ دهند.</p>	<p>- مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>- به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>۱- در دوره احمد شاه بابا کدام مناطق آن طرف خط دیورند جزء خاک افغانستان بود؟</p> <p>۲- چه عوامل سبب شد که مناطق فوق را از دست دادیم؟</p> <p>۳- چگونه انگلیس‌ها خط سرحدی دیورند را امضا کردند؟</p> <p>۴- خط سرحدی دیورند بین کدام مناطق موقعیت دارد؟</p> <p>۵- کدام مناطق به اساس معاهده دیورند از خاک افغانستان جدا و ضمیمه حکومت هند برتانوی گردید؟</p> <p>۶- سرزمین‌های آن طرف دیورند اکنون به کدام کشور تعلق دارد و افغان‌ها در این مورد چه نظر دارند؟</p> <p>- نکات عمده درس را روی تخته نوشته مختصراً آن را توضیح دهید.</p> <p>- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب درسی تعیین نمایید.</p> <p>- سؤال‌های اخیر درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>- شاگردان را متوجه کار خانه‌گی سازید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: خط فرضی و تحمیلی جنوب شرقی کشور به نام خط دیورند یاد می‌شود.</p> <p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- خط فرضی و تحمیلی دیورند به تاریخ ۱۲ نوامبر ۱۸۹۳ در قصر چهلستون شهر کابل به امضا رسید.</p> <p>۲- معاهده دیورند از طرف انگلیس‌ها قبلاً آماده شده بود.</p> <p>۳- در ابتداء امیر عبدالرحمن خان را به جنگ تهدید نموده، بعداً با چال و نیرنگ معاهده دیورند را با امیر امضا نمودند.</p> <p>۴- کشور ما محاط به خشکه گردید.</p> <p>۵- برای آنکه خط تحمیلی دیورند یک قسمت زیاد خاک و مردم ما را از پیکر افغانستان جدا نموده است.</p> <p>۶- مردم دو طرف خط تحمیلی دیورند پشتون و بلوچ، مسلمان و از یک قوم استند که نیمی از آن‌ها به یک طرف و نیمی به طرف دیگر خط قرار گرفته اند انگلیس‌ها برای روابط دوستانه با امیر سالانه علاوه بر ۱۲ لک روپیۀ قبلی شش لک روپیۀ دیگر هم به امیر می‌دادند.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

سرزمین‌ها و مناطقی که به طرف شرق و جنوب از پیکر افغانستان در طول تاریخ جدا شده و به کشورهای دیگر تعلق گرفته است:

- قلعهٔ اتک در کنار سند در سال ۱۸۱۲ میلادی به حکومت سکهٔ پنجاب.
- ولایت ملتان در ۱۸۱۸ میلادی به دست سکه‌ها افتاد.
- در سال ۱۸۱۹ م. ولایت کشمیر در دورهٔ محمدزایی‌ها به دولت پنجاب ملحق شد.
- ولایت دیرهٔ غازی خان و ولایت دیره اسمعیل‌خان در سال ۱۸۲۱ م. به دست حکومت سک پنجاب افتاد.
- ولایت پشاور را در سال ۱۸۲۳ میلادی سکه‌ها تصرف کردند.
- ولایت سند را در سال ۱۸۴۳ میلادی دولت انگلیس تصرف نمود.
- ولایت بلوچستان در سال‌های ۱۸۵۴-۱۸۷۶ م. به دست انگلیس‌ها افتاد.
- علاقه‌های شال، فوشنج، تاکوژک، گرم و لندی کوتل در سال ۱۸۷۸ میلادی طبق معاهدهٔ گندمک از طرف امیر محمد یعقوب خان به حکومت انگلیسی واگذار گردید.
- ولایات سوات، باجوړ، چترال، علاقه‌های ارنوی، وزیر و چمن در سال ۱۸۹۳ میلادی طبق معاهدهٔ دیورند از طرف امیر عبدالرحمن خان به انگلیس‌ها واگذار گردید.

درس پنجم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		سرحدات غربی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با سرحدات مکمهان و فخری آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با چگونه‌گی منطقه سیستان آشنا شوند.</p> <p>- با علت اختلافات سرحدی بین افغانستان و ایران آشنا شوند.</p> <p>- راجع به تعیین و تثبیت خط سرحدی مکمهان معلومات دهند.</p> <p>- چگونه‌گی وساطت دولت ترکیه و تعیین و تثبیت سرحد فخری را تشریح کنند.</p> <p>- شاگردان متیقن شوند که تعیین خط سرحدی مکمهان نتیجه سیاست مغرضانه امپریالیستی آن وقت می‌باشد.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریح و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی و شفاهی
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: با ادای سلام به صنف داخل شدن، احوال پرسی،
	۵ دقیقه	تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
۵ دقیقه	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه افغانستان روی دیوار یا تخته نصب شود و در آن توجه شاگردان را به خط سرحدی مکمهان و فخری جلب نماید.
	۵ دقیقه	طرح سؤال که انگیزه خلق کند: سرحدات غربی کشور به کدام نام‌ها یاد شده و بین کدام مناطق واقع است؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>- درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم پرسند.</p> <p>به سؤال‌ها جواب می‌دهند.</p> <p>۱- جواب دهند.</p> <p>۲- جواب دهند.</p> <p>۳- جواب دهند.</p> <p>۴- شاگردان جواب دهند.</p> <p>۵- به علت تغییر مسیر دریای هلمند.</p> <p>۶- حکم انگلیس در تعیین خط سرحدی بود که سرحد را از کوه ملک سیاه تا سیاه کوه تعیین نمود.</p> <p>۷- به نسبت کمی آب به شورای امنیت ملل متحد شکایت کرد و به وساطت کشور ایالات متحده آمریکا موضوع حل گردید.</p> <p>۸- بین سیاه کوه و دره ذوالفقار.</p> <p>۹- جنرال فخرالدین التایی از ترکیه.</p> <p>- شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>- به سؤال‌ها پاسخ دهند.</p>	<p>- مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>- به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>۱- منطقه سیستان در کدام قسمت افغانستان موقعیت دارد؟</p> <p>۲- علی خان کی بود و چگونه مشکلات سرحدی را به وجود آورد؟</p> <p>۳- چرا دولت‌های افغانستان و ایران خط سرحدی را خودشان تعیین نه کردند؟</p> <p>۴- فرید ریک گولد سمت کی بود و چه کرد؟</p> <p>۵- بعد از تعیین سرحد توسط گولد سمت چرا دوباره اختلافات سرحدی به وجود آمد؟</p> <p>۶- مکمهان کی بود و چگونه خط سرحدی را تعیین کرد؟</p> <p>۷- در وقت ساختن پروژه وادی هلمند ایرانی‌ها چه کردند و در نتیجه به وساطت کدام کشور موضوع چگونه حل شد؟</p> <p>۸- خط سرحدی فخری بین کدام قسمت‌های سرحدی امتداد دارد؟</p> <p>۹- به وساطت کدام کشور توسط کی خط سرحدی فخری تعیین گردید؟</p> <p>- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب درسی تعیین نمایید.</p> <p>- سؤال‌های اخیر درس را از شاگردان پرسید.</p> <p>- شاگردان را متوجه کار خانه‌گی سازید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزشی: سرحدات غربی کشور به نام خط سرحدی مکمهان و فخری یاد می‌شوند. خط سرحدی مکمهان بین کوه ملک سیاه و سیاه کوه و خط فخری بین سیاه کوه و دره ذوالفقار واقع است.</p>		
<p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- سرزمین قبیله سربندی که از قدیم جزء خاک افغانستان بود؛ اما سرکرده آن قبیله به نام علی خان خود را به دولت ایران تسلیم نمود. از همین‌جا اختلافات سرحدی بین افغانستان و ایران به وجود آمد.</p> <p>۲- سیستان در جنوب غرب افغانستان واقع است و در آخر دریای هلمند این منطقه به دو قسمت تقسیم گردیده است. مناطق غرب رود نادعلی به نام سیستان خاص که اکنون به ایران تعلق دارد و سر زمین‌های شرق به ماورای سیستان به افغانستان تعلق دارد.</p> <p>۳- خط سرحدی مکمهان بین کوه ملک سیاه و سیاه کوه موقعیت دارد.</p>		

۴- خط سرحدی فخری بین سیاه کوه و دره ذوالفقار واقع است.

معلومات اضافی برای معلم

سیستان ولایتی بود در غرب افغانستان که به طرف شمال آن ولایت آریانه(هرات)، به طرف جنوب آن بلوچستان به طرف شرق آن غور و قندهار واقع بود. دریای هلمند از شمال شرق به جنوب غرب در آن جریان داشت. صفحات شمال شرقی سیستان (فراه) دارای بهترین مراتع است و سمت جنوب شرق آن گرمسیر، (زمینداور) حاصل خیز ترین وادی افغانستان است. قسمتی از ولایت قندهار حالیه هم جزء سیستان بود. مطابق تقسیمات یونانی‌ها سیستان به دو حصه تقسیم شده است: درنگیانه و اراکوزیا. در قرون وسطی سیستان وسیعتر از امروز بوده که بین افغانستان و ایران به نام سیستان مشهور است و یونانی‌ها این شهر را به نام ذرنگ، زرنج ذرنگیانه یاد کرده اند. شهر زرنج قدیمترین شهر سیستان است و در قرن یازده در سیستان قلعه مستحکمی بود که سلطان محمود غزنوی آنرا تصرف کرد. بست یکی از شهرهای بزرگ معمور سیستان در مدنیت اسلامی بود. حالا هم قلعه مخروبه بست هر بیننده را متعجب می‌سازد. جوین که اکنون مربوط ولایت فراه است در گذشته‌ها از شهرهای مشهور سیستان بود. یک قسمتی از ولایت سیستان قسماً در سال ۱۸۷۳م از طرف هیأت حاکم انگلیس به ایران داده شد.

صفحات ۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۹۴ جغرافیای تاریخی افغانستان از غبار.

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تشکیلات اداری
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با تشکیلات اداری دوره امان الله خان و تشکیلات اداری فعلی افغانستان آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با ولایات دوره امان الله خان آشنا شوند.</p> <p>- با حکومت‌های اعلی دوره امانی آشنا شوند.</p> <p>- تغییرات تشکیلات اداری سال ۱۳۴۳ هـ. را توضیح دهند.</p> <p>- صلاحیت‌های کاری والی‌ها را بیان نمایند.</p> <p>- در نقشه افغانستان ولایات مختلف کشور را تثبیت کنند.</p> <p>شاگردان متیقن شوند که غرض اداره بهتر و برطرف ساختن مشکلات مردم، کشور به ۳۴ ولایت تقسیم شده است.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریحی و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی و شفاهی
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: با ادای سلام به صنف داخل شدن، احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه سیاسی افغانستان را پیش‌روی صنف نصب نموده و در آن توجه شاگردان را به تشکیلات اداری کشور جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>در حال حاضر کشور ما دارای چند ولایت و ولسوالی می‌باشد؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>۱- کابل، قندهار، هرات، ترکستان و قطغن بدخشان.</p> <p>۲- در سال ۱۳۴۳ ه.ش به علت مساحت زیاد ولایات مردم به مشکلات مواجه بودند.</p> <p>۳- والی که از طرف ریاست ارگان‌های محل ریاست جمهوری تعیین می‌گردد.</p> <p>۴- ۳۲ ولایت و ۳۳۵۰۰ قریه بود.</p> <p>۵- ۳۴ ولایت و ۳۶۴ ولسوالی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* به سؤال‌ها جواب می‌دهند.</p>	<p>مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>۱- ولایات دوره امان الله خان را نام گرفته، در نقشه افغانستان نشان دهید.</p> <p>۲- چرا و در کدام سال افغانستان به ۲۹ ولایت تقسیم شد؟</p> <p>۳- اداره ولایات به کدام اشخاص تعلق دارد و از طرف کدام ارگان تعیین می‌گردد؟</p> <p>۴- در سال ۱۳۷۰ تعداد ولایات و قریه‌ها چقدر بود؟</p> <p>۵- در حال حاضر افغانستان چند ولایت و ولسوالی دارد؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته نوشته تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* از کارهای گروهی نظارت نمایید.</p> <p>* نتایج فعالیت‌ها را با معلومات خویش جمع بندی نمایید.</p> <p>* سؤال‌های اخیر درس را جهت ارزیابی از شاگردان بپرسید.</p> <p>درس را خلاصه نموده، شاگردان را متوجه کار خانه‌گی نمایید.</p>
<p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- ولایات دوره امان الله خان کابل، قندهار، هرات، ترکستان و قطغن و بدخشان بود.</p> <p>۲- حکومت اعلی دوره امان الله خان سمت مشرقی، سمت جنوبی، میمنه و فراه بود.</p> <p>۳- در شمال کشور ولایات تخار، کندز، بلخ، جوزجان، سرپل، سمنگان، بغلان و فاریاب واقع اند.</p> <p>۴- در قسمت مرکزی کشور ولایات بامیان، غور، دیکندی، ارزگان و وردک می‌باشند.</p> <p>۵- شهر کابل، شهر مزار شریف، شهر جلال آباد و شهر هرات.</p> <p>۶- هرات. فراه و نیمروز در نقشه نشان داده شود.</p> <p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>سرحداث دوره غزنوی‌ها به طرف جنوب و شرق سومنات که در گجرات است، لاهور سرهند، دهلی، آگره، گالیار، کالنجر و بنارس در امتداد دریای گنگا می‌رسید. به طرف شمال تا ماوراالنهر و مرو، به طرف شرق تا کشمیر و به طرف غرب تا اصفهان و همدان بود.</p> <p>سرحداث دوره غیاث الدین غوری به طرف شرق تا سواحل گنگا به طرف غرب تا خراسان و خوارزم، به طرف شمال تا جیحون (آمودریا) و به طرف جنوب تا بحیره عرب امتداد داشت. ولایات دوره غوری‌ها از این قرار بود ۱- ولایت غور ۲- بامیان ۳- غزنی ۴- ملتان ۵- لاهور ۶- سند ۷- فیروزکوه ۸- سیستان ۹- مکران ۱۰- خیش.</p>		

ولایات دورهٔ احمد شاه بابا از این قرار بود: ۱- ولایت قندهار ۲- هرات ۳- کابل ۴- مزار شریف ۵- خراسان. ۶- بدخشان ۷- پنجاب ۸- کشمیر. حکومت‌های اعلی دوره احمد شاه بابا: فراه، میمنه، بلوچستان، لغمان، پشاور، غزنی، دیره اسمعیل خان، دیره غازی خان، شکار پور، سیوی SiWi، سند، چچه هزاره، لیه Leih، ملتان و سرهند. ولایات دورهٔ امیر شیر علی خان عبارت بود از: ولایت کابل، قندهار، ترکستان افغانی، هرات و ولایت فراه. در دورهٔ جمهوریت محمد داوود خان تعداد ولایات افغانستان ۲۶ ولایت بود؛ ولایات وردک و لوگر به ولایت کابل ضم گردید و ولایت کاپیسا به ولایت پروان ملحق شد. در سال ۱۳۶۰ هـ. ش ولایات لوگر، وردک و کاپیسا به ولایات ارتقا یافت و تعداد ولایات ۲۹ ولایت گردید.

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		نفوس و اهمیت آن در انکشاف کشور
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با نفوس و اهمیت آن در انکشاف کشور آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- اندازه نفوس کشور را بدانند.</p> <p>- اهمیت اندازه نفوس را در انکشاف کشور درک کنند.</p> <p>- علت کمی نفوس را در بعضی ولایات کشور توضیح نمایند.</p> <p>- علت ازدیاد نفوس را در شهرها و مناطق صنعتی بیان نمایند.</p> <p>- ولایات پُرنفوس و کم‌نفوس کشور را از هم تفکیک نمایند.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریحی و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه نفوس افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی و شفاهی
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: با ادای سلام به صنف داخل شدن، احوال پرسسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه نفوس کشور را پیش روی صنف نصب نموده و توجه شاگردان را به مناطق پُرنفوس و کم‌نفوس کشور جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>در باره نفوس و اهمیت آن در انکشاف کشور چه می‌دانید؟</p>
	۵ دقیقه	
		۵ دقیقه

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>* شاگردان متوجه باشند.</p> <p>۱- شرایط اقلیمی، ساختمان اراضی، عوامل اقتصادی، بشری و سیاسی روی تمرکز نفوس تأثیر دارد .</p> <p>۲- تعداد نفوس را بر مساحت تقسیم می‌کنیم.</p> <p>۳- نظر به شرایط خوب اقلیمی، زمین حاصل خیز و آب وافر دریاها.</p> <p>۴ نسبت عدم شرایط مناسب زیست.</p> <p>۵- جواب دهند.</p> <p>۶- جواب دهند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* به سؤال‌ها جواب دهند.</p>	<p>* مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- چرا تعداد نفوس در بعضی مناطق کم و در برخی جاها زیاد می‌باشد؟</p> <p>۲- تراکم نفوس را در یک منطقه چگونه محاسبه کرده می‌توانیم؟</p> <p>۳- به کدام علت در ولایات ننگرهار، کاپیسا، لغمان و پروان تعداد زیاد مردم زیست دارند؟</p> <p>۴- چرا در دشت‌ها و صحراها تعداد مردم به حد اقل می‌رسد؟</p> <p>۵- چرا نفوس شهرها روز به روز زیاد شده می‌رود؟</p> <p>۶- پروژه‌های زراعتی و بنادر در جا به جا شدن نفوس چه رول دارند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته نوشته کرده با استفاده از نقشه نفوس کشور، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* جهت ارزیابی سؤال‌های اخیر درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>* توجه شاگردان را به کارخانه‌گی جلب کنید.</p>
<p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- تعداد باشندگان یک کشور را نفوس گویند.</p> <p>۲- الف صحیح است.</p> <p>۳- آب و هوا و خاک خوب در تراکم نفوس تأثیر بیشتر دارد.</p> <p>۴- تراکم نفوس در دشت‌های سوزان کم است؛ مانند دشت‌های مارگو و بکوا.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

انسان‌ها از بدو پیدایش در تلاش آن بودند تا بر آگاهی‌های خود نسبت به جاهای دوردست معلومات مفیدی پیدا کنند و تفاوت‌ها و اصلاحاتی را که در ماحول خود مشاهده می‌کنند با مشابیه‌ها و تضادهای مناطق دیگر مورد مقایسه قرار داده و به آن آشنایی حاصل کنند.

تراکم نفوس در مناطقی که دارای آب و هوای مساعد باشد زیادتر است. علاوه بر آب و هوا، ساختمان طبیعی یک محل، خصوصیات هایدروگرافی، جای زنده‌گی و رهائشی مناسب برای مردم یک سرزمین هم مهم است. از همین سبب دره‌ها، وادی‌ها و مناطق مختلف کشور از زمانه‌های قدیم تا اکنون محیط و فضای مناسب زنده‌گی را برای عدّه زیادی از ساکنین این سرزمین تشکیل داده است.

بخش اساسی اقتصاد افغانستان را زراعت تشکیل می‌دهد تقریباً ۸۵٪ نفوس کشور به آن اشتغال دارند که $\frac{2}{3}$ حصّه عایدات ملی را تشکیل می‌دهد.

درس هشتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		احصائیه و توزیع جغرافیایی نفوس
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به محل زنده‌گی مردم و توزیع جغرافیایی آن‌ها.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- آشنایی به قبایل مختلف و مناطق مسکونی در کشور.</p> <p>- جا به جا شدن مردم و ایجاد تمدن‌های کهن و جدید.</p> <p>- موقعیت مناسب جغرافیایی تقسیمات نفوس را توضیح کنند.</p> <p>- عوامل مختلف دیگر در مورد ایجاد شهرها و دهات را بیان نمایند.</p> <p>- شاگردان متیقن شوند که اساس تمدن باشکوه آریاییان در بلخ افغانستان به نام ام‌البلاد گذاشته شده بود.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		کتاب، نقشه، تصاویر، گراف، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		شفاهی و کار عملی گروهی
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج
	۵ دقیقه	صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
۵ دقیقه	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه توزیع جغرافیایی نفوس را به پیش‌روی صنف نصب نمایید و توجه شاگردان را به مناطق پُرنفوس و کم‌نفس کشور جلب نمایید.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند: چه عواملی در توزیع جغرافیایی نفوس شامل است؟

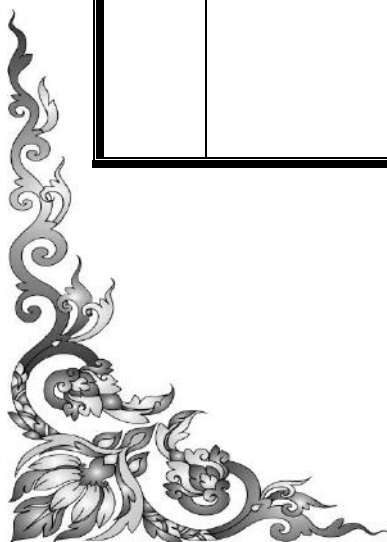

فعالیت‌های تدریس معلم	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	وقت
<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان به مطالعه خاموشانه هدایت داده شود.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- به کدام دلیل گفته می‌توانیم که در کشور ما از زمان‌های قدیم تعداد زیاد نفوس زنده‌گی می‌کردند؟</p> <p>۲- چه عوامل زمینه زیست و تمرکز نفوس را به وجود آورده است؟</p> <p>۳- مناطقی که در ارتفاع بالاتر از ۲۵۰۰ متر قرار دارند چرا تمرکز نفوس در آن‌ها کم است؟</p> <p>* نوشتن نکات عمده درس به روی تخته و درس جدید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>رهنمایی و نظارت از گروه‌ها.</p> <p>* پرسیدن سؤال‌های پایانی درس.</p> <p>* توصیه کارخانه‌گی.</p>	<p>* شاگردان درس را خاموشانه بخوانند و لغات و کلمات مشکل را بپرسند.</p> <p>۱- به اساس مدنیت‌های کهن آریایی و مطالعات جغرافیای تاریخی.</p> <p>۲- ساختمان محیط طبیعی، نوعیت اقلیم و خصوصیات هایدروگرافی منابع اقتصادی زمینه تمرکز زیاد نفوس را به وجود آورده است.</p> <p>۳- به علت آب و هوای نامساعد و سرد، نفوس کمتر در آن‌جاها زنده‌گی می‌کنند.</p> <p>۴- شاگردان متوجه باشند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب دهند.</p>	۳۵ دقیقه
<p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- الف صحیح است.</p> <p>۲- مناطقی که بالاتر از ۲۵۰۰ متر قرار دارند تمرکز نفوس در آن‌ها به نسبت سردی هوا کمتر است.</p> <p>۳- در مناطقی که آب جاری وجود ندارد مردم از آب کاریز استفاده می‌کنند. کاریزها آب پاک، صاف و سرد دارند که هم برای نوشیدن و هم برای آبیاری زمین و باغ از آن کار می‌گیرند.</p>		
<p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>• موقعیت جغرافیایی مطلوب زمینه شکل مدنیت‌های کهن را در کشور گذاشته است که نمونه‌های آن موجودیت تمدن‌های خیلی قدیم در بگرام، آی خانم، بامیان، مندیگک، هله، جوزجان، دهنه غوری، لوگر، کاپیسا و غیره می‌باشد.</p> <p>• رودهای سیحون و جیحون در اطراف خود بزرگترین قبایل را جا داده بود که شکل اولین مدنیت آریایی را در بلخ هسته گذاری نمود.</p> <p>• موجودیت منابع طبیعی مانند: معادن و آب و موجودیت دریاها و سرشار و هوای گوارا از عوامل بزرگ توزیع جغرافیة نفوس در کشور محسوب می‌شود.</p> <p>• موجودیت وادی‌های سرسبز در حوزه‌های دریای هلمند، کابل، هریرود و غیره باعث جلب توجه انسان‌ها و استقرار نفوس گردیده است.</p>		

درس نهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		رشد نفوس و اوسط عمر
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به رشد نفوس و اوسط عمر.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- کسب معلومات در باره ارقام سابقه و موجوده نفوس کشور.</p> <p>- سیر تاریخی نفوس شماری از نظر دیموگرافی را توضیح نمایند.</p> <p>- اهمیت نفوس شماری را بیان نمایند.</p> <p>- تأثیر تولدات و وفیات را بر چگونه‌گی نفوس توضیح نمایند.</p> <p>شاگردان متیقن شوند که ازدیاد نفوس کشور ما مانند کشورهای رو به انکشاف جهان ۲،۰۳ فیصد می‌باشد.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		کتاب، نقشه، تصویر، جداول تولدات و وفیات، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		شفاهی، کتبی و کار عملی گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری،</p> <p>تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>ایجاد انگیزه:</p> <p>روی تخته عنوان درس جدید را نوشته و نقشه نفوس کشور را در پیش‌روی صنف نصب نمایید و توجه شاگردان را به تصاویر و جدول داخل کتاب جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>در باره رشد نفوس و اوسط عمر مردان و زنان چه می‌دانید.</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان درس جدید را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>* جواب می‌دهد.</p> <p>۱- زیاد شدن سالانه نفوس یک کشور را گویند.</p> <p>۲- در طول یک سال در هر هزار نفر تولدات و وفیات را حساب می‌کنند. وفیات را از تولدات منفی نموده، فیصدی آن را سنجش کرده و عدد رشد نسبی نفوس از آن معلوم می‌شود.</p> <p>* متوجه باشند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب دهند.</p>	<p>* هدایت به مطالعه خاموشانه درس جدید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- هدف از رشد نفوس چه است؟</p> <p>۲- چگونه رشد نفوس را معلوم می‌کنند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته نوشته و درس را تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* از فعالیت گروهی نظارت نمایید.</p> <p>جهت ارزیابی سؤال‌های پایانی درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>* توجه شاگردان را به فعالیت خارج از صنف معطوف دارید.</p>
<p align="center">جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- رشد نفوس در کشورهای رو به انکشاف تابع مقررات اجتماعی، مذهبی و اقتصادی می‌باشد.</p> <p>۲- رشد نفوس زیاد شدن افراد یک کشور را می‌گویند.</p> <p>۳- تخمینی.</p> <p>۴- در کشورهای اسلامی و کشورهای بسیار کم نفوس کنترل نفوس صورت نمی‌گیرد.</p>		
<p align="center">معلومات اضافی برای معلم</p> <p>مجموع نفوس کل کشور قرار احصائیه سال ۱۳۵۹ هـ ش (۱۵/۶۹) میلیون نفر تخمین شده بود. مجموع نفوس ساکن کشور شامل ۲/۱ میلیون خانواده بود. تعداد وسطی اعضای هر خانواده در سال (۱۳۵۹) ۶ نفر تثبیت شده بود.</p> <p>قرار احصائیه ملل متحد رشد نفوس در افغانستان در سال ۱۳۴۰ هـ ش. در حدود ۳/۱ فیصد، در ۱۳۴۸ هـ ش. ۳/۱ فیصد، در سال ۱۳۵۰ هـ ش. در حدود ۲/۸ فیصد و در سال ۱۳۵۹ هـ ش. ۲/۶ فیصد و در سال ۱۳۷۰ هـ ش. ۱/۹ فیصد تخمین گردیده است. (در سال‌های جنگ داخلی چون تعداد و فیات در جنگ‌ها خیلی زیاد بود؛ از این سبب رشد نفوس به حد اقل خود یعنی ۱/۹ فیصد محاسبه و تخمین شده است).</p>		

درس دهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		کیفیت نفوس و ترکیب قومی در کشور
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با کیفیت نفوس و ترکیب قومی در افغانستان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- شاگردان بدانند که تمام اقوام افغانستان مطابق قانون اساسی افغان استند.</p> <p>- شاگردان بدانند که پشتون، تاجک، پشه‌یی، نورستانی و بلوچ همه آریایی اند.</p> <p>- محل بودوباش پشتون‌ها، تاجک‌ها، پشه‌یی‌ها و بلوچ‌ها را بشناسند.</p> <p>- شاگردان بدانند که هندوها و سک‌ها نیز افغان استند.</p> <p>- شاگردان متیقن شوند که تمام باشندده‌های افغانستان به نام افغان یاد می‌شوند.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		کتاب درسی، کتاب رهنمای معلم، نقشه افغانستان، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		شفاهی، کتبی و کار عملی گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسى، تنظیم صنف، گرفتن حاضری،</p> <p>تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>ایجاد انگیزه:</p> <p>روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه نفوس کشور را در پیش‌روی صنف نصب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>از کدام لحاظ کیفیت سنی را مورد مطالعه قرار داده می‌توانیم؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان درس را خاموشانه بخوانند و مشکلات خود را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>* متوجه باشند.</p> <p>۱- بین سنین ۱۶-۶۵ ساله نفوس فعال اقتصادی را تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- اطفال و نو جوانان از سن تولد تا ۱۵ ساله گی و اشخاص مسن از ۶۵ ساله بالا در نفوس غیر فعال اقتصادی شامل می‌باشند.</p> <p>۳- به اساس عنعنات تاریخی و قانون اساسی همه افغان اند.</p> <p>۴- پشتون‌ها، تاجک‌ها، ازبیک‌ها، ترکمن‌ها، هزاره‌ها، نورستانی‌ها، پشه‌یی‌ها، بلوچ‌ها و . .</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند؛ روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- نفوس فعال اقتصادی بین کدام سنین قرار دارند؟</p> <p>۲- نفوس غیر فعال اقتصادی بین کدام سنین قرار دارند؟</p> <p>۳- به کدام دلیل همه اتباع کشور را افغان گویند؟</p> <p>۴- از لحاظ جغرافیای بشری کدام اقوام در کشور ما زیست دارند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته نوشته و تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* جهت ارزیابی سؤال‌های اخیر درس از شاگردان پرسیده شود.</p> <p>* توصیه کار خانه‌گی.</p>
<p align="center">جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- پشتون‌ها، تاجک‌ها، ازبیک‌ها، ترکمن‌ها، هزاره‌ها، نورستانی‌ها، پشه‌یی‌ها، بلوچ‌ها و . .</p> <p>۲- ۵۰٪</p> <p>۳- از سن ۱۶ تا ۶۵ ساله را نفوس فعال اجتماعی گویند.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

۱- نفوس فعال و غیر فعال اقتصادی: از نظر فعالیت‌های اقتصادی نفوس هر جامعه به دو بخش تقسیم می‌شود.

۱- آن قسمت نفوس که در اقتصاد جامعه سهم فعال گرفته می‌تواند و به نام نفوس فعال اقتصادی یاد شده و اشخاص بین سنین ۱۵-۶۵ ساله شامل این کتگوری می‌باشند.

۲- آن عده نفوس که در اقتصاد جامعه سهم فعال گرفته نمی‌توانند و تحت نام نفوس غیر فعال اقتصادی یاد می‌شوند. آن‌ها عبارت اند از اطفالی که تازه تولد شده تا نوجوانان سن ۱۵ ساله و اشخاص بالاتر از سن ۶۵ ساله. از احصائیۀ ملل متحد که در بارۀ نفوس فعال و غیر فعال اقتصادی ممالک مختلف انتشار یافته چنین معلوم می‌شود که در ممالک رو به انکشاف تعداد و اشخاص فعال اقتصادی نسبت به افراد غیر فعال و بیکار کمتر می‌باشد. رفاه و آسایش یک جامعه با استفاده از نیروی بشری و سایر عوامل تولید نعم مادی مورد نیاز آن جامعه تأمین می‌گردد؛ بناءً جلب و جذب هر چه بیشتر قوای بشری در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی مبین سیاست معقول اقتصادی هر کشور است در افغانستان نیز در این اواخر سعی زیاد به عمل آمده است تا در جلب و جذب قوای بشری اقدامات بنیادی و مؤثر به عمل آید و به این ترتیب سطح حیات مردم کشور ارتقا نماید؛ چون افغانستان در حال حاضر یک کشور رو به انکشاف زراعتی می‌باشد، لذا ۶۷۵ فیصد قوای بشری مصروف کار در رشته‌های تولیدی تنها در سکتور زراعت، مالداري و جنگلات اشتغال داشته بقیه نفوس در رشته‌های تولیدی و نیمه تولیدی از قبیل صنایع معادن انرژی، ساختمان، ترانسپورت، مخابرات و غیره مصروفیت دارند؛ چون نفوس افغانستان بنابر خصوصیات دموگرافیکی جوان می‌باشد، بنابر آن رشد قوای بشری برای مدت زیاد همچنان به سرعت ادامه خواهد داشت و در عرصۀ نیروی کار همه ساله ازدیاد به عمل خواهد آمد. اگر رشد نفوس به این سویه افزایش یابد ایجاب می‌نماید تا تدابیر لازم برای کاریابی و بلند بردن سطح دانش نیروی جدید کار اتخاذ گردد.

درس یازدهم

وقت: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		مهاجرت‌های داخلی و خارجی و جابه جا شدن نفوس
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>- آشنایی با مهاجرت‌های داخلی و خارجی و استقرار نفوس در یک منطقه.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با مهاجرت‌های سیاسی آشنا شوند.</p> <p>- با مهاجرت‌های اقتصادی آشنا شوند.</p> <p>- در باره مهاجرت‌های تاریخی معلومات حاصل کنند.</p> <p>- با مهاجرت‌هایی که به علت آفات طبیعی و خشک سالی صورت می‌گیرد، آشنا شوند.</p> <p>- علت مهاجرت‌های موسمی را بدانند.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		کتاب درسی، کتاب رهنمای معلم، نقشه افغانستان، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		شفاهی، کتبی و کار گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال‌پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، بازدید از فعالیت خارج صنف شاگردان و ارتباط درس گذشته با درس جدید.</p> <p>ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید روی تخته و نصب نقشه در پیش‌روی صنف.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>در باره مهاجرت افغان‌ها چه معلومات دارید؟</p>
	۵ دقیقه	
		۵ دقیقه

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان درس را خاموشانه بخوانند و مشکلات خود را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>* متوجه باشند.</p> <p>۱- وقتی که آزادی فکری و عقیدتی تحت فشار قرار گیرد مثل مهاجرت افغان‌ها به پاکستان و...</p> <p>۲- به خاطر رفتن به کار و به دست آوردن پول و سرمایه به شهرها و کشورهای دیگر صورت می‌گیرد.</p> <p>۳- مثلاً وقتی که آریایی‌ها از بلخ یا بخدی به طرف هند و فارس مهاجرت کردند؛ بعداً مهاجرت‌های کوشانی‌ها و مسلمان‌های عرب.</p> <p>۴- به اساس خشک‌سالی که در سال ۱۳۴۹ هـ.ش. واقع شد مردم ولایات بادغیس، ارزگان و هزاره جات مجبور به ترک خانه‌ها و محلات خود شدند.</p> <p>۵- کوچی‌ها در بهار و تابستان به مناطق سرد و در زمستان به مناطق گرم می‌روند.</p> <p>۶- اثرات منفی، مانند تحت نفوذ قرار گرفتن فرهنگ بیگانه، فرار مغزها، از دست دادن نیروی جوان کاری، فرار سرمایه...</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند؛ روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- مهاجرت‌های سیاسی چگونه مهاجرت‌هایی است؟</p> <p>۲- مهاجرت اقتصادی چگونه مهاجرت را گویند؟</p> <p>۳- مهاجرت‌های تاریخی کدام نوع مهاجرت‌ها است؟</p> <p>۴- مهاجرت‌های آفات طبیعی و خشک‌سالی‌ها را بیان کنید.</p> <p>۵- مهاجرت‌های موسمی چه نوع مهاجرت است؟</p> <p>۶- اثرات مهاجرت‌ها چه می‌باشد؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته نوشته، تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* جهت ارزیابی از سؤال‌های اخیر درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و کارخانه‌گی را توصیه کنید.</p>
جواب به سؤال‌های متن درس		
<p>۱- مردم ما از قصبات و دهات به شهرها برای دریافت کار و شغل مناسب و به دست آوردن ثروت و زنده‌گی مرفه مهاجرت می‌کنند.</p> <p>۲- قرار گرفتن تحت نفوذ فرهنگ بیگانه، فرار علما و دانشمندان، از دست دادن نیروی کاری، انتقال سرمایه به خارج، زیرپاشدن حقوق انسانی شان، سلوک منفی، مبتلا شدن به HIV و امراض جلدی، مواد مخدر و غیره. اثرات مثبت آن انتقال فرهنگ خود و آشنایی با فرهنگ دیگران و آموزش زبان خارجی و تکنالوژی جدید معلوماتی.</p> <p>۳- تا هنوز مجامرت‌های خارجی افغان‌ها به علت بیکاری و مزد ناچیز در کشور ادامه دارند.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

مهاجرت که با در نظر داشت عوامل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی صورت گرفته عبارت از بیجا شدن مردم از محل سکونت آن‌ها می‌باشد.

مهاجرت به مناطق دهاتی با توسعه زمین‌های زراعتی و پروژه‌های آبیاری در مناطق کندز، بغلان و هلمند صورت گرفته است که نوع دیگر، مهاجرت‌های موسمی بین ولایات گرم‌سیر و سردسیر کشور وجود دارد. مهاجرت موقتی طوری‌ست که یک تعداد مردم ساکن در مجاورت نواحی صنعتی و ساختمان تعمیرات به شهرها صورت می‌گیرد. این نوع مهاجرین بعد از یک دوره کاری دوباره به مسکن‌شان مراجعت می‌کنند.

بعد از تجاوز شوروی وقت به افغانستان یک تعداد زیاد مردم افغانستان به علل عقیده‌وی و سیاسی به کشورهای همجوار و تمام کشورهای آسیایی، اروپایی، امریکایی و استرالیا مهاجرت کردند که تعداد مهاجرین افغان به میلیون‌ها نفر می‌رسد.

درین اواخر تعدادی زیادی نسل جوان کشور به علت بیکاری و دست یافتن به زنده‌گی بهتر از آن‌ها به کشورهای جهان به مهاجرت پرداخته‌اند.

درس دوازدهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		دین
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>با دین، آیین و مذاهب مردم افغانستان آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>- با معتقدات آریایی‌ها آشنا شوند.</p> <p>- در باره آیین‌هایی که قبل از دین مقدس اسلام در افغانستان رواج داشت معلومات حاصل کنند.</p> <p>- با چگونگی آمدن دین مقدس اسلام به افغانستان آشنا شوند.</p> <p>- شاگردان می‌دانند که دین مقدس اسلام، دین رسمی افغانستان می‌باشد.</p>
روش‌های تدریس		خواندن خاموشانه، سؤال و جواب، تشریحی و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه امپراتوری اسلامی کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی و شفاهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال‌پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، بازدید از فعالیت خارج صنف شاگردان و ارتباط درس گذشته با درس جدید.</p> <p>ایجاد انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، نقشه افغانستان را در پیش‌روی صنف نصب نماید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>اکثریت مردم افغانستان پیرو کدام دین بوده و آن دین چه وقت و در کجا به وجود آمده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>۱- آیین زردشتی، بودایی و تعدادی هم از دین یهودیت و مسیحیت.</p> <p>۲- در زمان حضرت عثمان (رض) بعد از سال ۲۵ هجری.</p> <p>۳- دامنه اسلام را تا سرخس، فاریاب، قندهار و غزنی انتشار داد.</p> <p>۴- عبدالله بن عامر کابل را یک سال محاصره کرد و به مشکل آن‌را تصرف کرد.</p> <p>۵- در زمان امیر عبدالرحمن خان.</p> <p>۶- دین رسمی افغانستان دین مقدس اسلام است. پیروان سایر آیین‌ها در پیروی از آیین و اجرای مراسم شان در حدود احکام قانون آزاد می‌باشند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* به سؤال‌ها جواب دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب داده و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- قبل از دین مقدس اسلام مردم ما پیرو کدام عقاید و آیین‌ها بودند؟</p> <p>۲- اولین بار در کدام زمان دین اسلام به افغانستان رسید؟</p> <p>۳- احنف بن قیس کی بود و چه کرد؟</p> <p>۴- عبدالله بن عامر کی بود و چه کرد؟</p> <p>۵- مردم نورستان چه وقت به دین مقدس اسلام مشرف شدند؟</p> <p>۶- دین رسمی کشور چه بوده و پیروان سایر ادیان در چه وضعیت اند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و تشریح نمایید.</p> <p>* شاگردان رابه گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* سؤال‌های آخر درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>* شاگردان را متوجه کار خانه‌گی سازید.</p>
<p>جواب به سؤال‌های متن درس:</p> <p>۱- √</p> <p>۲- ×</p> <p>۳- احنف بن قیس عبدالله بن عامر.</p> <p>۴- دین اسلام، مذاهب اهل سنت حنفی، شیعه جعفری و شیعه اسماعیلیه.</p>		

نشر دین مقدس اسلام در افغانستان:

قبل از نفوذ اسلام در افغانستان معابد ادیان مختلف چون زردشتی، بودایی، شیوایی و طریقه‌های دیگر موجود بود که مردم را از همدیگر جدا می‌کردند.

زایر چینیایی هیوان تسنگ فقط چند سال قبل از اسلام به افغانستان (۹هـ.ق) سیاحت نموده بود و تنها در خط السیر او از شمال به شرق بیشتر از ۱۲۲۰ معبد و متجاوز از ۸۰۰۰۰ روحانی موجود بود. تا جایی که اکثریت مردم کشور آوازه دین جدید اسلام را با شعار برادری و برابری شنیده بودند که رهبران بزرگ و افراد عادی در یک خوان نان می‌خوردند و در یک صف نماز اداء می‌کنند و حتی غلامان به افسری می‌رسند و همچنین فتوحات باورناکردنی را در ایران شنیده بودند. بین شک و یقین و بین مخالفت و مسالمت در حالت نوسان قرار داشتند.

این حالت در دوره خلفای راشدین از اولین حمله در غرب افغانستان ۶۴۲م. تا آغاز حملات خلفای اموی ۶۶۲م. دوام داشت. درطول این مدت اعراب به بهانه تعقیب یزدگرد شاه ساسانی از راه طبرستان وارد افغانستان شدند.

اعراب در ظرف دوازده سال کشور ایران را تصرف نمودند، اما در افغانستان تنها بیست سال در صفحات شمال و غرب کشور مصروف نشر دین مقدس اسلام بودند.

کابل در زمان حکومت یعقوب لیث صفاری در سال ۸۷۱م. فتح شد. کابلشاه حکمران برهمن شاهی شیوایی مذهب در کابل شکست خورد و پایتخت خود را به گردیز و از آنجا به اتک انتقال داد.

در زمان حکومت سلطان محمود غزنوی ۹۹۸ - ۱۰۳۰م. دین مقدس اسلام تا دهلی و تمام افغانستان به جز از قسمت کوچک شمال شرق کشور (کافرستان) انتشار یافت.

نام قدیم نورستان حالیه بلور یا بولر بود. در قرن شانزدهم این ولایت را مسلمانان به نام کافرستان می‌خواندند؛ زیرا باشندگان آن بت پرست بودند. در زمان حکومت امیرعبدالرحمن خان در سال ۱۸۹۶م. فتح آن تکمیل شد و مردم آن به دین مقدس اسلام مشرف شده، نام این سرزمین به نورستان تبدیل شد.

درس سیزدهم
وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر برسند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>شاگردان با زبان‌های مردم کشور، زبان‌های رسمی و زبان‌های سوم رسمی در مناطق آن آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <ul style="list-style-type: none"> - با تعداد زبان‌های مردم افغانستان آشنا شوند. - با اهمیت زبان‌ها آشنا شوند. - با زبان‌های آریایی‌شنایی حاصل کنند. - با زبان‌های ترکی و مغولی آشنا شوند. - زبان‌های رسمی کشور را توضیح کنند. - زبان‌های سوم رسمی را در مناطق آن بیان کرده بتوانند.
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		کتاب درسی، کتاب رهنمای معلم، نقشه افغانستان، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		شفاهی، کتبی و کار گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال‌پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، بازدید از فعالیت خارج صنف شاگردان و ارتباط درس گذشته با درس جدید.</p>
	۵ دقیقه	<p>ایجاد انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته و در کتاب درسی توجه شاگردان را به نقشه زبان‌های کشور جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید اکثریت مردم افغانستان به کدام زبان‌ها صحبت می‌کنند؟</p>
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه بخوانند و موضوعات مشکل را بیرون نویس کرده، از معلم بپرسند.</p> <p>۱- در تعداد گوینده‌گان آن.</p> <p>۲- به دو بخش آریایی و اروپایی تقسیم شده اند.</p> <p>۳- پشتو، دری، بلوچی، پامیری و...</p> <p>۴- گوربتی، کلشه یی، تیراهی، سندی، پنجابی، کتی، بشکلی، وایگلی، پشه‌یی، پراچی، نورستانی و...</p> <p>۵- زبان‌های ازبکی، قزاقی، قرغزی ترکمنی و آذری.</p> <p>۶- در تمام افغانستان به خصوص در شرق، جنوب و جنوب غرب کشور.</p> <p>۷- در تمام کشور.</p> <p>۸- در شمال و شمال غرب کشور تا هرات.</p> <p>۹- زبان منجی، واخی سریگی، سنگلیچی، زیباکی، اشکاشمی، شغنی، روشانی، واشری، قرغزی و دری.</p> <p>۱۰- کته و ایگلی، شکونی و پارونی، گوربتی و پشه‌یی</p> <p>۱۱- چون اکثریت مردم به زبان‌های پشتو و دری بلدیت دارند؛ بنابراین این دو زبان رسمی اند.</p> <p>۱۲- در مناطقی که به یکی از زبان‌های: ازبکی، ترکمنی، پشه‌یی، نورستانی، بلوچی، گوجری و یا پامیری صحبت شود آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم در آن مناطق رسمی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* به سؤال‌ها جواب دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید:</p> <p>۱- اهمیت زبان‌ها در چه می‌باشد؟</p> <p>۲- زبان هندو اروپایی به کدام بخش‌ها تقسیم می‌شود.</p> <p>۳- زبان‌های مشهور آریایی کدام‌ها اند؟</p> <p>۴- در زبان آریایی هندی و رویدا کدام زبان‌ها شامل اند؟</p> <p>۵- زبان‌های ترکی و مغلی کدام زبان‌ها اند؟</p> <p>۶- اکثریت پشتون‌ها در کدام نواحی کشور زیست دارند؟</p> <p>۷- تاجک‌ها در کدام نواحی زیست دارند؟</p> <p>۸- ازبک‌ها و ترکمن‌ها در کدام نواحی زیست دارند؟</p> <p>۹- در بدخشان کدام زبان‌ها مروج است؟</p> <p>۱۰- در نورستان کدام زبان‌ها مروج است؟</p> <p>۱۱- زبان‌های رسمی افغانستان کدام‌ها اند و به چه دلیل؟</p> <p>۱۲- زبان‌های سوم رسمی کدام‌ها اند؟</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* جهت ارزیابی سؤال‌های اخیر درس را از شاگردان بپرسید.</p> <p>* شاگردان را متوجه کارخانه‌گی سازید.</p>
<p>جواب به سؤال‌های متن درس</p> <p>۱- هندوهای افغانستان به زبان‌های سندی، لهندا و پنجابی صحبت می‌کنند.</p> <p>۲- به زبان پشه‌یی در نورستان دره‌های لغمان، تگاب، نجراب، کوهستان، کاپیسا و پغمان صحبت می‌شود.</p> <p>۳- زبان‌های مغلی قزاقی و آذری اکنون گوینده ندارند.</p> <p>۴- چون به زبان‌های پشتو و دری اکثریت مردم آشنایی دارند؛ از این سبب زبان‌های رسمی کشور می‌باشد.</p> <p>۵- در مناطق که اکثریت مردم به یکی از زبان‌های ازبکی، ترکمنی، پشه‌یی، نورستانی، بلوچی، گوجری و یا پامیری تکلم می‌نمایند، آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می‌باشد.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

زبان وسیلهٔ افهام و تفهیم است و هیچ زبانی بر زبان دیگری برتری ندارد؛ زیرا خداوند (جَلَّ جَلَّالَهُ) در کلام خویش می‌فرماید: ای مردمان ما آفریدیم شما را از یک مرد و یک زن و گردانیدیم شما را نژادها و قبیله‌ها که با هم شناسا شوید؛ به تحقیق گرامی‌ترین شما نزد الله (جَلَّ جَلَّالَهُ) پرهیزگارترین مودب‌ترین شما است. آیه ۱۳ سوره الحجرات. معزز و یا حقیر بودن انسان در حقیقت به خاندان نسب و زبان تعلق ندارد و انسان به خصلت نیک، ادب و پرهیزگاری نزد پروردگار معزز و مکرم می‌باشد. کل انسان‌ها اولاد آدم علیه السلام و بی‌بی حوا اند و این نژادها و زبان‌ها را خداوند (جَلَّ جَلَّالَهُ) تنها برای شناسایی پیدا نموده است. یگانه زبانی که برای مسلمانان جهان قابل قدر است آن زبان عربی است به خاطری که عربی زبان قرآن کریم است، در غیر آن تمام زبان‌ها به شمول عربی برای افهام و تفهیم است. معیار برای مقام عالی، شرف، فضیلت و عزت، اصل نسب نبوده، بلکه تقوی، پرهیزگاری و طهارت است؛ بناءً انسان متقی هیچ‌گاه دیگران را حقیر نمی‌شمارد.

درس چهاردهم
وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		اهمیت مواصلات
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		شاگردان باید در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:
		هدف عمومی: آشنایی با اهمیت مواصلات در کشور.
		اهداف خصوصی
		۱- آشنایی با بخش‌های مهم مواصلات کشور.
		۲- اهمیت راه‌های ترانسپورتی را در زیربنای اقتصادی کشور بیان کنند.
		۳- مفیدیت راه‌های منظم ترانسپورتی را از نظر اقتصادی تشریح کنند.
		۴- اهمیت موقعیت جغرافیایی کشور را در انتقال اموال ترانزیتی کشورهای همسایه بیان کنند.
		۵- متیقن شوند که مواصلات مهمترین وسیله ارتباط بین افراد جامعه می‌باشد.
روش‌های تدریس		توضیحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه طبیعی آسیا و افغانستان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	فعالیت انگیزه‌یی: روی تخته عنوان درس را نوشته، نقشه ترانسپورتی کشور را در پیش‌روی صنف نصب نماید.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند: قبل از اعمار شبکه‌های منظم ترانسپورتی، مردم ما چه مشکلات داشتند؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان درس جدید را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- زیربنای انکشاف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، کلتوری و اداری جامعه را تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- چون کشور ما محاط به خشکه کوهستانی است و دریاها پر نشیب دارد؛ بناءً به انکشاف ترانسپورت زمینی و هوایی توجه بشتر به عمل آمده است.</p> <p>۳- قیمت اموال تنزیل می‌یابد، مصرف مواد سوخت کمتر می‌شود، اموال بدون ضیاع وقت به مارکیت‌ها می‌رسند و وحدت ملی تأمین می‌شود.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم شده، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نماینده گروه نتیجه بحث را به هم‌صنفان ارائه می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه درس را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* بعد بپرسید:</p> <p>۱- راه‌های مواصلاتی چه اهمیت دارد؟</p> <p>۲- با درنظرداشت موقعیت جغرافیایی و طبیعی کشور به کدام نوع ترانسپورت توجه بیشتر به عمل آمده است؟</p> <p>۳- اهمیت اقتصادی شبکه‌های منظم ترانسپورتی چیست؟</p> <p>* نکات مهم درس مانند انکشاف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، کلتوری و اداری را روی تخته می‌نویسد و از روی نقشه سیاسی و طبیعی کشور و جهان درس را تشریح می‌کند.</p> <p>* شاگردان را در گروه‌ها تنظیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمای متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را رهنمای و نظارت کنید.</p> <p>* نتیجه بحث را با معلومات خویش جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های اخیر درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
	<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>نسبت نبودن خطوط منظم مواصلاتی رشد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور کندتر و مردم ما دچار مشکلات گوناگون بودند.</p> <p>جواب سؤال‌های پایانی درسی</p> <p>۱- کشور ما محاط به خشکه بوده و $\frac{1}{3}$ حصه خاک آن کوهستانی است، دریاها پر نشیب و رژیم سیلابی دارد، بناءً برای انکشاف و رشد ترانسپورت زمینی و هوایی بیشتر ضرورت احساس می‌گردد.</p> <p>۲- ترانسپورت منحیث زیربنای اقتصادی کشور مورد توجه خاص دولت قرار گرفته، در پلان‌های انکشافی اقتصادی پنجساله گذشته بیشترین بخش بودجه مصرف این سکتور گردیده است.</p> <p>۳- بعد از تاسیس حکومت موقت کنفرانس همکاری و بازسازی توکیو بنابر درک ضرورت بیشترین توجه را به این سکتور معطوف ساخته است.</p>	

ارتباطات

یکی از پایه‌های مهم قدرت در هر کشور شبکه‌های راه‌های منظم حمل و نقل و وسایل ارتباطی مدرن است. اگر در کشور وضع چنان باشد که هر کس هر وقت بخواهد با دیگران تماس بگیرد و به راحتی از افکار و عقاید آن‌ها اطلاع پیدا کند آن کشور دارای سیستم ارتباطی پیشرفته است. امروز بدون داشتن یک سیستم ارتباط منظم و قابل اطمینان، که همه بخش‌های جامعه، همه نقاط کشور، همه واحدهای اداری حکومت و بخش‌های اقتصادی را با هم مرتبط سازند، کشور دارای مشکلات عظیمی خواهد بود. سیستم ارتباطات شامل انواع راه‌های زمینی، هوایی، آبی، رادیو، تیلیفون، تلگراف، فکس، پُست و مجموع مطبوعات آزاد و رسانه‌ها می‌باشد، این نوع سیستم برای حمل و نقل و انتقال سریع پول، توسعه دانش و معلومات فنی، رساندن مواد خام به صنایع، توزیع سریع و به موقع مواد تولیدی به بازارهای داخل کشور و حتی در دفاع از کشور و حملات ناگهانی دشمن نقش مهم را ایفا می‌کند. مجموع این فعالیت ارتباطی در وحدت سیاسی کشور و در استقرار پایه‌های قدرت اقتصادی موثر است.

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		حمل و نقل زمینی در افغانستان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با انواع حمل و نقل زمینی افغانستان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با اهمیت اجتماعی و اقتصادی حمل و نقل زمینی.</p> <p>۲- اهمیت اقتصادی حمل و نقل زمینی را بیان نمایند.</p> <p>۳- اهمیت موقعیت جغرافیایی افغانستان را در ارتباط دادن کشورهای شرق و غرب تشریح کنند.</p> <p>۴- سیر تاریخی توسعه حمل و نقل زمینی را در کشور توضیح دهند.</p> <p>۵- مشکلات طبیعی را در برابر توسعه حمل و نقل زمینی بیان کنند.</p> <p>۶- متیقن شوند که حمل و نقل زمینی عامل مهم انکشاف اقتصادی و اجتماعی کشور می‌باشد.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد تدریس		نقشه طبیعی و مواصلاتی افغانستان، تصاویر و سایل حمل و نقل، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه:</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه‌های طبیعی و مواصلاتی کشور در پیش‌روی صنف.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>آیا می‌دانید موتر برای نخستین بار چه وقت وارد کشور ما شده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه کرده و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- زیر بنای اساسی اجتماعی و اقتصادی کشور را تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- در قرن ۴ ق. م. در نتیجه لشکرکشی اسکندر مقدونی و حکومت ما بعد آن.</p> <p>۳- شهر بلخ. . .</p> <p>۴- در سال ۱۹۰۹ م. در زمان حکومت امیر حبیب الله خان.</p> <p>۵- ترانسپورت زمینی و بعداً هوایی.</p> <p>۶- ساختمان طبیعی، اقلیمی، دشت‌ها، نبود پرسونل فنی، وسایل تخنیکی معاصر و سرمایه.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند و روی موضوع تعیین شده بحث نموده، نماینده هر گروه نتایج بحث را به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید و بعداً بپرسید.</p> <p>۱- آیا می‌دانید اهمیت سیستم منظم مواصلاتی حمل و نقل را در کشور بیان نمایید؟</p> <p>۲- چه وقت ارتباطات بین شرق و غرب از طریق افغانستان تامین گردیده بود؟</p> <p>۳- در آن زمان مهمترین مرکز تبادل اموال اروپایی، چینیایی و هندی کدام شهرهای افغانی بود؟</p> <p>۴- نخستین بار موتر چه وقت وارد کشور گردیده بود؟</p> <p>۵- با در نظر گرفتن وضع طبیعی کشور کدام نوع ترانسپورت مؤثرتر است؟</p> <p>۶- در مقابل توسعه ترانسپورت زمینی کدام مشکلات موجود بود؟</p> <p>* درس را جمع بندی و تشریح کنید.</p> <p>* شاگردان را با گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>نتایج فعالیت را با معلومات خویش جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانستنی‌های شاگردان، از سؤال‌های اخیر درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه نموده و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه</p> <p>نخستین بار موتر در سال ۱۹۰۹م. در زمان حکومت امیر حبیب الله خان وارد کشور گردیده است.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- از مشکلات عمده در راه پیشرفت ترانسپورت زمینی ساختمان طبیعی و کوهستانی بودن، اقلیم‌های مختلف، مناطق کوهستانی و دشتی، نبود وسایل عصری، پرسونل فنی و سرمایه می‌باشد.</p> <p>۲- چون کشور ما محاط به خشکه و دریا‌های آن سریع است و رژیم سیلابی دارد، بناءً دولت برای رفع نیازمندی‌های اجتماعی و اقتصادی به توسعه ترانسپورت زمینی بیشتر توجه نمود.</p> <p>۳- بدون ترانسپورت انتقال مواد خام صنعتی و مولد انرژی به مؤسسات صنعتی و تولیدات آن به مراکز استهلاکی ناممکن است.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید.</p> <p>۴- موتر در زمان حکومت امیر حبیب الله خان وارد کشور ما شده بود.</p>		

۵- ارتباطات بین شرق و غرب (بین هند و یونان) در زمان حکومت اسکندر مقدونی در قرن ۴ ق. م. از طریق کشور ما برقرار گردیده بود.

سؤال‌های صحیح و غلط را از هم تشخیص کنید.

۶- صحیح است.

۷- غلط است.

معلومات اضافی برای معلم

حمل و نقل به طور مستقیم در انکشاف و پیشرفت صنایع و زراعت مخصوصاً در تجارت داخلی و خارجی مفید است و از عناصر مهم حیات اقتصادی کشور به شمار می‌رود؛ حمل و نقل است که به واسطه آن منابع معدنی در فعالیت‌های اقتصادی کشانده می‌شود وسیله اساسی تبادل فرهنگی، کلتوری و عامل تکامل سیاسی و ترقی کشور محسوب می‌شود.

تجارت عنعنوی کشور از زمان‌های قدیم (زمان امپراتوری کوشانی) از طریق راه ابریشم که میان شرق و غرب راه مهم تجارتی بود، جریان داشت. از طریق این راه دولت‌های بسیار بزرگ که در اطراف آن واقع بودند با همدیگر ارتباط پیدا کردند، در آن هنگام اشیای مهم اقتصادی مانند ابریشم از چین به روم فرستاده می‌شد و در بدل آن انواع و اقسام اجناس به کشورهای شرق آورده می‌شد، از این که قسمت زیاد اموال تجارتی را ابریشم و پارچه‌های ابریشمی تشکیل می‌داد، بناءً این راه به نام راه ابریشم مسمی شد.

راه ابریشم به چندین حصه تقسیم می‌گردید، یک شاخه مهم آن که به کشور هند تمديد یافته بود از شهرهای مهم افغانستان مانند بلخ، کندز، اندراب، دره شکاری، بامیان، دره غوربند، کاپیسا، کابل و ننگرهار می‌گذشت.

پس از آن که راه بحری کشف گردید راه ابریشم به مرور زمان اهمیت خود را از دست داد و جای خود را به کاروان‌های کوچک داخلی و کشورهای همسایه گذاشت که مناطق مختلف را با هم مرتبط می‌ساخت. تا سال ۱۹۳۰ م. مطابق ۱۳۰۸ ه. ش. حمل و نقل مواد و کالاها به واسطه کاروان‌ها از یکجا به جای دیگر صورت می‌گرفت؛ ولی از آن جایی که این راه کاروانی نظر به ساختمان طبیعی افغانستان بسیار طولانی، باریک و صعب العبور بود، کاروان‌ها به بسیار سختی از آن می‌گذشت تا این که این مشکل با احداث سرک‌های عصری موتررو برطرف گردید و راه‌های بزرگ مواصلاتی عصری در سراسر کشور احداث شد.

درس شانزدهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		چند نوع وسایل ترانسپورتی را می‌شناسید؟
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با انواع وسایل ترانسپورتی زمینی کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- با انواع ترانسپورت زمینی آشنا شوند.</p> <p>۲- اصطلاح ترانسپورت زمینی را تعریف کنند.</p> <p>۳- انواع وسایل ترانسپورت زمینی را معرفی کنند.</p> <p>۴- اهمیت ترانسپورت ذریعۀ بایسکل را بیان کنند.</p> <p>۵- تاریخچه وارد شدن موتر و خط آهن را در کشور توضیح کنند.</p> <p>۶- متیقن شوند که ترانسپورت زمینی انواع اموال سنگین را به اسرع وقت به منزل مطلوب می‌رساند.</p>
روش‌های تدریس		سخنرانی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
سامان و لوازم ضروری تدریس		کتاب درسی، تصاویر، کتاب رهنمای معلم تخته و تباشیر.
شیوۀ ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>انجام فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجۀ به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و نشان دادن تصویر یک جاده، مزدحم ترانسپورتی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>چند نوع وسایل ترانسپورتی را می‌شناسید؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند. * جواب می‌دهند:</p> <p>۱- تمام وسایلی که روی خشکه حرکت می‌کنند. ۲- مخترع بایسکل کنت دوسواک انگلیسی بود که نفت مصرف نمی‌کند و محیط را آلوده نمی‌سازد. ۳- نفت کمتر مصرف می‌کند. ۴- مخترع آن سمگتن بود که به وسیله ماشین بخار حرکت می‌کرد و زغال سنگ در آن به مصرف می‌رسانیدند. ۵- موتر در زمان حکومت امیر حبیب الله و ریل در زمان حکومت شاه امان الله خان وارد کشور شده بود.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند * شاگردان به گروه‌ها تقسیم می‌شوند و روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند. و نتیجه بحث را نماینده هر گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند. * سؤال‌های را جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت نکات مغلق درس را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را جواب می‌دهید و بعداً بپرسید.</p> <p>۱- اصطلاح ترانسپورت زمینی را تعریف نمایند.</p> <p>۲- مخترع بایسکل کی بود و بایسکل چه اهمیت اقتصادی دارد؟</p> <p>۳- موترسیکل چه اهمیت اقتصادی دارد؟</p> <p>۴- مخترع موتر کی بود و ذریعه کدام نوع مواد مولد انرژی فعالیت می‌نمود؟</p> <p>۵- موتر و خط ریل در زمان حکومت کدام شاهان وارد کشور ما شده بود؟</p> <p>* نکات اساسی درس را روی تخته بنویسید و تشریح کنید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌های مناسب تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی درس از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج صنف را توصیه کنید.</p>

جواب سؤال انگیزه‌ی: کراچی، بایسکل، موتورسیکل، انواع موترها وریل ها. .

جواب سؤال‌های پایانی درس

- ۱- انواع وسایل ترانسپورت زمینی را نام می‌برند.
- ۲- وسایل ترانسپورتی فاصله‌ها را بین مناطق و کشورها کوتاه می‌سازد و بارهای سنگین را انتقال می‌دهد. جملات ذیل را تکمیل کنید.
- ۳- بایسکل در سال ۱۷۹۰ م. توسط کنت دوسواک انگلیسی اختراع گردید.
- ۴- موتر در جمله تحایف مستر دین سکرتر وزارت خارجه، هند بریتانوی در ماه دسمبر ۱۹۰۴م. به امیر حبیب‌الله خان داده شد.
- جواب صحیح را مشخص نمایید.
- ۵- صحیح است.
- ۶- غلط است.
- ۷- صحیح است.

معلومات اضافی برای معلم

در عهد باستان، تنها وسیله انتقال اجسام، نیروی حاصله از عضلات انسان‌ها بود؛ بعداً حیوانات را نیز اهلی و برای حمل و نقل بارها از آن‌ها استفاده نمودند مانند: گاو، مرکب، گاومیش، اسب، اشتر. . . با گذشت از زمان سورتمه (وسیله نقلیاتی که روی یخ و برف توسط حیواناتی مانند: سگ و گوزن کش می‌شود) ساختن اولیه و کش کردن آن‌ها توسط حیوانات استفاده نمودند، سورتمه‌ها کف صاف روی برف‌ها مناسب؛ اما روی زمین خشکه استفاده نمی‌شد. بعد تنه درختان را به شکل دایره‌وی قطع و بین آن‌را سوراخ نمودند، بدین ترتیب بزرگترین اختراع بشریت یعنی عراده (چرخ) ساخته شد که توسط حیوانات به حرکت می‌آمد، چرخ‌های ابتدایی بسیار سنگین و بدشکل بود و زود فرسوده می‌شد تا اینکه چرخ امروزی به وجود می‌آید.

_ اولین وسیله نقلیاتی که به کمک بخار فعالیت می‌نمود نوعی از موترهای ابتدایی بود. اما پس از آن ماشین جدید موتر با احتراق پترول و دیزل به وجود آمد.

در نیمه دوم قرن ۱۹م حمل و نقل توسط ماشین توسعه پیدا کرد. سوخت موترهای درون سوز اغلباً نفت و گاز طبیعی می‌باشد.

- در حال حاضر چند نوع وسایل ترانسپورت در جهان موجود است؛ مانند: ترانسپورت زمینی، ترانسپورت آبی، ترانسپورت هوایی و انتقال توسط پایپ لین. در کشور ما به استثناء ترانسپورت آبی دیگر انواع ترانسپورت تا اندازی پیشرفت نموده است. در نظر است به اساس فیصله مورخه ۱۳ جولای ۲۰۰۹م. کنفرانس کشورهای ایکو در شهر کابل، راه آهن نیز در کشور تمدید گردد.

درس هفدهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به شاهراه‌های مهم کشور چه می‌دانید؟
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با شاهراه‌های مهم کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با اهمیت شاهراه‌های مهم کشور.</p> <p>۲- آشنایی با اهمیت اقتصادی و اجتماعی شاهراه‌های کشور.</p> <p>۳- مفهوم و مفاد شاهراه حلقه‌یی و جد شده را واضح نمایند.</p> <p>۴- اهمیت شاهراه‌های ترانزیتی کشور را بیان نمایند.</p> <p>۶- مفاد اقتصادی شاهراه کابل - کندهار را شرح دهند.</p> <p>۷- اهمیت شاهراه‌های کندهار - هرات - تورغندی و اسلام قلعه را توضیح نمایند.</p> <p>۸- اهمیت شاهراه‌های پلخمری - فاریاب، کابل - خوست و کندز - بدخشان را بیان کنند.</p> <p>۹- متیقن شوند که شاهراه‌های کشور بخش مهم زیربناء اقتصادی کشور را تشکیل می‌دهد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		توضیحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
سامان و لوازم ضروری تدریس		نقشهٔ مواصلاتی کشور، کتاب درسی، تصاویر، تخته و تباشیر.
شیوهٔ ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
وقت	۵ دقیقه	<p>انجام فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، تقدیم فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس را بنویسید و نقشهٔ طبیعی و مواصلاتی کشور را در پیش روی صنف نصب نموده و در آن توجه شاگردان را به حالت طبیعی و جغرافیایی کشور جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند: اگر شاهراه‌های کشور اعمار نمی‌گردید، مردم ما چه مشکلات می‌داشتند؟</p>
۵ دقیقه		
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>شاگردان متوجه هستند.</p> <p>۱- در زمان حکومت امیر حبیب الله خان.</p> <p>۲- از روی نقشه نام ولایات و بنادر کشور را معرفی می‌کند.</p> <p>۳- شاهراه کابل - تورخم، کابل - سپین بولدک، دلارام - زرنج.</p> <p>۴- شاهراه کابل - شیرخان بندر و پلخمري - حیرتان.</p> <p>۵- کابل - کندهار - سپین بولدک، کابل - تورخم، کندهار - هرات - تورغندی، هرات - اسلام قلعه و دلارام - زرنج.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم شده هر گروه ولایاتی را که در مسیر یک شاهراه قرار دارد یادداشت و نماینده هر گروه نتایج فعالیت را به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تطبیق مرحله مقدماتی سؤال انگیزه یی را طرح می‌کند.</p> <p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه می‌کند.</p> <p>* سؤال‌های شاگردان را جواب می‌دهد.</p> <p>* در نقشه شاهراه حلقه‌یی و جدا شده را با اتصال آن به بنادر کشور نشان می‌دهند و بعد می‌پرسد.</p> <p>۱- اعمار شاهراه‌ها در کشور از چه زمان آغاز شده است؟</p> <p>۲- شاهراه حلقه یی کشور کدام ولایات و بنادر کشور را با هم وصل نموده است؟</p> <p>۳- مهمترین شاهراه‌های ترانزیتی کشور کدام‌ها اند؟</p> <p>۴- کدام شاهراه‌ها به بنادر کشورهای تاجکستان و ازبکستان وصل شده است؟</p> <p>۵- کدام شاهراه به بنادر کشورهای ترکمنستان، ایران و پاکستان تمدید شده است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته تحریر و با استفاده از نقشه ترانسپورتی کشور درس را تشریح نماید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانستنی شاگردان سؤال‌های پایانی درس را طرح نماید.</p> <p>* درس را خلاصه نموده و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>

جواب سؤال انگیزه‌یی

انتقال مواد خام به فابریکات، محصولات صنعتی و محصولات زراعتی به مارکیت‌ها و رفت و آمد از یکجا به جای دیگر کاملاً دچار مشکلات بوده، جامعه در انزوای کامل اقتصادی و فرهنگی قرار می‌گرفت.

جواب سؤال‌های پایانی درس

- ۱- بعد از تشکیل اداره موقت با درک اهمیت شاهراه‌ها به حیث زیربنای اقتصادی کشور انکشاف و بازسازی آن‌ها در اولویت قرار گرفت.
- ۲- قسمت‌های جداگانه چرخ اقتصادی مانند: انتقال مواد خام به مراکز صنعتی، تولیدات صنعتی و محصولات زراعتی را به مراکز استهلاکی پیوست می‌سازند.
- ۳- کشور ما از طریق شاهراه کابل- تورخم، کابل - سپین بولدک و کندهار - زرنج به بحیره عرب و از طریق آن به آب‌های بین‌المللی وصل گردیده است.
جملات ذیل را تکمیل نمایید.
- ۱- شاهراه‌های کشور به دو بخش **حلقه‌یی و جدا شده** تقسیم شده است.
- ۲- شاهراه حلقه‌یی شمال کشور از طریق **بندر شیرخان** به کشور تاجکستان و از طریق **حیرتان و کلفت** به کشور ازبکستان و **تورغندی** به کشور ترکمنستان وصل شده است.
- ۳- کشور ما از طریق شاهراه کابل- هرات به بنادر اسلام قلعه و ابونصر فراهی و از طریق شاهراه دلارام- زرنج به کشور ایران وصل شده است.

جدول فواصل کیلو متری شاهراه های افغانستان:

طریقه پیدا کردن فاصله در جدول:

برای دریافت فاصله ستلارین کابل و غزنی
خط عمودی کابل را دنبال کرده در خط افقی آن
غزنی را پیدا کنید. محل ستلاری این دو خط یعنی
(۲۴) فاصله کابل و غزنی می باشد. به همین
فاصله شهرهای دزخانه را پیدا کنید.

نقشه ایستگاههای اتوبوس تهران

طریقه پیدا کردن فاصله در جدول:

برای دریافت فاصله متراکب کابل و غرضی خط عمودی کابل را دنبال کرده در خط افقی آن غرضی را بیابید. محل تلاقی این دو خط یعنی (۱۴۹) فاصله بین کابل و غرضی میباشد. همین گونه میتوانید فاصله شهرهای دلخواه را بیابید.

درس هفدهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به حمل و نقل هوایی کشور چه می‌دانید؟
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به حمل و نقل هوایی و شرکت‌های هوایی کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به تاریخچه ترانسپورت هوایی کشور.</p> <p>۲- آشنایی به ضرورت و اهمیت ترانسپورت هوایی کشور.</p> <p>۳- اهمیت و ضرورت میدان‌های هوایی کشور را تشریح کنند.</p> <p>۴- ضرورت تأسیس و خدمات «د آریانا افغان هوایی شرکت» را بیان کنند.</p> <p>۵- شرکت‌های خصوصی هوایی کشور را معرفی کنند.</p> <p>۶- متیقن شوند که با در نظر داشت شرایط طبیعی کشور ترانسپورت هوایی از ضروریات مهم کشور به شمار می‌رود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		توضیحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
سامان و لوازم ضروری تدریس		نقشه طبیعی کشور، نقشه هوایی، تصاویر میدان‌های هوایی از کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف		<p>انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسى نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه طبیعی کشور پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به وضعیت طبیعی و جغرافیایی کشور در آن.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند: در صورت عدم موجودیت ترانسپورت هوایی در کشور مردم ما با چه مشکلات مواجه می‌بودند؟</p>
وقت	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند.</p> <p>۱- ترانسپورت هوایی.</p> <p>۲- تأسیس و مراقبت میدان‌های هوایی و نصب وسایل در آن، نصب استیشن مترولوژی، تنظیم و اداره کلیه تشبثات حمل و نقل و اجرای مقررات.</p> <p>۳- میدان‌های هوایی بین‌المللی کابل، کندهار و میدان‌های درجه دوم جلال آباد، مزار شریف، هرات و کندز می‌باشند.</p> <p>۴- از هر فی تن وزن طیاره (۵۰۰) افغانی و از خدمات ترافیکی (۷۵۰۰) افغانی، تکس توقف بعد از هر چهار ساعت و از هر پرواز طیارات ترانزیتی (۴۰۰) دالر یا معادل آن به افغانی اخذ می‌شود.</p> <p>۵- شرکت‌های هوایی کشور د آریانا افغان هوایی شرکت، پامیر، کام‌یر و صافی‌ایرویز می‌باشند.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم شده هر گروه روی موضوع تعیین شده بحث می‌کند و نماینده هر گروه نتایج فعالیت را به هم‌صنفان بیان می‌نماید.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های شاگردان را جواب می‌دهید و بعد بپرسید.</p> <p>۱- کدام و سایل ترانسپورتهی بیشترین مواد مولد انرژی را مصرف می‌کند؟</p> <p>۲- وظایف عمده ریاست هوایی ملکی کدام‌ها است؟</p> <p>۳- نخستین بار کدام میدان‌های هوایی کشور اعمار گردیده اند؟</p> <p>۴- عواید میدان‌های هوایی کشور را بیان نمایید.</p> <p>۵- شرکت‌های هوایی کشور را معرفی نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته تحریر و با توجه به نقشه طبیعی کشور تشریح نمایید.</p> <p>* سؤال‌های شاگردان را جواب دهید.</p> <p>* شاگردان را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانستنی‌های شاگردان سؤال‌های پایانی درس را طرح نمایید.</p> <p>* درس را خلاصه نموده و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: چون کشور ما کوهستانی و دور از آب‌های بین‌المللی می‌باشد، بدون ترانسپورت هوایی بیشترین قسمت‌های کشور دچار مشکلات ارتباطی می‌بودند.</p> <p>جواب سؤال‌های پایانی درس:</p> <p>جواب صحیح را مشخص نمایید:</p> <p>۱- سؤال اول صحیح است.</p> <p>۲- سؤال دوم صحیح است.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل نمایید:</p> <p>۱- فعالیت هوانوردی ملکی کشور در زمان حکومت شاه امان‌الله خان در سال ۱۳۰۶ هـ. ش. آغاز شد.</p> <p>۲- اولین شرکت هوایی داخلی به نام «د آریانا افغان هوایی شرکت» در سال ۱۳۳۳ هـ. ش. به فعالیت آغاز کرد.</p> <p>مختصراً جواب دهید:</p>		

- ۱- ترانسپورت هوایی بیشتر برای انتقال مسافرین و اموالی که حجم آن کم و ارزش آن بیشتر باشد استفاده می‌شود.
- ۲- کشور ما کوهستانی است، سلسله کوه‌های هندوکش، کوه بابا، و فیروزکوه به حیث یک حایل طبیعی کشور را به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم نموده است. بر علاوه کشور ما محاط به خشکه می‌باشد و تمدید شاهراه‌ها جواب‌گوی نیازمندی مردم نمی‌باشد؛ بناءً انکشاف حمل و نقل فضایی در آن حایز اهمیت می‌باشد.

معلومات اضافی برای معلم

سرحدات هوایی کشور:

هر کشور نه تنها حق حاکمیت بر سطح زمین و دریاهاى خود را دارد؛ بلکه در هوای روی سرزمین خود هم می‌تواند ادعای حاکمیت کند. در واقعیت سرحدات یک کشور تنها یک خط فرضی نیست که روی زمین نشانی شده باشد؛ بلکه به حیث یک دیوار فرضی است که دورادور سرزمین را احاطه کرده است و در بالا تا خارج از اتموسفیر و از داخل تا مرکز زمین ادامه دارد. با این وصف عبور از این دیوار فرضی و پرواز کردن در هوای روی سرزمین یک دولت بدون اجازه قبلی میسر نمی‌باشد.

موضوع سرحدات هوایی وقتی مطرح گردید، که طیارات اختراع گردید و این امکان به وجود آمد که بدون برخورد موانع سرحدی از روی سرزمین یک دولت دیگر عبور کند؛ بناءً به سبب نیاز روزافزون به مسافرت از طریق هوا باید تدبیر سنجیده می‌شد که طیارات هر دولت بتوانند از فضای دولت دیگر عبور کنند، طبق موافقه بین المللی که در این زمینه به وجود آمد، دو نکته در نظر گرفته شد.

نخست اینکه این دولت‌ها می‌توانند بنابر مصالح ملی خود به صورت دوجانبه مسیرهای کاملاً مشخص را برای عبور طیارات خارجی مسافربری و باربری بر فراز خاک خود در نظر بگیرند.

دیگر اینکه مسیرهای هوایی به نام کریدورهای هوایی (دهلیزهای هوایی) موسوم اند و مانند یک دهلیز فرضی عمل می‌کنند، که تنها طیارات مسافربری و باربری می‌توانند، با اطلاع قبلی وارد آن دهلیز فضایی شوند، با رعایت مقرراتی مانند: ارتفاع معلوم، جهت، زاویه کاملاً مشخص و سرعت معین و از آن عبور کنند، در غیر آن طیارات هیچ کشور حق داخل شدن به حریم هیچ کشور دیگر را ندارد. برای رعایت امنیت طیارات که هر لحظه از این مسیر می‌گذرند، کریدورهای متعدد یکی روی دیگری با فاصله ۱۵۰ متر در نظر گرفته می‌شود. هر کریدور مانند جاده یک طرفه است که تنها از یک جانب پرواز در آن مجاز است، کریدورهایی که روی یک دیگر واقع اند، یک در میان برای رفت و برگشت اعلام شده اند. قبل از ورود طیارات مسافربری به خاک یک کشور مقامات کنترل ترافیک هوایی باید مشخصات کریدورهایی را که طیاره باید وارد آن شود به اطلاع پیلوت برسانند. کریدورهای طیارات نظامی از کریدورهای طیاره‌های تجارتي تفاوت دارد و تابع مقررات خاص است. امروز سرحدات هوایی هم با همان شدت و قدرت سرحدات زمینی و آبی کنترل می‌شوند.

درس نوزدهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		میدان‌ها و شرکت‌های هوایی کشور
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با چگونگی میدان‌ها و شرکت‌های هوایی کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با ضرورت و اعمار میدان‌های هوایی کشور.</p> <p>۲- آشنایی با شرکت‌های هوایی کشور.</p> <p>۳- وظایف عمده ریاست هوایی ملکی را بیان نمایند.</p> <p>۴- ضرورت تأسیس میدان‌های هوایی بین المللی را شرح دهند.</p> <p>۵- انواع میدان‌های هوایی کشور را معرفی کنند.</p> <p>۶- شرکت‌های هوایی کشور را معرفی نمایند.</p> <p>۷- متیقن شوند که غرض ارتباطات بین المللی و داخلی اعمار میدان‌های هوایی و شرکت‌های هوایی از جمله ضرورت‌های مهم کشور محسوب می‌گردد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		توضیحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی
مواد ممد درسی		نقشه طبیعی کشور، نقشه هوایی، تصاویر از میدان‌های هوایی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
وقت		
۵ دقیقه	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.	
۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته، نصب نقشه طبیعی و مواصلاتی و تصاویر میدان‌های هوایی کشور در پیش روی صنف.	
	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:	
	موجودیت میدان‌های هوایی کشور چه سهولت‌ها را برای مردم ما فراهم نموده اند؟	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p> <p>۱- تأسیس و مراقبت میدان‌های هوایی، نصب وسایل هوانوردی، تأسیس و نصب استیشن مترولوژی.</p> <p>۲- میدان‌های هوایی بین المللی کابل، کندهار، مزار شریف و هرات.</p> <p>۳- میدان‌های جلال آباد، و کندز درجه دوم می‌باشند.</p> <p>۴- از فی تن وزن طیاره (۵۰۰) افغانی، از خدمات ترافیکی (۷۵۰۰) افغانی و تکس توقف بعد از هر چهار ساعت اخذ می‌گردد؛ همچنین از هر پرواز طیاره ترانزیتی نیز (۴۰۰) دالر و یا معادل آن افغانی اخذ می‌شود.</p> <p>۵- شرکت‌های هوایی کشور عبارت اند از: دآرینا افغان هوایی شرکت، پامیر، کام‌ایر و صافی ایرویز.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان بپرسید:</p> <p>۱- ریاست هوایی ملکی در بدو تأسیس چه وظایف عمده را داشت؟</p> <p>۲- کدام میدان‌های هوایی کشور حیثیت بین المللی را دارند؟</p> <p>۳- کدام میدان‌های هوایی ملکی درجه دوم می‌باشند؟</p> <p>۴- چه مقدار عواید از پروازهای بین المللی خارجی تحویل خزانه دولت می‌گردد؟</p> <p>۵- کدام شرکت‌های دولتی و خصوصی در کشور فعالیت می‌کنند؟</p> <p>* باتوجه به نقشه طبیعی کشور نکات مهم درس را روی تخته نوشته، تشریح کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروه را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* فعالیت گروهی را جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان سؤال‌های پایانی درس را طرح نمایید.</p> <p>* درس را خلاصه سازید و فعالیت خارج صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>تمام ارتباطات داخلی و خارجی از قبیل مسافرت‌ها و انتقال اموال بارزش در اسرع وقت انجام نمی‌شد.</p> <p>جواب سؤال‌های پایانی درس:</p> <p>جواب صحیح را مشخص نمایید.</p> <p>۱- سؤال اول صحیح است.</p> <p>۲- سؤال دوم صحیح است.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید.</p>		

۱- میدان‌های هوایی بین‌المللی کشور عبارت از میدان‌های کابل (حامدکرزی)، کندهار (د احمدشاه بابا)، هرات و مزارشریف (جلال‌الدین بلخی) می‌باشد.

۲- از پرواز هر طیاره خارجی که به طور ترانزیت از فضای کشور ما استفاده می‌نماید، بیست هزار افغانی و یا معادل آن به دالر گرفته می‌شود.
مختصراً جواب دهید

۱- از هر تن وزن (۵۰۰) افغانی، از هر پرواز خارجی (۷۵۰۰) افغانی خدمات ترافیکی و از توقف بیش از چهار ساعت طیارات در میدان‌ها تکس پارکینگ اخذ می‌گردد. از طیاراتی که طور ترانزیت از فضای افغانستان می‌گذرد، از هر پرواز (۲۰۰۰۰) افغانی و یا معادل آن به دالر اخذ می‌گردد.

۲- میدان‌های درجه دوم هوایی جلال آباد، و کندز می‌باشد.

معلومات اضافی برای معلم

لست میدان‌های هوایی ملکی کشور در سال ۱۳۸۸هـ. ش.

شماره	میدان	ولایت	ترمینل	درجه
۱	میدان بین‌المللی هوایی کابل (حامدکرزی)	کابل	دارد	درجه اول
۲	میدان بین‌المللی هوایی کندهار (احمدشاه بابا)	کندهار	دارد	درجه اول
۳	میدان بین‌المللی هوایی هرات	هرات	دارد	درجه اول
۴	میدان بین‌المللی هوایی مزار شریف (جلال‌الدین بلخی)	بلخ	دارد	درجه اول
۵	میدان هوایی جلال آباد	ننګرهار	دارد	درجه دوم
۶	میدان هوایی کندز	کندز	دارد	درجه دوم
۷	میدان هوایی بست	هلمند	ندارد	درجه سوم
۸	میدان هوایی فراه	فراه	دارد	درجه سوم
۹	میدان هوایی فیض آباد	بدخشان	دارد	درجه سوم
۱۰	میدان هوایی زرنج	نیمروز	دارد	درجه سوم
۱۱	میدان هوایی بامیان	بامیان	دارد	درجه سوم
۱۲	میدان هوایی میمنه	فاریاب	دارد	درجه سوم
۱۳	میدان هوایی قلعه نو	بادغیس	ندارد	درجه سوم
۱۴	میدان هوایی جاغوری	غزنی	دارد	درجه سوم
۱۵	میدان هوایی چغچران	غور	دارد	درجه سوم
۱۶	میدان هوایی خوست	خوست	دارد	درجه سوم

۱۷	میدان هوایی شغان	بدخشان	ندارد	درجه چهارم
۱۸	میدان هوایی خواهان	بدخشان	ندارد	درجه چهارم
۱۹	میدان هوایی درواز	بدخشان	ندارد	درجه چهارم
۲۰	میدان هوایی یوان	بدخشان	ندارد	درجه چهارم
۲۱	میدان هوایی یکاولنگ	بامیان	ندارد	درجه چهارم
۲۲	میدان هوایی پنجاو	بامیان	ندارد	درجه سوم
۲۳	میدان هوایی شبرتو	بامیان	ندارد	-
۲۴	میدان هوایی لعل و سرچنگل	غور	ندارد	درجه چهارم
۲۵	میدان هوایی ترینکوت	ارزگان	ندارد	درجه سوم
۲۶	میدان هوایی گردیز	پکتیا	ندارد	درجه سوم
۲۷	میدان هوایی تالقان	تخار	ندارد	درجه سوم
۲۸	میدان هوایی رستاق	تخار	ندارد	درجه سوم
۲۹	میدان هوایی شبرغان	جوزجان	دارد	درجه سوم
۳۰	میدان هوایی شرن	پکتیکا	-	-
۳۱	میدان هوایی غزنی	غزنی	ندارد	-
۳۲	میدان هوایی کران منجان	پنجشیر	ندارد	درجه پنجم
۳۳	میدان هوایی نیلی	دایکندی	ندارد	درجه پنجم
۳۴	میدان هوایی نورستان	نورستان	ندارد	-
۳۵	میدان هوایی اسعد آباد	کنر	ندارد	-
۳۶	میدان هوایی شهرستان	ارزگان	-	-
۳۷	میدان هوایی بهسود	میدان وردک	ندارد	-
۳۸	میدان هوایی تایوره	غور	ندارد	-
۳۹	میدان هوایی دایکندی	دایکندی	ندارد	-
۴۰	میدان هوایی خواجه غار	تخار	ندارد	درجه پنجم

درس بیستم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		ارتباطات
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با انواع ارتباطات.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با انواع و اهمیت مخابرات.</p> <p>۲- معنا و مفهوم مخابرات را توضیح دهند.</p> <p>۳- انواع مخابرات را معرفی کنند.</p> <p>۴- اهمیت مخابرات را بیان کنند.</p> <p>۵- متیقن شوند که این جهان وسیع با استفاده از مخابرات به یک دهکده کوچک تبدیل گردیده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان درس روی تخته، نصب نقشه جهان در پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به وسعت جهان و نزدیک شدن این همه نقاط جهان از طریق مخابرات و دیگر انواع ارتباطات.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>چگونه و از کدام طریق می‌توان در کمترین وقت از دوستان خویش در داخل و خارج از کشور احوال گرفت؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند. * جواب می‌دهند.</p> <p>۱- ترانسپورت و مخابرات. ۲- مخابرات به معنای تبادلۀ افکار، احساسات و اطلاعات در بین مردم بوده و از طریق نوشته‌ها، صداها، تصاویر و یا هر دوی آن انجام می‌شود. ۳- رادیو، تلگراف، تلویزیون، پُست، فکس و اینترنت می‌باشند. ۴- نخستین وسیلۀ مخابراتی تلگراف می‌باشد. ۵- اختراع اقمار مصنوعی فضایی انقلاب را در سیستم مخابرات به وجود آورد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند. * شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجۀ بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند. * جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید. * سؤال‌های را نخست به شاگردان راجع ساخته اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید. بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید: ۱- ارتباطات شامل کدام بخش‌ها می‌باشد؟ ۲- کلمۀ مخابرات را تعریف نمایید. ۳- وسایل مخابراتی سریع از راه دور کدام‌ها می‌باشد؟ ۴- نخستین بار کدام وسیلۀ مخابراتی اختراع گردید؟ ۵- اختراع کدام وسیلۀ مخابراتی باعث توسعه بیشتر مخابرات گردید؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با توجه به نقشۀ جهان تشریح کنید. * به سؤال‌های شاگردان جواب دهید. * صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید. * فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید. * نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید. * غرض ارزیابی از سؤال‌های پایانی درس بپرسید. * فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی طریق تلیفون، تلگراف، فکس، اینترنت و غیره.</p> <p>جواب سؤال‌های پایانی درس جملات ذیل را تکمیل نمایید: ۱- ارتباطات شامل ترانسپورت و مخابرات می‌باشد. ۲- سرعت امواج نوری و رادیویی ۳۰۰۰۰۰ کیلومتر فی ثانیه می‌باشد. ۳- نخستین وسیلۀ مخابراتی تلگراف می‌باشد. مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- مخابرات: به معنای تبادلۀ افکار، احساسات و اطلاعات در بین مردم بوده و از طریق نوشته‌ها، صداها و تصاویر و یا هر دوی آن انجام می‌شود. ۲- قمر مصنوعی باعث گسترش تکنالوژی تلیفون، موبایل، رادیو، تلویزیون و اینترنت شده است. قمر مصنوعی مخابراتی معلومات و اطلاعات اخذ شده از استیشن مربوطۀ خویش را به ایستگاه زمین مربوط خود مخابره می‌کند.</p>		

معلومات اضافی

فایبر نوری

مردم تا چندی قبل غرض استفاده از تلیفون و تلویزیون کیبلی از سیم فلزی استفاده می نمودند؛ اکنون کار شناسان تخنیکی شروع به استفاده از کیبل هایی دارای فایبرهای نوری کردند. فایبر نوری از رشته های باریک شیشه یی تشکیل شده است، که امواج الکترونیکی در امتداد آن حرکت می کند؛ بنا بر این کیبل های نوری برای ارتباطات راه دور بدون اختلاطات الکترونیکی استفاده می شود. این کیبل ها علامات را به شکل پروتون های نور در داخل هر فایبر شیشه یی بیش از سیم مسی انتقال می دهند و قادر اند هزاران پیغام را همزمان انتقال دهند.

زمانی که با تلیفون صحبت می کنید، صدای شما تبدیل به علامت نوری لیزری می شود که در امتداد لوله های فایبری شیشه یی حرکت می کند که آن را فایبر نوری گویند.

هر یک از رشته های فایبر نوری می تواند ۱۵۰۰۰۰ مکالمه مختلف را همزمان منتقل سازد. از فایبر نوری در نور پردازی های تزینی نیز استفاده می شود.

در کشور ما نیز کار ساختمانی پروژه فایبر نوری در سال ۲۰۰۷ میلادی آغاز گردیده، در امتداد شاهراه های حلقوی کشور از بودجه دولت به سرمایه ۷۰ میلیون دالر توسط کمپنی افغان تیلی کام تمدید یافته است. فایبر نوری از جمله پروژه های زیربنایی کشور محسوب می شود که با فعالیت آن برای هزاران فرد بیکار کشور کار دست یاب خواهد شد.

شبکه فایبر نوری با کشور ایران در ماه جوزای سال ۱۳۸۵ ه. ش.، با شبکه نوری تاجکستان، ازبکستان، پاکستان و ترکمنستان نیز در سال ۱۳۸۸ ه. ش. وصل گردید. به این اساس کشورهای آسیای میانه مستقیماً با کشورهای جنوب آسیا وصل شد. با تمدید این شبکه نشرات تلویزیونی، مخابراتی، رادیویی و اینترنتی کشور از مشکل اعمار مصنوعی رهایی می یابد و قیمت مصرفی اینترنت نیز تنزیل می کند.

درس بیست و یکم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		پُست
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>شاگردان به خدمات پُستی وزارت مخابرات آشنا شوند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با انواع خدمات پُستی کشور.</p> <p>۲- تاریخچه مختصر پُست کشور را بیان کنند.</p> <p>۳- انواع خدمات پُستی را تشریح کنند.</p> <p>۴- متیقن شوند که ریاست پُست کشور خدمات شایسته را برای هموطنان انجام می‌دهد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و نشان دادن تصاویر خدمات پُستی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>چگونه می‌توان یک پارسِل (بسته کوچک) را به یک دوست خود در یک کشور خارجی به طور مطمئن ارسال کرد؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

فعالیت‌های تدریس معلم	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	وقت
<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان راجع ساخته اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- برای نخستین بار خدمات پستی کشور چه زمانی آغاز شد؟</p> <p>۲- اداری پست آن زمان چه خدمات پستی را انجام می‌داد؟</p> <p>۳- مشهور ترین تکت پستی آن زمان چه نام داشت؟</p> <p>۴- پسته خانه در زمان حکومت امیر حبیب الله خان به نام چه شهرت داشت؟</p> <p>۵- حالا خدمات عمده پستی کدام‌ها می‌باشد.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و درس را تشریح کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>۱- در سال ۱۸۷۰م. در زمان حکومت امیر شیرعلی خان آغاز شد.</p> <p>۲- مکاتیب رسمی و شخصی را به وزن یک مثقال و دو مثقال می‌پذیرفت.</p> <p>۳- به نام کله شیر یاد می‌شد که در وقت استفاده یک کنج آن‌را قطع می‌نمودند.</p> <p>۴- به نام داک خانه یاد می‌شد.</p> <p>۵- بعد فزیک پست مراسلات و پارس‌ها است.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	۳۵ دقیقه
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: یگانه راه مطمئن ارسال پارس‌ها از طریق پست وزارت مخابرات می‌باشد، پارس‌ها اگر به هدف تعیین شده تسلیم نشود دوباره مسترد می‌گردد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- خدمات پستی از سال ۱۸۷۰م. در زمان حکومت امیر شیرعلی خان رایج شده است.</p> <p>۲- بعد فزیک پست عبارت از مراسلات و پارس‌ها است.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید:</p> <p>۱- در زمان حکومت امیر شیرعلی خان در بالاحصار کابل پسته خانه به نام چاپارخانه تأسیس گردید.</p> <p>۲- پسته‌های عاجل توسط اسب سوارانی که به نام چاپار یاد می‌شدند انتقال می‌گردید.</p> <p>۳- در زمان حکومت امیر حبیب الله خان دفتر پستی به نام داک خانه یاد می‌شد.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

پُست

در اقلام پُستی افغانستان مکاتیب، پست کارت ها، بسته‌های کوچک (پارسل ها)، اخبار و مجلات و اوراق نابینایان شامل گردیده است. انتقال این اقلام از طریق زمین و فضا علاوه بر سرویس داخلی در سرویس بین المللی با استفاده از طیارات د آریانا افغان هوایی شرکت نیز صورت می‌گیرد.

خدمات پُستی صدورِ اداره پُست طبق قانون و مقررات پُست داخلی و مواد کنوانسیون جهانی و موافقتنامه های مربوط ترتیب و تنظیم گردیده و از طریق زمین و فضا اجرا می‌شود.

تبادلۀ پُست مستقیم طبق معیارهای پُستی با در نظر داشت حجم ارسالات بسته بندی و عنوانی دفاتر پُستی کشورهای مورد نظر فرستاده می‌شود. به دفاتر پُستی بین المللی ذیل پُسته مستقیم فضایی ارسال می‌گردد:

فرانسه، هالیند، پولیند، سویس، ایتالیا، بلژیک، جاپان، چین، اسلام آباد، دوحه، تایلیند، ایران، دوبی، کویت، تاشکند، نیویارک، فرانکفورت، لندن، پراگ، مسکو، دهلی، کراچی، ترکیه، جدّه، سدنی و قاهره.

تبادلۀ پُست غیر مستقیم به شکل ترانزیت از طریق دفاتر پُستی کشورهای که پُسته‌های مستقیم دریافت می‌نمایند انجام می‌شود.

دفاتر بین المللی‌یی که بسته‌های پُستی صدورِ را از فضا کشور ما به سایر ممالک ترانزیت می‌نمایند:

شماره	دفاتر پُستی ترانزیت کننده	کشورهای شامل ترانزیت
۱	نیویارک	به تمام کشورهای قاره آمریکا به استثنای (کانادا و کیوبا)
۲	فرانکفورت	به کانادا و کیوبا و آن عده کشورهای که افغانستان به آن‌ها پُسته مستقیم ندارد.
۳	لندن	ایرلیند و ایسلیند.
۴	مسکو	به کشورهای سابق شوروی.
۵	هند	بوتان، سریلانکا، نیپال، تایوان، منگولیا، بنگله دیش و مالدیو.
۶	کراچی	اندونیزیا، سنگاپور، لاوس، کوریای شمالی، کوریای جنوبی، هانگ کانگ، برما، فلیپین، مالیزیا، کمبودیا و ویتنام.
۷	ترکیه	اسرائیل، اردن، سوریه، عراق، لبنان و فلسطین.
۸	عربستان	بحرین، عمان، یمن، عدن.
۹	سدنی	نیوزیلاند، پاپوانیو گینی، فیجی، جزایر سلمان و سلومون.
۱۰	قاهره	تمام کشورهای افریقایی.

توزیع پُست ورودی بین المللی

حین مواصلت پُسته فضایی به میدان هوایی کابل به دفتر مرکزی انتقال و بعد از کشودن و سورت آمادۀ توزیع به مراجع مربوط آن می‌گردد؛ یعنی توزیع در شهر کابل در عین روز یا روز بعد الی فاصلۀ ۵۰ کیلومتری، توزیع روز سوم به ولایات الی فاصلۀ ۱۰۰ کیلومتری و به روز چهارم و پنجم به ولسوالی ها صورت می‌گیرد.

درس بیست و دوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تلفون و مایل
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به خدمات تلفون و مایل کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با اهمیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی تلفون و مایل.</p> <p>۲- اهمیت و مفهوم کلمه تلفون و مایل را بیان نمایند.</p> <p>۳- در مورد وارد شدن نخستین تلفون به کشور معلومات دهند.</p> <p>۴ چگونه گی فعالیت مایل را توضیح نمایند.</p> <p>۴- متیقن شوند که این جهان وسیع و پهناور با پیشرفت علم و تکنیک از نظر معلوماتی تبدیل به یک دهکده کوچک گردیده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر انواع تلفون‌ها، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان را نوشته، نقشه جهان را پیش‌روی صنف نصب نموده و در آن توجه شاگردان را به وسعت جهان جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>مایل چه سهولت‌ها را برای استفاده کننده‌گان خود فراهم نموده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- این وسیله می‌تواند صداها را به مناطق دور و نزدیک برساند.</p> <p>۲- کلمهٔ تلفون از دو کلمه ترکیب شده است Tele به معنای فاصله و phone به معنای صدا می‌باشد.</p> <p>۳- در زمان امارت حبیب الله خان در برج شمالی ارگ به کار انداخته شد.</p> <p>۴- در زمان شاه امان الله خان توسط تلگراف کیبل با مراکز بزرگ بین المللی وصل شد. در سال ۱۳۲۲ هـ.ش. مخابرهٔ رادیویی بین کابل و پاریس برقرار گردید و از آن طریق به مراکز بین المللی ارتباطات قایم شد.</p> <p>۵- در شیکاگوی ایالات متحدهٔ امریکا مورد استفاده قرار گرفته و با تاسیس کمپنی‌های افغان بیسیم و روشن در سال ۱۳۸۲ هـ.ش. تماس‌های تلفونی در کشور ما مروج شده است.</p> <p>* شاگردان متوجه استند و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجهٔ بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعهٔ خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید؛ بعد بپرسید:</p> <p>۱- تلفون چگونه وسیلهٔ ارتباطی است؟</p> <p>۲- کلمهٔ تلفون را توضیح دهید.</p> <p>۳- تلفون چه وقت وارد کشور ما شده است؟</p> <p>۴- در زمان کدام شاه ارتباطات بین المللی تلفونی برقرار گردید؟</p> <p>۵- مبایل در ابتداء در کدام کشور مورد استفاده قرار گرفته و از چه زمانی استفادهٔ آن در کشور ما مروج گردید است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و تشریح کنید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی</p> <p>با استفاده از تلفون نیازمندی‌های اقتصادی، تجارتي و مشکلات روزمرهٔ مردم در اسرع وقت مرفوع شده می‌توانند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- در مورد تجارتي، از عرضه، تقاضا و نرخ اموال تجارتي در مارکیت‌ها و غیره امور به اسرع وقت آگاهی حاصل می‌شود. جملات ذیل را تکمیل کنید:</p> <p>۱- در کشور ما تلفون نخستین بار در زمان حکومت امیر حبیب الله خان مورد استفاده قرار گرفت.</p> <p>۲- کمپنی‌های بزرگ تلفون مبایل کشور عبارت اند از: افغان بیسیم، M. T. N، اتصالات و روشن.</p> <p>جواب صحیح را تشخیص نمایید.</p> <p>۱- صحیح است.</p> <p>۲- غلط است.</p>		

سیستم جهانی تلفون همراه یا موبایل را به نام (G.S.M System for Mobile - یا Global) یاد می کنند. این سیستم به طور امتحانی در سال ۱۹۸۹ م. مورد آزمایش قرار گرفت و در سال ۱۹۹۲ م. در شهرهای بزرگ ، سرکها و میدان های هوایی اروپا فعال ساخته شد.

موبایل به معیار جهانی به نام GSM یاد می شود و از دو بخش ترکیب یافته است: MS یا سیت موبایل و GSM یا سیستم دستگاه.

سیت موبایل از دو قسمت جداگانه تشکیل شده که به نام سیت موبایل و سیم کارت یاد می شود. سیم کارت موبایل (SIM subscriber identification module) دارای قدرت ذخیره معلوماتی در موبایل می باشد.

SIM در تمام سیستم های GSM استعمال می شود، در سیم کارت SIM تمام معلومات، پیغام ها و شماره های تلفون ها حفظ و نگهداری می شود. از نظر تکنالوژی سیم کارت SIM یک مایکروکمپیوتر کوچک است و آنچه را انجام می دهد که در پروگرام ها برایش ذخیره شده باشد.

. شبکه رقابتی دیگر که توسط کمپنی مخابراتی امریکایی به نام Qualcomm به وجود آمده به نام code Division Multiple Access CDMA یاد می گردد. عرضه کننده سیستم CDMA نیز توانستند سیم کارت های این سیستم موبایل را تهیه و عرضه نمایند. سیم کارت های CDMA به نام UIM Identification Re- Useable Module یاد می شود. که در سال ۲۰۰۲ م. در کشور چین تولید گردیده و در سراسر جهان قابل استفاده می باشد.

به طور خلاصه گفته می توانیم که در سیستم خدماتی مخابراتی بیسیم موبایل دو شبکه مخابراتی وجود دارد که عبارت از M S I و CDMA می باشد.

درس بیست و سوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		انترنت، ایمیل و فکس
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>ارزشگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با خدمات اینترنت، ایمیل و فکس در کشور.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با خدمات اینترنت، ایمیل و فکس.</p> <p>۲- چگونگی به وجود آمدن شبکه اینترنت را بیان کنند.</p> <p>۳- مفهوم کلمه اینترنت را توضیح کنند.</p> <p>۴- طریق ارسال ایمیل را تشریح کنند.</p> <p>۵- چگونگی استفاده از اینترنت در مضمون جغرافیه را بیان کنند.</p> <p>۶- چگونگی خدمات فکس را بیان کنند.</p> <p>۷- شاگردان متیقن شوند که اینترنت منبع پر ارزش معلوماتی است و باید از آن استفاده معقول شود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر انواع کمپیوتر و فکس، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال
	۵ دقیقه	پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
خلق کردن انگیزه	وقت	نوشتن عنوان روی تخته و نشان دادن تصاویر مربوط به درس.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند آیا می‌دانید! که از اینترنت چه استفاده شده می‌تواند؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهد.</p> <p>۱- اینترنت از منابع علمی آموزشی و پیوستن چندین رسانه به وجود آمده. که در سال ۱۹۹۰ م میلیون‌ها رسانه باهم پیوست شدند.</p> <p>۲- وسیله بی مانند جهانی است که هر کس هر گونه معلومات از آن بدست آورده می‌تواند.</p> <p>۳- ایمیل خط الکترونیکی است که از طریق اینترنت فرستاده می‌شود.</p> <p>۴- نام دستگاهی است که در مدت چند ثانیه پیام‌های ارسالی و اسناد را به شکل نوشته در اختیار گیرنده می‌گذارد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>- جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید، بعد پرسید:</p> <p>۱- اینترنت چگونه اختراع گردید؟</p> <p>۲- اینترنت چه خدمات را انجام می‌دهد؟</p> <p>۳- ایمیل یا پست الکترونیکی چیست؟</p> <p>۴- فکس چه خدمات مخابراتی را انجام می‌دهند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسد و توضیح دهید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده تا هر گروه به صورت جداگانه راجع به مزایای اینترنت، ایمیل و فکس بین هم بحث کنند.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>- غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>- فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: تمام معلومات مورد نیاز خویش را به سهولت در کمترین وقت به‌دست آورده می‌توانیم.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- نخستین بار اینترنت در وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا غرض تبادل معلومات نظامی استفاده می‌گردید.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید</p> <p>۱- اصطلاح اینترنت از دو کلمه انتر (Intar International) و نیت (Net Net work) ترکیب شده است. یا (International Net work connection).</p> <p>۲- سایت‌های جغرافیایی عبارت اند از Yahoo, Google, MSN, Amazon ...</p> <p>جواب‌های صحیح را تشخیص کنید.</p> <p>۱- صحیح است.</p> <p>۲- صحیح است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

انترنت: جهان وسیع معلوماتی است که سرحد را نمی‌شناسند، در هر ثانیه هزاران مواد معلوماتی در آن گنجانیده می‌شود، قابل تعجب اینست که این معلومات به چنین مهارت گنجانیده شده که در یک لحظه در هر گوشه جهان قابل دسترسی است. تمام معلومات در صفحه به‌خصوصی انتر نیستی جابه‌جاشده، که هرکس راجع به یک صفحه انترنی معلومات داشته باشد، می‌تواند در یک لحظه صفحه مورد نظر انتر نیستی را باز نماید و معلومات مورد نظر را به‌ست‌آرد.

اگر فردی راجع به صفحه انت نی معلومات هم نداشته باشد، به سایت جستجوی اینترنت مراجعه می‌کند، این بخش اینترنت تمام بخش‌های انترنی را جستجو نموده و معلومات مورد نظر را نشان می‌دهند؛ یعنی به این سایت یک کلمه یا اصطلاح مورد نظر داده می‌شود و این سایت تمام اینترنت را غرض دریافت این کلمه جستجو می‌کند و هر گونه معلومات دقیق که راجع به آن دریافت می‌کند روی صفحه کمپیوتر نشان می‌دهد. در قطار این سایت‌ها یک سایت با قدرت به‌نام Google می‌باشد، اساس این سایت در سال ۱۹۸۸م. در ایالات متحده آمریکا در پوهنتون ford Stand توسط دو نفر محصل به نام Serfey Brin Larry page گذاشته شد. خدمات این ماشین به صفحه انترنی WWW. google. com استفاده شده می‌توانند، سایت ذکر شده به زبان‌های متعدد معلومات داده می‌تواند و در تمام جهان به کار گرفته شده در کمتر از نیم ثانیه ملیاردها صفحات انترنی راجستجو می‌کند و معلومات دقیق را به سؤال کننده می‌دهد Google در یک روز ۲۰۰ میلیون سؤال را جواب می‌دهد.

تاثیرات منفی کمپیوتر: کسانی که کمپیوتر استعمال می‌کنند باید به چشمان خویش استراحت مناسب دهند؛ یعنی آن‌عه افرادی که ۶ تا ۸ ساعت روی کمپیوتر کار می‌کنند، باید بعد از هر ساعت به چشمان خود استراحت مناسب دهند.

کسانی که زیاد کمپیوتر استعمال می‌کنند، چشمان آن‌ها سرخ شده خارش می‌کند و در آن احساس خشکی پیدا می‌شود، در آن صورت باید بدانند که تأثیر منفی کمپیوتر را گرفته است. در حالت عادی چشم در یک دقیقه ۵ تا ۲۰ دفعه باز و بسته می‌شود؛ اما در مقابل کمپیوتر ۳۰ تا ۴۰ دفعه باز و بسته می‌شود.

فکس

در حال حاضر فکس روش مصون، سریع و بسیار پرارزش انتقال اسناد، قراردادهای، اخبار، دست‌نویس‌ها و تصاویر می‌باشد. استعمال فکس تا سال ۱۹۸۰ م. چندان معمول نبود؛ اما حالا بیشتر مورد استفاده قرار گرفته است، ماشین فاکس از سکتر اپتیکی برای ثبت دیجیتل تصاویر روی کاغذ، یک پرینتر برای چاپ پیام‌ها و یک دستگاه تلیفون برای برقراری ارتباطات تشکیل شده است.

درس بیست و چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		توزیع و تراکم نفوس
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با تراکم نفوس به روی کره زمین.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با چگونگی محاسبه نمودن تراکم نفوس در یک واحد مسکونی.</p> <p>۲- آشنایی با عوامل مؤثر بر تمرکز نفوس در کشور و جهان.</p> <p>۳- تأثیر اقلیمی، ساختمان اراضی، عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی را روی تمرکز نفوس بیان نمایند.</p> <p>۴- علت پُرنفوس بودن مناطق جنوب شرق آسیا را توضیح کنند.</p> <p>۵- علت پُرنفوس بودن مناطق صنعتی اروپا را بیان نمایند.</p> <p>۶- علت پُرنفوس بودن مناطق شمال شرق ایالات متحده آمریکا را تشریح کنند.</p> <p>۷- شاگردان متیقن شوند که پُرنفوس بودن مناطق جهان وابسته به عوامل طبیعی اقتصادی و بشری می‌باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه نفوس جهان، تصاویر مناطق پُرنفوس، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال -</p> <p>پُرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: روی تخته عنوان درس جدید را نوشته، در پیش روی صنف نقشه جهان را نصب و در آن توجه شاگردان را به مناطق پُرنفوس و کم نفوس جهان جلب نمایید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند</p> <p>بیشترین نفوس کشورما در کدام مناطق متمرکز گردیده است و چرا؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- تعداد افراد ساکن در یک واحد مسکونی می‌باشد.</p> <p>۲- در مناطقی که هوای معتدل و باران کافی داشته باشد بیشترین نفوس، در مناطق سرد قطبی، مرطوب و گرم استوایی و در صحرای گرم و خشک کمترین نفوس جابه‌جا شده است.</p> <p>۳- در مناطق حاصل خیز زراعتی، سواحل دریاها، مناطق صنعتی و تجارتی بیشترین نفوس متمرکز گردید است.</p> <p>۴- عوامل فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و بشری.</p> <p>۵- شاگردان جواب می‌دهند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- اصطلاح تراکم نفوس چه مفهوم دارد؟</p> <p>۲- شرایط اقلیمی روی تراکم نفوس چه تأثیر دارد؟</p> <p>۳- بیشترین نفوس در کدام مناطق جهان متمرکز گردیده است؟</p> <p>۴- کدام عوامل باعث تراکم بیشتر نفوس گردیده است؟</p> <p>۵- مناطق پُر نفوس جهان کدام‌ها هستند. چرا؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و توضیح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>- درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>در مناطق حاصل خیز زراعتی، مراکز صنعتی، تجارتی و اداری کشور بیشترین نفوس متمرکز گردیده است.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- علت پُر نفوسی جنوب و جنوب شرق آسیا آب و هوای موسمی، شرایط خوب زراعتی و افزایش طبیعی نفوس می‌باشد.</p> <p>۲- در شمال غرب اروپا در مناطق صنعتی، زراعتی، سواحل دریاها، بحیره‌ها و در بنادر تجارتی بیشترین نفوس متمرکز گردید اند.</p> <p>۳- قاره آمریکا، شمال شرق ایالات متحده آمریکا و جنوب شرق کانادا به علت فعالیت‌های تجارتی و صنعتی پُر نفوس شده است.</p> <p>۴- پُر نفوس‌ترین کشورهای آسیایی چین، هند و اندونیزیا می‌باشند.</p> <p>۴- به اثر عوارض طبیعی و عوامل اقلیمی، اقتصادی، سیاسی و بشری در تمام نقاط جهان نفوس مساویانه توزیع</p> <p>۵- نگردیده است.</p>		

۶- در بخش عوامل سیاسی تشکیل مراکز اداری و توجه خاص به تطبیق پلان انکشافی و اقتصادی مهم می‌باشد.

۷- سرزمین‌های دور افتاده، که راه‌های حمل و نقل و سایل ارتباطی ندارند، مردم در آن‌ها به شکل پراکنده زنده‌گی می‌کنند. قسمت‌های داخلی قاره‌ها که از سواحل دریاها و ابحار دورتر واقع اند و امکانات تجارتی محدود دارند کمتر نفوس را به خود جلب نموده اند.

جواب صحیح را انتخاب کنید:

۱- جواب الف صحیح است.

۲- جواب ج صحیح است.

معلومات اضافی برای معلم

طوری‌که در نقشه نفوس جهان دیده می‌شود، در بعضی نقاط جهان تمرکز نفوس بسیار متراکم بوده، در حالی‌که در نقاط دیگر نفوس به شکل پراکنده و حتی در بعضی نقاط هیچ نفوس وجود ندارد. بدین اساس بعضی عوامل باعث ترک نفوس در یک ناحیه می‌گردد که در اثر آن باشندگان محل مجبور به مهاجرت از آن ناحیه می‌شوند و عوامل دیگری نیز هستند که باعث تشویق و جذب نفوس یا سبب جلب بیشتر مهاجرین خارجی به یک سرزمین می‌گردد. جذب و دفع نفوس در یک ناحیه مربوط به دو عامل طبیعی و بشری می‌باشد:

عوامل طبیعی مهاجرت نفوس

الف - عوامل طبیعی

۱- آب و هوا: انسان‌ها به‌طور طبیعی در نواحی که آب و هوای آن بسیار سرد و یا بسیار گرم باشد کمتر و یا هیچ زنده‌گی نمی‌کنند و همچنین هوای بسیار مرطوب و خشک را نیز خوش ندارد.

۲- جنگلات: در جنگلات انبوه به ندرت مسکن دایمی دیده می‌شود و در مناطق که زمین آن برای زراعت نباتات مساعد نباشد نیز نفوس کمتر زنده‌گی می‌کنند.

۳- منابع طبیعی: در مناطقی که در آن ذخایر آب، منابع انرژی و معادن کم باشد، امکان توسعه صنایع و ایجاد مشاغل نیز کمتر می‌باشد و نفوس کمتر جذب می‌گردد.

ب - عوامل بشری: نواحی دورافتاده که به وسایل حمل و نقل و ارتباطات دسترسی ندارند، نفوس کمتر یا متفرق یا متمرکز گردیده، نواحی داخل قاره‌ها نیز که از سواحل بحیره‌ها و اقیانوس‌ها دور هستند نسبت به سواحل نفوس کمتر دارند.

ج- عوامل اقتصادی: در یک ناحیه نبود سرمایه یا سطح پایین مهارت‌ها است.

د- عوامل سیاسی: تصمیم حکومت در طرح پلان‌های انکشافی، ایجاد مشاغل و امکانات صحی توجه لازم نداشته باشد بر تراکم نفوس اثر می‌گذارد.

عوامل جذب نفوس:

الف - عوامل طبیعی:

- منابع طبیعی از قبیل موجودیت معادن، ذخایر آب و انرژی باعث جلب بیشتر نفوس می‌گردد.

- خاک‌های حاصلخیز و آب و هوایی مساعد برای کشت و زراعت نیز از جمله عوامل جذب نفوس می‌باشد.

ب - عوامل بشری:

- وسایل حمل و نقل و ارتباط مناسب بین مناطق، وجود سرمایه و تکنالوژی برای ایجاد صنایع و مشاغل.

- سرمایه گذاری دولتی و خصوصی، پلان‌های ایجاد شهرهای جدید، مراکز خدماتی، صحی و غیره امکانات باعث جلب نفوس بیشتر می‌گردد.

درس بیست و پنجم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		مشکلات افزایش و کمبود نفوس در جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با چگونگی افزایش نفوس در جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با علت‌های افزایش نفوس در جهان.</p> <p>۲- آشنایی با افزایش طبیعی نفوس در جهان.</p> <p>۳- علل افزایش نفوس را توضیح نمایند.</p> <p>۴- علل افزایش طبیعی نفوس را بیان کند.</p> <p>۵- علل افزایش محدود طبیعی نفوس را در کشورهای پیشرفته جهان تشریح کنند.</p> <p>۶- علل افزایش بیشتر طبیعی نفوس را در کشورهای رو به انکشاف جهان توضیح دهند.</p> <p>۷- علل افزایش میخانیکی نفوس را واضح سازند.</p> <p>۸- شاگردان متیقن شوند که افزایش بی حد نفوس باعث مشکلات زیاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در کشورهای جهان می‌گردد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه نفوس جهان، چارت‌های افزایش نفوس، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال
	۵ دقیقه	پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب چارت افزایش نفوس در پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به افزایش نفوس در سال‌های مختلف در جهان.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند آیا مفهوم اصطلاح انفجار نفوس جهان را می‌دانید؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- در کشور های که تولدات بیشتر از وفیات باشد، افزایش نفوس صورت گرفته است.</p> <p>۲- نتیجه افزایش تولدات و تقلیل در وفیات می‌باشد.</p> <p>۳- عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی و کلتوری به خصوص طب وقایوی و معالجوی.</p> <p>۴- به علت افزایش نفوس شهری، جلب زنان به کارهای اجتماعی.</p> <p>۵- سطح پایین رشد اقتصادی، زراعت عقب مانده، بیسوادی، بهبود حفظ الصحة، فرهنگ عنعنوی و تابعیت زنان از مردان.</p> <p>۶- عبارت است از افزایش طبیعی نفوس جمع مهاجرت‌ها از خارج به داخل کشور.</p> <p>- شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>- جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- افزایش نفوس چیست؟</p> <p>۲- افزایش طبیعی نفوس چیست؟</p> <p>۳- کدام عوامل باعث افزایش طبیعی نفوس می‌گردد؟</p> <p>۴- چرا در کشورهای پیشرفته افزایش طبیعی نفوس کمتر است؟</p> <p>۵- افزایش طبیعی نفوس در کشورهای روبه انکشاف چرا نسبت به کشورهای پیشرفته بیشتر است؟</p> <p>۶- افزایش میخانیکی نفوس چیست؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسد و درس را با استفاده نقشه نفوس جهان توضیح نماید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهد.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده و برای هر گروه موضوع بحث را طبق رهنمایی متن کتاب هدایت دهید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: افزایش بیش از حد نفوس که در این اواخر صورت گرفته به نام انفجار نفوس یاد می‌شود.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- افزایش سریع طبیعی نفوس در کشورهای روبه انکشاف معلول سطح پایین رشد اقتصادی، زراعت عقب مانده، بیسوادی، بهبود حفظ الصحة، فرهنگ عنعنوی می باشد.</p> <p>۲- افزایش بطلی طبیعی نفوس در کشورهای پیشرفته معلول افزایش نفوس شهری و جلب زنان به امور جتماعی می‌باشد.</p> <p>۳- علت رشد اضافی نفوس عبارت از افزایش طبیعی نفوس و مهاجرت‌ها از خارج به داخل کشور.</p>		

۴- اصطلاح نفوس اضافی وقتی استعمال می‌شود که در یک منطقه که از امکانات منابع موجود بیشتر نفوس سکونت داشته باشد.

۵- رشد طبیعی نفوس در ترکیب سنی جامعه تأثیر زیاد دارد. در کشورهای رو به انکشاف به اثر افزایش سریع طبیعی نفوس در هر صد نفر بیشتر نفوس (۰ - ۱۵ ساله) می‌باشد، یعنی این کشورها به نفوس جوان رو به رو هستند.

۶- در کشورهای پیشرفته به سبب بطلی بودن رشد طبیعی نفوس فیصدی نفوس فعال بیشتر می‌باشد، ولی نفوس به تدریج به طرف کهن سالی می‌رود.

معلومات اضافی برای معلم

رشد نفوس

یکی از مشخصه‌های بارز نفوس، رشد آن می‌باشد، نفوس جهان از زمان‌های قدیم تا اکنون، در حال افزایش بوده است. افزایش نفوس هر کشور در صد نفر نسبت به اندازه سال گذشته را رشد سالانه نفوس آن کشور می‌گویند. رشد نفوس سالانه کشور ما ۲/۰۳ فیصد است، در بعضی کشورهای صنعتی کوشش به عمل آمده است تا رشد نفوس را معادل به (صفر) نگهداری کنند یعنی نفوس خود را ثابت نگهدارند. (رشد نفوس صفر تنها داشتن دو طفل است)

افزایش نفوس در کشورهای جهان:

❖ افزایش کمتر از ۱٪ در سال اندازه رشد کمتر نفوس را نشان می‌دهد.

❖ افزایش ۲٪ در سال اندازه رشد متوسط نفوس را نشان می‌دهد.

❖ افزایش ۳٪ در سال اندازه رشد بیشتر نفوس را نشان می‌دهد.

❖ افزایش با لاتر از ۳٪ اندازه رشد خیلی زیاد نفوس را نشان می‌دهد.

چطور می‌توانید رشد نفوس به هزار نفر را به فیصد تبدیل نمایید؟

طور مثال: در کشور برازیل رشد نفوس در هر هزار نفر ۱۸ نفر می‌باشد، این رقم را به فیصدی محاسبه کنید.

$$\frac{18}{1000}$$

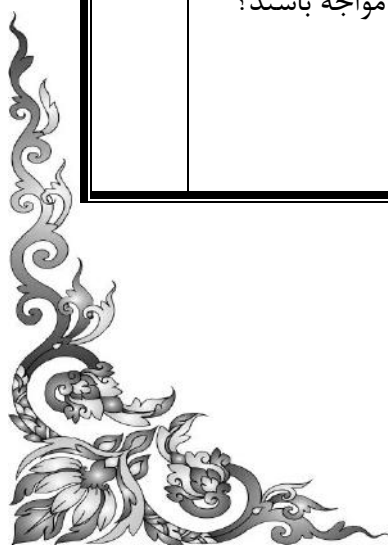
$$\frac{x}{100}$$

$$X = \frac{18 \times 100}{1000} = 1.8$$

درس بیست و ششم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		مشکلات و کمبود نفوس فعال اقتصادی در بعضی کشورهای جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با مشکلات و کمبود نفوس فعال اقتصادی در بعضی کشورهای جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با مشکلات کمبود نفوس فعال اقتصادی در کشورهای جهان.</p> <p>۲- راه حل‌های کمبود نفوس در کشورهای جهان را توضیح نمایند.</p> <p>۳- نظریه مالتوس را راجع به افزایش نفوس در جهان تشریح کنند.</p> <p>۴- مشکلات ناشی از افزایش و کمبود نفوس را بیان کنند.</p> <p>۵- شاگردان متیقن شوند که پلان‌های انکشاف اقتصادی باید متناسب به افزایش نفوس باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه نفوس جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف</p> <p>توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه نفوس جهان در پیش روی صنف.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا در جهان کشورهای هم هستند که به کمبود قوای بشری مواجه باشند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- در کشورهای که در آن نفوس اضافی موجود باشد کنترل آن مفید است.</p> <p>۲- به اثر کاهش تولدات نفوس بزرگ‌سالان و متقاعدین افزایش می‌یابد. در نتیجه صنایع به کمبود قوای بشری رو بروشده و انکشاف صنایع محدود می‌شود.</p> <p>۳- از طریق تشویق تولدات و جلب مهاجرت‌های خارجی.</p> <p>۴- منابع کره زمین محدود است باید تولدات از طریق محدود ساختن خانواده‌ها کنترل شود.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>- سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- کنترل نفوس در کدام کشورها ی جهان مفید است؟</p> <p>۲- کشورهای که با کمبود قوای بشری مواجه اند، چه مشکلات خواهند داشت؟</p> <p>۳- کشورهای که به کمبود قوای بشری مواجه اند، چگونه می‌توانند این مشکل را رفع نمایند؟</p> <p>۴- مالتوس عالم جامعه شناسی در مورد افزایش نفوس چه نظر داشت؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه نفوس درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p align="center">جواب سؤال انگیزه یی</p> <p>در کشورهای پیشرفته تولدات و وفیات تقریباً باهم متناسب هستند. در این کشورها افراد بزرگ سال بیشتر می‌باشند، بناءً به کمبود قوای بشری مواجه اند، مانند کشورهای آلمان، فرانسه، انگلستان. . .</p> <p align="center">جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- کشورهای روبه انکشاف به سبب افزایش تولدات و تقلیل وفیات دارای نفوس اضافی می‌باشد. باید از طریق کنترل نفوس آن‌را محدود سازند.</p> <p>۲- محدود ساختن خانواده‌ها باعث جلوگیری از نفوس اضافی می‌گردد.</p> <p>۳- محدود ساختن نفوس در کشورهای مفید هستند که به نفوس اضافی مواجه اند.</p> <p>۴- کشورهای که به کمبود قوای بشری مواجه اند، با کنترل خانواده‌ها مخالف هستند تولدات را با دادن امتیازات تشویق می‌کنند.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

تعیین مناسب ترین تعداد نفوس برای یک کشور در زمان معین به عوامل مختلف اقتصادی و اجتماعی بسته‌گی دارد؛ اما منابع طبیعی یکی از عوامل اساسی در تعیین حد متناسب نفوس می‌باشد، بنا براین حد متناسب نفوس عبارت است از تعادل ممکن بین منابع طبیعی و تعداد نفوس یک کشور.

نفوس زیاد نیاز بیشتر به منابع طبیعی دارد. اما با وجود منابع کافی اگر در یک کشور مدیریت و استفاده از آن بصورت مناسب و علمی صورت نگیرد، نیازمندی‌های این نفوس مناسب را نیز پوره کرده نمی‌تواند.

انفجار نفوس

قرار احصایه‌های نشر شده در یک دقیقه در جهان به‌طور اوسط ۱۷۰ نفر تولد می‌شود، پس در ۲۴ ساعت باید برای ۲۴۵۰۰۰ نفر تولد شده غذا، مسکن، تعلیم و تربیه و به سایر نیازمندی‌های شان امکانات تأمین گردد.

نفوس جهان در گذشته‌ها برای دوره‌های طولانی ثابت بود، مردم به اثر عوامل چون قحطی، کمبود غذا، جنگ‌ها، بیماری‌های ساری مثل طاعون، وبا... جان خود را از دست می‌داد و بسیاری از کودکان بعد از تولد می‌مردند؛ اما پس از انقلاب صنعتی با پیشرفت طب و قایوی و معالجوی، پیشرفت طریقه‌های زراعتی، افزایش غذا، پیشرفت امکانات حمل و نقل و ارتباطات، اندازه و فیات کاهش یافته و نفوس جهان چند برابر گردید. که این افزایش بیش از حد نفوس به‌نام انفجار نفوس یاد می‌شود.

درس بیست و هفتم

وقت: یک ساعت درسی

شرح مطالب		عناوین مطالب
مهاجرت‌ها و عوامل آن		موضوع درس
<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با علل و عوامل مهاجرت‌ها.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با علت و انواع مهاجرت‌ها در جهان.</p> <p>۲- مهاجر را تعریف کنند.</p> <p>۳- انواع مهاجرت‌ها را توضیح نمایند.</p> <p>۴- علل و عوامل مهاجرت‌ها را تشریح کنند.</p> <p>۵- شاگردان متیقن شوند که مهاجرت‌ها بنا بر عوامل مختلف صورت می‌گیرد.</p>		اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)
تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.		روش‌های پیشنهادی تدریس
نقشه مهاجرت‌های جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.		مواد ممد درسی
کتبی، شفاهی و بحث گروهی.		شیوه ارزیابی
وقت	فعالیت‌های عملی	فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف
۵ دقیقه	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>روی تخته عنوان درس جدید را نوشته و توجه شاگردان را به نقشه مهاجرت‌های جهانی و تصویر مهاجرت‌های دسته جمعی در متن کتاب درسی جلب نماید.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>چرا افغان‌ها مجبور به مهاجرت به نقاط مختلف جهان گردیده اند؟</p>	
۵ دقیقه		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p> <p>۱- مهاجر کسی است که مسکن و جای بودو باش را تغییر داده و از یک واحد اداری به واحد دیگر اداری نقل مکان کند.</p> <p>۲- آن‌های که در داخل کشور به شهرها یا مناطق صنعتی و زراعتی نقل مکان میکند به نام مهاجرت داخلی و آن‌های که از سرحدات بین المللی می‌گذرند به نام مهاجرت خارجی یاد می‌شود.</p> <p>۳- آن‌های که به رضا و رغبت خود مهاجرت می‌کنند اختیاری و آن‌های که به اثر جنگ‌های سیاسی و مذهبی مهاجر می‌شوند اجباری هستند.</p> <p>۴- مهاجرین که اراده بازگشت به محل بودو باش اصلی را ندارند.</p> <p>۵- عوامل طبیعی، اقتصادی، سیاسی و مذهبی می‌باشند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به شکل مقایسوی به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- مهاجر را معرفی نمایید.</p> <p>۲- مهاجرت‌های داخلی و خارجی از هم چه تفاوت دارد؟</p> <p>۳- کدام مهاجرت‌ها اختیاری و کدام مهاجرت‌ها اجباری اند؟</p> <p>۴- مهاجرت‌های دایمی کدام اند؟</p> <p>۵- علل اصلی مهاجرت‌ها کدام‌ها اند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه مهاجرت‌های جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: مهاجرت افغان‌ها عموماً جنبه سیاسی و اقتصادی دارد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جملات ذیل را تکمیل نمایید.</p> <p>۱- مهاجرت کوچی‌های کشور از نوع مهاجرت مؤقتی، اختیاری و داخلی می‌باشند.</p> <p>۲- مهاجرت‌های فلسطینی‌ها به کشورهای اردن، لبنان و دیگر کشورها از نوع مهاجرت سیاسی و اجباری می‌باشند.</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- عوامل طبیعی از قبیل کم شدن آب، نامطلوب شدن اقلیم، حاصلات کم شدن زمین (خشک سالی) و آفات طبیعی از قبیل زلزله، سیلاب، طوفان‌ها ۰۰۰ سبب مهاجرت می‌گردد.</p> <p>۲- در کشورهای روبه انکشاف تفاوت زیاد بین شرایط زنده گی دهات و شهرها موجود می‌باشد، در حالی که در کشورهای پیشرفته این تفاوت‌ها از بین رفته و یا کم شده است. بناءً در کشورهای روبه انکشاف مردم از دهات به</p>		

شهرها و در کشورهای پیشرفته از شهرها به دهات مهاجرت می‌کند برای این که از هوایی صاف، پاک و محیط سالم و آرام استفاده کنند.

۳- مهاجرت‌های اقتصادی انواع مختلف دارد؛ مانند: مهاجرت‌ها از دهات به شهرها، مهاجرت به پروژه‌های آبیاری جدید، به مناطق صنعتی، استخراج معادن و فعالیت‌های تجاری و بر خلاف آن نیز باعث مهاجرت می‌گردد.

۴- اصطلاح مهاجرت‌های سیاسی برای پناهنده‌گان سیاسی استعمال می‌شود، بنابر عوامل مختلف از قبیل جنگ، تعقیب، پیگیری سیاسی، عقاید مذهبی، تعلقات به گروه‌های اجتماعی و اقلیت‌های قومی صورت می‌گیرد.

۵- کنوانشن اپریل ۱۹۷۱م پناهنده را چنین تعریف می‌کند: اصطلاح پناهنده به کسی اطلاق می‌شود، که در کشور اصلی اش بنابر فعالیت عقیدتی، جنس، نژاد، زبان، ملیت و قوم مورد پیگرد و تعقیب قرار گرفته باشد.

معلومات اضافی برای معلم

مهاجر عبارت است از جابجاشدن مردم از جای به جای دیگر به منظور کار و زنده‌گی بهتر و یا به معنای تغییر محل سکونت است.

علل مهاجرت چیست: مردم همیشه در یک جای ساکن نیستند و گاهی از مکانی به مکان دیگر مهاجر می‌شوند. این نقل مکان ممکن مدت کوتاهی یا به طور دایم صورت گیرد.

- مهاجرت‌های بین‌المللی: که به معنای مهاجرت از یک کشور به کشور دیگر است. این مهاجرت‌ها علت‌های گوناگون دارند، به این اساس مهاجرت‌ها را می‌توان به دو دسته: مهاجرت‌های اختیاری و مهاجرت‌های اجباری تقسیم کرد.

۱- **مهاجرت‌های اختیاری:** به معنای مهاجرت نمودن در جستجوی شرایط زنده‌گی بهتر است. شخص مهاجر آن‌را داوطلبانه می‌پذیرد. از وطن جدا می‌شود و زنده‌گی غربت را می‌گزیند، این نوع مهاجرت‌ها انگیزه اقتصادی دارد و در بسیاری کشورهای آسیای، اروپایی و امریکایی رایج است.

نوع دیگر این مهاجرت‌ها به منظور بهره برداری زمین‌های زراعتی جدید، به مراکز استخراج معادن و مراکز صنعتی می‌باشد. در طول تاریخ از این مهاجرت‌ها زیاد صورت گرفته است؛ مانند: مهاجرت‌ها به ایالات متحده امریکا، کانادا، استرالیا... و بخش از رشد اقتصادی این کشورها مرهون این مهاجرت‌ها است و برخی از کشورها این مهاجرین را حالا نیز می‌پذیرند.

گسترش تجارت بین‌نواحی گوناگون جهان نیز عوامل از مهاجرت داوطلبانه است، این نوع مهاجرت از طریق دوستان شان و یا در نتیجه سفرها به این مناطق تشویق می‌شوند، مانند مهاجرت انگلیس‌ها به هانکانگ... .

مهاجرت در سن پیری: بسیاری از افراد متقاعد در جستجوی مناطق آرام و آب و هوای دلپذیر است. به محیط دلخواه خود می‌رود، گاهی این تراکم به حدی است که چهره شهر را از نظر نفوس تغییر می‌دهد، مثل شهرهای جنوب فرانسه در کنار بحیره مدیترانه.

۲- **مهاجرت اجباری:** مهاجرینی که مجبوراً ترک وطن نموده باشد؛ مانند: مهاجرت‌های سیاسی، جنگ‌های داخلی و افات طبیعی... .

طبق قوانین وضع شده در کنفرانس (بررسی وضع آواره گان) در سال ۱۹۵۱م، پناهنده به کسی گفته می‌شود که باوجود رعایت موازین قانونی و مقررات تنها به اساس انگیزه‌های نژادی، مذهبی، ملیت و یادداشتن عقاید سیاسی مورد آزار و اذیت قرار گرفته و کشور خود را ترک کند؛ اما مهاجرت به علل دیگر نیز صورت می‌گیرد. برای مثال مهاجرین (محیط زیستی) کسانی هستند که کمبود زمین و خشک‌سالی یا سیاست‌های اقتصادی تحمیلی آن‌ها را وادار به مهاجرت می‌کند. کمیسیون عالی پناهنده گان وابسته به سازمان ملل (آنکر) مسؤولیت تضمین امنیت آواره‌گان را دارد و کمک به دولت‌های کشورهای که این اشخاص را در خود پناه داده اند، از وظایف این سازمان می‌باشد.

درس بیست و هشتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		مشکلات مهاجرت‌های جهانی و عواقب آن
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به مشکلات مهاجرت‌ها در جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به مشکلات ناشی از مهاجرت‌های بین‌المللی در جهان.</p> <p>۲- آشنایی به عوامل عمده مهاجرت‌های بین‌المللی.</p> <p>۳- علت مهاجرت‌ها را توضیح نمایند.</p> <p>۴- مشکلات ناشی از مهاجرت‌های بین‌المللی را تشریح کند.</p> <p>۵- علت اساسی مهاجرت‌ها را از کشورهای روبه‌انکشاف، به کشورهای پیشرفته توضیح دهند.</p> <p>۶- علل پذیرش مهاجرین قانونی را در بعضی کشورهای جهان بیان نمایند.</p> <p>۷- شاگردان متیقن شوند که مهاجرت‌ها نیز مشکلات را برای کشورهای میزبان به وجود می‌آورد، که مانع ورود مهاجرین غیر قانونی می‌گردد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه مهاجرت‌های جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسى نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه مهاجرت‌های بین‌المللی جهان و تصویر مهاجرت‌های دسته جمعی در پیش روی صنف.
		طرح سؤالی که انگیزه خلق کند: چرا تعدادی از مردم کشورهای روبه‌انکشاف علاقه مند مهاجرت از کشور شان می‌باشند؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند:</p> <p>۱- عوامل نامساعد در کشور اصلی و دیگر عوامل جذب کننده مهاجرین در کشورهای خارجی.</p> <p>۲- بعد از اکتشافات جغرافیایی که قاره‌های امریکا و اوقیانوسیه به سبب مهاجرت‌ها پر نفوس گردید.</p> <p>۳- ازین‌که بر تعداد مهاجرین کنترل داشته باشند</p> <p>۴- حالا بیشترین مهاجرت‌ها از کشورهای روبه انکشاف صورت می‌گیرد.</p> <p>۵- بعضی از کشورهای پیشرفته به اثر کنترل رشد طبیعی نفوس به کمبود قوای بشری مواجه اند؛ مانند: المان، فرانسه. . . و غیره از راه قانونی مهاجرین می‌پذیرند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، می‌پرسد.</p> <p>۱- کدام عوامل عمده سبب مهاجرت به خارج از کشور می‌گردد؟</p> <p>۲- مهاجرت‌های بین‌المللی از چه زمانی آغاز گردیده؟</p> <p>۳- چرا کانگرس ایالات متحده امریکا مقررۀ را در مقابل ورود مهاجرین وضع کرده بود؟</p> <p>۴- حالا بیشترین مهاجرت‌ها از کدام کشورهای جهان صورت می‌گیرد؟</p> <p>۵- آیا کشورهای هم در جهان هستند که مهاجرین را از راه قانونی بپذیرند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشۀ مهاجرت‌های بین‌المللی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>

جواب سؤال انگیزه‌ی

عوامل نامساعد (جنگ ها، قحطی، بیکاری ۰۰۰) در کشور و شرایط جذب مهاجرت‌ها (کار، مزد خوب ۰۰۰) در کشورهای خارجی می‌باشند.

جواب سؤال‌های اخیر درس

مختصراً جواب دهید

۱- عوامل جذب مهاجرین عبارت است از کم بودن نفوس یک ساحه، آب و هوای معتدل، منابع زیر زمینی فراوان کار و مزد بیشتر است.

۲- عوامل دفع مهاجرین از قبیل عوامل طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی می‌باشد.

۳- قاره آمریکا، اقیانوسیه. .

۴- غرض جلوگیری مهاجرت‌های بی‌حد نژاد زرد پوستان کانگرس ایالات متحده آمریکا مقررۀ را به تصویب رسانید. که بعداً این مقررۀ در مقابل تمام مهاجرین خارجی تطبیق گردید.

۵- عوامل اقتصادی و سیاسی باعث مهاجرت مردم از کشورهای روبه انکشاف به کشورهای پیشرفته جهان می‌گردد.

۶- آن عده مهاجرین که با داشتن مدارک قانونی وارد یک کشور می‌گردند دارای پاسپورت و ویزه می‌باشند. مهاجرین قانونی و آن‌های که بدون مجوز رسمی به طور قاچاق داخل یک کشور می‌گردند به نام مهاجرین غیر قانونی یاد می‌شوند.

معلومات اضافی برای معلم

قوانین مهاجرت راونشتین

دلایل مشوق مهاجرت‌ها که جورج راونشتین آن‌را طرح کرده است، قرار ذیل است.

۱- بیشتر مهاجرین به نقاط نزدیک مهاجرت می‌کنند.

۲- مهاجرین مرحله به مرحله پیش می‌روند، به این ترتیب جای این مهاجرین به وسیله مهاجرین که از نقاط دیگر آمده پر می‌شود.

۳- مهاجرین که به نقاط دورتر مهاجرت می‌کنند معمولاً شهرهای بزرگ را برای زنده گی انتخاب می‌کنند.

۴- نفوس شهری کمتر نسبت به دهاتی مهاجرت می‌کنند.

۵- زنان به مناطق نزدیک مهاجرت می‌کنند و مردان نقاط دور را انتخاب می‌کنند.

۶- بیشتر مهاجران افراد بالغ و جوان می‌باشند.

۷- شهرهای بزرگ از طریق مهاجرت‌ها رشد می‌کنند، نه از طریق افزایش طبیعی نفوس.

۸- حجم مهاجرت‌ها با توسعه حمل و نقل و وضعیت اقتصادی افزایش می‌یابد.

۹- جهت اصلی جریان مهاجرت از دهات به سوی شهرهای بزرگ است.

۱۰- دلیل اصلی مهاجرت اقتصادی است.

نفوس ساکن Stationary population

نفوس که از آن مهاجرت صورت نمی‌گیرد و ضریب تولدات و وفیات در سال باهم برابر اند. بناءً ضریب رشد آن معادل صفر است.

درس بیست و نهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		نژادها
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی با نژادهای جهان</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به نژادهای مختلف جهان.</p> <p>۲- اصطلاح نژاد را تعریف نمایند.</p> <p>۳- خصوصیات چهره نژادهای سفید، زرد و سیاه را بیان کنند.</p> <p>۴- خصوصیات نژاد سرخ پوستان را تشریح نمایند.</p> <p>۵- چگونگی به وجود آمدن خصوصیات نژادی را توضیح دهند.</p> <p>۶- متیقن شوند که همه نژادها ی بشری بر یک دیگر برتری نداشته همه دارای ذکاوت و حقوق مساوی هستند.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه طبیعی جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه طبیعی جهان در پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به مناطق بودوباش نژادهای مختلف جهان.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>به نظر شما کدام عوامل در به وجود آمدن نژادها ی مختلف مؤثر اند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p> <p>۱- گروه از افراد هستند که از نظر چهره ظاهری، جلدی و ارثی دارای خصوصیات مشترک اند.</p> <p>۲- نژاد سفید یا اروپایی، زرد مغولی و سیاه استوایی.</p> <p>۳- قد بلند، پوست سفید، بینی بلند، موهای سیاه و شکل مخصوص چشم باز دارد.</p> <p>۴- قد کوتاه نسبتاً چاق، پوست زردگونه، موی سیاه و صاف ریش کم، سرم‌دور، چشم بادامی و بینی کوتاه دارد.</p> <p>۵- پوست سیاه مایل به نسواری، بینی پهن، موی‌های مجعد و لب ضخیم دارد.</p> <p>۶- در نتیجه مهاجرت‌ها و ازواج در بین نژادهای مختلف به وجود آمده است.</p> <p>۷- سرخ پوستان اصلاً از نژاد زرد پوست هستند، از روی عقیده مذهبی سر و روی خود را خینه می‌کند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید.</p> <p>۱- نژاد را تعریف نمایید.</p> <p>۲- چند نوع نژاد را می‌شناسید؟</p> <p>۳- خصوصیات نژادی سفید پوستان را تشریح نمایید.</p> <p>۴- خصوصیات نژادی زرد پوستان را بیان نمایید.</p> <p>۵- خصوصیات نژادی سیاه پوستان را واضح سازید.</p> <p>۶- نژاد مختلط چگونه به وجود آمده است؟</p> <p>۷- خصوصیات نژاد سرخ چگونه است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه طبیعی جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>نژادها به اثر شرایط گوناگون محیط طبیعی، اقلیمی و مواد غذایی، که روی زنده‌گی بشر تاثیر نموده به وجود آمده است.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- سیاه پوستان دارای پوست سیاه مایل به نصواری، بینی پهن، موهای مجعد و لب‌های ضخیم اند.</p> <p>۲- سرخ پوستان اصلاً جز نژاد زرد پوست هستند، که از طریق آبنای بیرنگ از شرق آسیا مهاجرت نموده اند.</p> <p>جواب صحیح را مشخص کنید:</p> <p>۱- غلط است.</p> <p>۲- صحیح است.</p> <p>۳- صحیح است.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید.</p> <p>۱- نژاد مختلط به اثر ازدواج دو نژاد مختلف؛ مانند مولات و زامبوس به وجود آمده است.</p> <p>۲- در قانون اساسی در فصل دوم در ماده ۲۲ هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان را ممنوع قرار داده است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

اپارتاید: به معنای از هم جدا بودن و منظور از سیاست اپارتاید، جدا کردن نژادها و جلوگیری از وحدت بین سفید پوستان و غیر سفید پوستان است.

از سال ۱۹۴۸م. در کشور آفریقای جنوبی قوانین و مقررات زیادی برای تحکیم موقعیت سفید پوستان و محروم ساختن سیاه پوستان از حقوق اساسی خود وضع شد.

به اساس سیاست اپارتاید، مردم این کشور به چهار گروه نژادی شامل سیاه پوستان، سفید پوستان، دو رگه‌ها و آسیایی‌ها تقسیم شده بود.

این چهار گروه از نظر محل سکونت، شفاخانه‌ها، مکاتب و بسیاری از اماکن دیگر از هم جدا بودند. سیاه‌ها حق نداشتند که در مناطق سفید نشین زمین داشته باشند یا به فعالیت اقتصادی بپردازند. در طول ده‌ها سال، سهولت‌ها و خدمات اجتماعی چون سینما، پارک‌ها، کتابخانه‌ها، حمام‌ها، سواحل دریاها و حتی گورستان‌ها تحت مقررات اپارتاید بودند و تا ۱۹۸۵م. ازدواج‌های سیاهان و سفیدان ممنوع بود، به دلیل این شرایط سخت و مقررات وحشتناک، میلیون‌ها سیاه پوستان ناچار شدند از مناطق سفید پوستان نشین به مناطق خشک و سوزان بی‌آب و علف و فقری به نام هوم لند Home land به وسیله حکومت‌های سیاه پوستان اداره می‌شدند. هدف دولت سفید پوستان از ایجاد این مناطق، متمرکز کردن سیاهان در یک محدوده مشخص جهت کنترل شورش‌های آنان علیه سفید پوستان بود. ۷۰ درصد درآمد ملی کشور به سفید پوستان اختصاص داشت. که تنها ۲۰٪ نفوس را تشکیل می‌داد.

سیاه پوستان طی ده‌ها سال به مبارزه علیه سیاست اپارتاید پرداختند، اولین بار ۱۹۶۰م. عده زیادی مظاهره کننده گان در شهر کوچک شارپویل Sharpevil در مقابل قرارگاه پولیس جمع شدند که در نتیجه تعداد زیادی کشته و زخمی شدند، پس از آن نیز جنبش اعتراضی سیاه پوستان برای تشکیل شورای ملی ادامه داشت.

این شورا در سال ۱۹۶۱م. حقوق دان سیاه پوستان به نام نلسون ماندیلا را به رهبری گزید، وی در سال ۱۹۶۲م. دستگیر و ۲۸ سال را در زندان به سر برد. در زمان ریاست جمهوری دکلرک از زندان آزاد شد. کشور آفریقای جنوبی به دلیل سیاست‌های تبعیض نژادی، سال‌ها از طرف سازمان ملل متحد و مجمع جهانی تحریم و محکوم شد. سر انجام در سال ۱۹۹۴م. با برگزاری اولین انتخابات بدون تبعیض نژادی در آفریقای جنوبی، پس از سه قرن حاکمیت سفید پوستان بر این کشور، یک حکومت مردمی رویکار آمد و سازمان ملل متحد به تحریم خود علیه این کشور پایان داد.

درس سی وم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تقسیمات جغرافیایی نژادها.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با تقسیم جغرافیایی نژادها در قاره‌های جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با تمرکز نژادها مختلف در قاره‌های جهان.</p> <p>۲- نژادهای عمده قاره آسیا را معرفی نمایند.</p> <p>۳- نژادهای قاره اروپا را با محل تمرکز آن توضیح دهند.</p> <p>۴- گروه‌های نژادی سیاه و سفید قاره آفریقا را تشریح دهند.</p> <p>۵- گروه‌های نژادی قاره‌های امریکا و اقیانوسیه را معرفی کنند.</p> <p>۶- متیقن شوند که تمام نژادهای مسکون هر قاره دارای حقوق و و جایب مساوی هستند.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه تمرکز نژادی‌های مختلف قاره‌های جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه تمرکز نژادهای مختلف در پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به مناطق بودوباش نژادهای مختلف جهان.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>به نظر شما اکثریت نفوس قاره آسیا را کدام نژادها تشکیل داده اند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p> <p>۱- اکثریت نفوس قاره آسیا را زرد پوستان تشکیل می‌دهند.</p> <p>۲- زرد پوستان در شرق آسیا و سفید پوستان در غرب سلسله کوه‌های همالیه زنده‌گی می‌کند.</p> <p>۳- در سیلون و جنوب کوه‌ها ی همالیه زنده‌گی می‌کند.</p> <p>۴- اکثریت نفوس قاره اروپا را سفید پوستان تشکیل می‌دهد.</p> <p>۵- گروه نژادی سیاه پوستان افریقا عبارت اند از: بانتوها، نیلوتها، پیگمی ها، بوشمن‌ها و هوتن تت ها.</p> <p>۶- اکثریت نفوس قاره‌های امریکا واقیانوسیه را سفید پوستان ونژاد دو رگه تشکیل می‌دهد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل راتوصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان را جمع ساخته اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- اکثریت نفوس قاره آسیا را کدام نژاد تشکیل داده است؟</p> <p>۲- نژادهای زرد و سفید آسیایی در کدام قسمت‌ها متمرکز گردیده است؟</p> <p>۳- آیا سیاه پوستان نیز در آسیا زنده‌گی می‌کنند؟</p> <p>۴- بیشترین نفوس قاره اروپا را کدام نژاد تشکیل می‌دهد؟</p> <p>۵- گروه‌های نژاد سیاه افریقا را معرفی کنید.</p> <p>۶- بیشترین نفوس قاره‌های امریکا و اوقیانوسیه را کدام نژادها تشکیل داده است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه نژادهای مختلف جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>اکثریت نفوس قاره آسیا را به درجه اول زرد پوستان و بعد سفید پوستان تشکیل می‌دهد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جملات ذیل را تکمیل نمایید.</p> <p>۱- اکثریت نفوس قاره آسیا را نژاد زرد پوست تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- اکثریت نفوس قاره اروپا را سفید پوستان و از قاره افریقا را سیاه پوستان تشکیل می‌دهد.</p> <p>۳- به اثر ازدواج سیاه پوستان و سفید پوستان نژاد مختلط مولات به وجود آمده است.</p> <p>۴- به اثر ازدواج سیاه پوستان و سرخ پوستان نژاد مختلط زانبوس به وجود آمده است.</p>		

مختصراً جواب دهید:

۱- بخش گندمی رنگ نژاد سفید پوستان اروپا در کشورهای اطراف بحیره مدیترانه سکونت دارند.

۲- گروه‌های نژادی براعظم افریقا عبارت اند از:

سیاه پوستان، اعراب (گندم رنگ حامی و سامی) و سفید پوستان مهاجر اروپایی می‌باشد.

۳- سرخ پوستان از نگاه نژادی زرد پوست هستند؛ اما به اساس عقاید مذهبی سر و روی خود را خینه می‌کنند، به همین لحاظ به نام سرخ پوستان شهرت یافته اند.

۴- نژادهای مختلط نژادهای اند که به اثر ازدواج دو نژاد جداگانه به وجود آمده اند و بیشتر در قاره‌های امریکا و اوقیانوسیه زنده گی می‌کنند.

معلومات اضافی برای معلم

باوجودی که دسته از دانشمندان گروه بندی کردن انسان‌ها را به نژادهای مختلفه انتقاد دارند؛ اما عده دیگری طرفدار دسته بندی نفوس جهان به نژادهای سفید، زرد، سیاه و مختلط هستند. که نژادها محصول شرایط طبیعی حاکم به منطقه جغرافیایی خاص می‌باشند.

درس سی و یکم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به ادیان مهم جهان چه می‌دانید.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند.</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به انواع ادیان و آیین‌های جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به ادیان و آیین‌های که زیاد پیروان دارند.</p> <p>۲- عقاید بر پدیده‌های طبیعی (اینمیزم) را بیان نمایند.</p> <p>۳- عقاید پیروان ارباب‌النوع را معرفی کنند.</p> <p>۴- پیروان ادیان آسمانی را توضیح دهند.</p> <p>۵- متیقن شوند که دین مقدس اسلام آخرین و مکمل‌ترین دین آسمانی جهان است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه‌های ادیان و آیین‌های جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و نصب نقشه‌های ادیان و آیین‌های جهان در پیش روی صنف و جلب توجه شاگردان به مناطق بودوباش ادیان و آیین‌های مختلف جهان.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>کدام ادیان آسمانی و کدام آیین‌های ساخته دست بشر را می‌شناسید؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- دین و آیین است که سرحدات، زبان، نژاد و سیستم اقتصادی را نمی‌شناسند.</p> <p>۲- تمام اشیا و قوای طبیعی را دارای روح می‌پنداشتند و به آن‌ها خاصیت خدایی قایل بودند.</p> <p>۳- برای هر حادثه و پدیده‌ها خدای جداگانه قایل بودند.</p> <p>۴- یهودیت، مسیحیت و دین مقدس اسلام که آخرین و مکمل‌ترین دین آسمانی جهان است.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- مهمترین عنصر بخش فرهنگی جوامع بشری را معرفی نمایید؟</p> <p>۲- عقیده پیروان انیمیزم را بیان نمایید؟</p> <p>۳- عقیده پیروان ارباب‌الانواع را تشریح کنید؟</p> <p>۴- ادیان آسمانی جهان را نام ببرید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه ادیان و آیین مختلف جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی</p> <p>انیمیزم، ارباب‌الانواع پرستی، بودیزم، شنتویزم، کنفوسیوس... ادیان آسمانی مانند یهودیت، عیسویت و دین مقدس اسلام.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- ادیان به‌صورت عموم به دو بخش تقسیم شده ادیان آسمانی و آیین‌های ساخته دست بشر می‌باشد.</p> <p>۲- پیروان مذهب انیمیزم به اشیا و پدیده‌های طبیعی خاصیت خدایی قایل بودند.</p> <p>۳- آیین انیمیزم به هر پدیده طبیعی خاصیت خدایی قایل بودند در حالی که آیین ارباب‌الانواع به هر پدیده خدای جداگانه قایل بودند.</p> <p>۴- کامل‌ترین ادیان آسمانی دین مقدس اسلام است.</p> <p>۵- در ساحه فعالیت هر دین و آیین نواحی خاص فرهنگی موجود است. مثلاً: در ساحه تسلط دین مقدس اسلام ساختمان‌های خاص مساجد توسعه یافته است. که در نواحی تسلط ادیان و آیین‌های دیگر موجود نیست.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

یونانی‌های باستان به خدایان بسیار و مختلف عقیده داشتند، که به اصطلاح ارباب الانواع نامیده می‌شد. مهمترین آن‌ها، خانواده‌ای از موجودات ممتاز بود، که طبق عقیده یونانی‌های باستان در کوه الپ زنده‌گی کرده و از آنجا بر انسان‌ها نظارت داشت، بعضی از خدایان، نگهبان خرمن بودند، بعضی دیگر نگهبان حیوانات وحشی و دیگری هم نگهبان دریا و جنگ بود. به همین ترتیب برای هر چیز خدای جدا گانه داشتند.

رومی‌ها بسیاری خدایان یونانی‌ها را قبول داشتند؛ ولی به آن‌ها نام لاتین دادند. آن‌ها عقیده داشتند، که خدایان می‌توانند در امور انسان‌ها دخالت کنند. از آن جمله می‌توانند باعث موفقیت شده یا فاجعه بیافرینند. پادشاه خدایان یونانی‌ها زیوس نام داشت. که رومیان آن‌را ژوپیتر می‌گفتند، در تمدن باستان در جزیره کریت بحیره مدیترانه الهه‌های متعددی پرستش می‌شد، از آن جمله الهه مار که آن‌را محافظ خانه‌ها می‌دانستند.

درس سی و دوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		دین مقدس اسلام
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به ساحات توسعه دین مقدس اسلام در جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با موقعیت کشورهای اسلامی جهان.</p> <p>۲- عامل انتشار دین مقدس اسلام را در جنوب شرق آسیا بیان نمایند.</p> <p>۳- کشورهای اسلامی قاره‌های اروپا، آسیا و آفریقا را نام ببرند.</p> <p>۴- نقاط مشترک اقتصادی کشورهای اسلامی جهان را توضیح نمایند</p> <p>۵- متیقن شوند که حالا کشوری در جهان وجود ندارد، که در آن پیروان دین مقدس اسلام وجود نداشته باشند و با ظهور دین مقدس اسلام تمام ادیان ما قبل آسمانی منسوخ گردیده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه جهانی دین اسلام، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه جهان اسلام در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید: بیشترین کشورهای اسلام در کدام قاره‌های جهان وجود دارد؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

فعالیت‌های تدریس معلم	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	وقت
<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- دین مقدس اسلام در کجا ظهور نمود؟</p> <p>۲- امروز مسلمانان جهان چندم حصه نفوس جهان را تشکیل می‌نمایند؟</p> <p>۳- دین مقدس اسلام به جنوب شرق آسیا چگونه انتشار نموده بود؟</p> <p>۴- کدام کشور قاره آمریکا بیشترین فیصدی مسلمانان را دارا می‌باشند؟</p> <p>۵- چرا امروز کشورهای اسلامی بیشتر مورد توجه استعمارگران جهان قرار گرفته اند؟</p> <p>۶- چرا کشور اسلامی به صادر کننده مواد خام اولیه و مواد مؤلد انرژی تبدیل گردیده اند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه دین مقدس اسلام درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند:</p> <p>۱- دین مقدس اسلام در مکه معظمه ظهور نمود و بعد از هجرت به مدینه منوره به سرعت انتشار یافت.</p> <p>۲- پنجم حصه نفوس جهان را مسلمانان تشکیل می‌دهند.</p> <p>۳- توسط تجاران ایرانی و گجراتی هندی که در پهلوی تجارت خویش دین مقدس اسلام رانیز از طریق تبلیغ و اخلاق نیکو خویش انتشار نمود.</p> <p>۴- در کشور سورینام که در شمال شرق امریکای جنوبی قرار دارد.</p> <p>۵- به سبب داشتن منابع طبیعی مانند: نفت، گاز طبیعی، زغال سنگ، مس، رابر.</p> <p>۶- به سبب نداشتن پرسونل متخصص و مداخله کشورهای استعماری.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	۳۵ دقیقه
<p>جواب سؤال انگیزه یی: بیشترین کشورهای اسلامی در قاره‌های آسیا و آفریقا واقع اند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>محتصراً جواب دهید:</p> <p>۱- اساس دین مقدس اسلام بر مبنای وحدانیت الهی و عدالت اجتماعی استوار است.</p> <p>۲- نخستین وحی در غار حرا واقع مکه معظمه در ماه مبارک رمضان در سال ۶۰۸ م. نازل گردید.</p> <p>۳- کشورهای اسلامی به سبب داشتن مواد خام صنعتی و مواد مؤلد انرژی بیشتر مورد توجه کشورهای استعماری قرار گرفته اند.</p> <p>صحیح ترین جواب را انتخاب کنید:</p> <p>۱- ب، اندونیزیا صحیح است. ۲- الف ۲۷ کشور صحیح است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

سازمان کشورهای اسلامی

این سازمان در سال ۱۹۷۲ م. با تصویب اساسنامه بصورت رسمی تأسیس گردید. سازمان کنفرانس اسلامی ۵۵ عضو دارد. باهدف افزایش هم بستگی و همکاری در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، حفظ استقلال و تمامیت کشورهای عضو، ریشه‌کن کردن استعمار و حمایت از داعیه مردم فلسطین و تلاش برای برقراری آرامش بین‌المللی به وجود آمده است. یکی از اصول مهم این سازمان حل اختلافات و منازعات کشورهای عضو از طریق مذاکره یا موافقت به داوری و امتناع از بکار بردن زور و تهدید علیه استقلال سیاسی کشورهای عضو است.

* جمهوری اسلامی ایران، ترکیه و مصر پرنفوس ترین کشورهای مسلمان شرق میانه است.

* در آسیای جنوبی در سال ۱۹۹۶ م. بیش از ۲۵۶ میلیون مسلمان در سرزمین پاکستان و بنگله دیش زنده‌گی می‌کردند. علاوه‌تاً در کشور افغانستان (۶۹.۶٪)، در هند (۱۲٪) و در سریلانکا، برما و مالدیو نیز مسلمانان بیشتر زنده‌گی دارند.

* در آسیای جنوب شرقی تعداد زیاد مسلمانان در کشورهای اندونیزیا و مالیزیا سکونت دارند.

* در کشور مالدیو و جمهوری دموکراتیک عربی صحرا ۱۰۰٪ مسلمانان زنده‌گی می‌کند.

* آبناهای مهم ترانسپورتی جهان مانند: کانال سویز، آبنا جبل‌لطارق، باسفورس، دردانیل، باب‌المندب و مالاکا همه در کشورهای اسلامی قرار دارد.

* همه مسلمانان که در کشورهای مختلف جهان زنده‌گی می‌کنند، اعضای یک خانواده بسیار بزرگ هستند که امت اسلامی نام دارد. اعضای این خانواده بزرگ بیش از یک میلیارد نفر است. همه مسلمانان جهان چه سفید پوست و چه سیاه پوست، چه افغان، ترک، عرب... همه امت اسلامی هستند. همه مسلمانان به خدای واحد ایمان دارد، پیامبر آن حضرت محمد (ص) و کتاب آسمانی شان قرآنکریم است و همه رو به یک قبله نماز می‌خواند یعنی خدا، پیامبر، کتاب آسمانی و قبله مسلمانان مشترک است، اگر مسلمانان جهان باهم متحد باشند، هیچ دشمن جهان نمی‌تواند بر آن‌ها مسلط شود اگر باهم اختلاف داشته باشد دشمن خواهد توانست به‌صورت مستقیم و یا غیر مستقیم بر کشورهای اسلامی حاکم شود.

درس سی و سوم

وقت یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به دین مسیحیت چه می‌دانید.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).		از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف عمومی آشنایی با دین مسیحیت (عیسویت). اهداف خصوصی ۱- آشنایی به چگونگی ظهور وانتشار دین مسیحیت. ۲- شرایط زنده‌گی حضرت عیسی (ع) را بیان کنند. ۳- چگونگی انتشار دین عیسویت را توضیح دهد. ۴- شعبات دین عیسویت را معرفی نمایند. ۵- علت انتشار دین عیسویت را خارج از قاره اروپا بیان نمایند. ۶- متیقن شوند که دین مسیحیت به بیراهه رفته و منسوخ گردیده است.
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشهٔ ادیان جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوهٔ ارزیابی		کتابی، شفاهی و بحث گروهی.
وقت	فعالیت‌های عملی	فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال
۵ دقیقه	تدریس و آموزش در صنف	پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته. خلق کردن انگیزه نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشهٔ ادیان جهان در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه. طرح سؤالی که انگیزه خلق کند. آیا می‌دانید چرا عیسی (ع) به‌نام عیسی بن مریم (ع) معروف گردیده ؟
۵ دقیقه		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند. جواب می‌دهند:</p> <p>۱- در آغاز قرن اول میلادی ظهور نموده بود.</p> <p>۲- در مورد تولد آن نظریات متعدد از نظر دین مقدس اسلام، عیسویت و یهودیت موجود می‌باشد.</p> <p>۳- با استفاده از متن کتاب جواب می‌دهند.</p> <p>۴- در امپراطوری روم در زمان حکومت کنستانتین اول دین رسمی امپراتوری قبول شده بود.</p> <p>۵- به سه بخش عمده کاتولیک، ارتودکس و پروتستان تقسیم شده بود.</p> <p>* شاگردان متوجه استند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید</p> <p>۱- دین عیسویت چه زمانی ظهور نموده بود؟</p> <p>۲- در مورد تولد حضرت عیسی (ع) چه نظریات وجود دارد؟</p> <p>۳- در مورد سرنوشت حضرت عیسی (ع) چه میدانید؟</p> <p>۴- دین عیسویت در زمان کدام امپراطور برای نخستین بار دین رسمی قبول شده بود؟</p> <p>۵- دین عیسویت به کدام شعبات عمده تقسیم گردیده است؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشهٔ ا دیان جهان درس را تشریح و تفاوت بین سه بخش عمدهٔ مذهبی را واضح سازید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>- در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: چون انحضرت پدر نداشت به نام عیسی بن مریم (ع) مسمی شده بود.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- دین عیسویت به نام پیغمبر آن عیسی (ع) مسمی گردیده بود.</p> <p>۲- آخرین پیغمبر در بین نبیان بنی اسرائیل حضرت عیسی (ع) بود.</p> <p>۳- پیروان دین عیسویت در مورد تولد آنحضرت نظریات متعدد دارند و حتی وی را به درجهٔ الوهیت نیز می‌بینند از همین لحاظ عیسویت امروزی از توحید منحرف گردیده شرکیات و انحرافات زیادی در آن جا گرفته اند.</p> <p>۴- شعبات مهم دین عیسویت عبارت از کاتولیک، ارتودکس و پروتستان می باشد.</p> <p>۵- تفاوت عمده بین بخش‌های کاتولیک و ارتودکس دین عیسویت عبارت اند از:</p> <p>* ارتودوکس‌ها مخالف رهبری پاپ روم بر تمام کلیسای مسیحی جهان هستند.</p>		

* پاپ روم معصوم نیست، و رجال کلیسای ارتودوکس در ازدواج خود مختار هستند.

معلومات اضافی برای معلم

کتاب مقدس انجیل: به لسان عبرانی نازل شده بود بعداً در امپراتوری روم به لسان لاتینی ترجمه و به رسم الخط لاتینی تحریر گردید.

* **مسیحیت:** یکی از آیین‌های جهان است که پیروان بیشتر دارد. تاریخچه مسیحیت به تولد حضرت عیسی (ع) می‌رسد. بعد از بالا بردن بلاکیف آنحضرت حواریون حضرت عیسی (ع) دین مسیحیت را ترویج نمودند.

* **حواریون:** بقول سعید بن جبر آن‌ها لباس سفید بتن می‌کردند، بقول مقاتل (رح) آن‌ها دویان بودند که لباس‌ها را سفید می‌کردند، بقول قتاده (رح) آن‌ها مردم پاک دل، صفا و پاکیزه بودند. بناءً ایشان را حواریون گویند.

* **مراسم کرسمس:** که در ۲۵ دسامبر هر سال توسط مسیحیان برگزار می‌شوند، یاد آوری از تولد حضرت عیسی (ع) است. کرسمس از ۳۰۰ م. مروج گردیده است. ازینکه رومیان قبلاً در این روز جشن‌ها را برگزار می‌کردند، مسیحیان آن زمان نیز فکر کردند که اگر تولد مسیح (ع) را در چنین روز جشن بگیرند اهمیت مسیحیت افزایش خواهد یافت.

* **واتیکان:** مقر پاپ اعظم کاتولیک‌های جهان است که در قرن ۵ م. در زمان کنستان‌تین اول نخستین کلیسای سان پترو را در واتیکان امروزی اعمار کرد. اداره امور داخلی واتیکان بدست یک کمیسون است. که همه اعضاء آن از طرف پاپ انتخاب می‌شود و در مقابل آن پاسخگو است. واتیکان مقر حکومت مرکزی کلیسای کاتولیک رومی است. برای تماس با مراکز مسیحی جهان از زبان لاتینی استفاده می‌شود.

* **اصلاحات دینی:** در مذهب کاتولیک در قرن ۱۶ م. آغاز شده که با نهضت پروتستان‌ت انجامید که در آن عصر فساد دستگاه پاپ به منتهی رسید، بعضی روحانیون امور دنیوی را به مصالح روحانی ترجیح دادن و به شکوه و جلال دنیایی رو آوردند، برای تأمین ضرورت مادی خود لوحه‌های بخشش گناه را می‌فروختند و مقام روحانی را در مقابل پول واگذار می‌کردند. مارتین لوتر روحانی مذهب المانی به فروش لوحه‌های عفو گناه اعتراض کرد و به زودی طرفداران زیادی پیدا کرد.

* **پیروان حضرت عیسی (ع) را چرا نصارا گویند؟**

فلسفه آن اینست که مادر محترمه او خواست که او را به ملک و قوم خود ببرند، در آن قریه که سکونت اختیار کردند. به نام ناصره نامیده می‌شد. چون او باشنده ناصره بود بناءً به سبب نسبت دادن به آن قریه پیروان ایشان را (نصاری) خواندند.

(الکامل فی التاریخ ص ۳۱۴)

درس سی و چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به آیین تائویزم و شنتوییزم چه می‌دانید.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با آیین‌های تائویزم و شنتوییزم.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به آیین‌های فلسفه تائویزم و شنتوییزم.</p> <p>۲- آشنای به رهبران آیین‌های تائویزم و شنتوییزم.</p> <p>۳- فلسفه آیین تائویزم را بیان کنند.</p> <p>۴- ساحه نشر آیین تائویزم را معرفی کنند.</p> <p>۵- فلسفه آیین شنتوییزم را تشریح کنند.</p> <p>۶- فلسفه آیین‌های تائویزم و شنتوییزم را با هم مقایسه کنند.</p> <p>۷- متیقن شوند که آیین‌های تائویزم و شنتوییزم ساخته افکار بشری بوده کدام ادیان آسمانی نمی‌باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه ادیان جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجۀ به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشۀ ادیان جهان در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه.</p> <p>طرح سؤالیکه انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید: که اکثریت مردم چین و جاپان پیرو کدام آیین‌های هستند؟</p>
	۵ دقیقه	
		۵ دقیقه

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند. جواب می‌دهند:</p> <p>* شاگردان متوجه هستند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>۱- موسس آیین تائوییزم لاسوتز و یا لائوتان نام داشت.</p> <p>۲- آنچه از مطالعه خاموشانه اموخته اند می‌گویند.</p> <p>۳- آنچه از متن درس اموخته اند جواب می‌دهد.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، پرسید</p> <p>۱- موسس آیین تائوییزم چه نام دارد؟</p> <p>۲- راجع به فلسفه آیین تائوییزم چه می‌دانید؟</p> <p>۳- راجع به عقاید جاپانیان چه می‌دانید؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه ادیان جهان درس را تشریح و تفاوت بین آیین‌های تائوییزم و شنتوییزم را واضح سازید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کند.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: اکثریت مردم چین پیرو عقیده فلسفی تائوییزم و از جاپان پیرو شنتوییزم هستند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- تائوییزم به معنای راه و طریقه خدایان است، این عقیده فلسفی نخست در کشور چین ظهور کرده است.</p> <p>۲- بیشترین پیروان آن در کشور چین زنده‌گی می‌کنند.</p> <p>۳- شنتوییزم به معنای (طریقه خدایان) است به اساس این عقیده تعداد زیادی خدایان وجود داشته که امپراتور نیز از جمله خدایان محسوب می‌شود. پیروان آن در جاپان و سایر کشورهای آسیایی شرقی هستند.</p> <p>۴- جاپانی‌ها عقیده دارند، که غیر از جاپانی نه‌باید دیگران در این سرزمین زنده‌گی کنند، جاپانی‌ها نه باید در دیگر سرزمین بمیرند.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

تائویزم Taoism

این آیین منسوب به فیلسوف بزرگ چین لائوتسه است، در چین اکثریت او را به زبان خود تائو می‌گویند نام مکمل آن لائوتزو یا لائو تان می‌باشد، شخصی افسانوی است و از سرگذشت زنده‌گی آن معلومات دقیق در دست نیست. فلسفه وی نوع از آیین لیبرال، آزاد عاری از قیود بوده و نیکی طبیعی انسان را خارج از قیود و بست توصیف می‌کند. این فلسفه شامل افکاری فلسفی و عرفانی نیز می‌باشد، که زنده‌گی قوم و ملت چین بر روی آن استوار اند.

شنتویزم Shintoism

شنتویزم در لغت به معنای (طریقه خدایان) بوده، آیین و عقیده مردم جاپان می‌باشند. به اساس این آیین تعداد زیادی خدایان وجود داشته، که حتی امپراتور نیز از جمله خدایان محسوب می‌شود. این آیین مربوط به دوره قبل تاریخ جاپان می‌باشد. که بعداً تحت تاثیر آیین کنفسیوس و بودایی تحول یافته است، شکل امروزی آن آداب، سنن، زیارت اماکن مقدس و برگزاری جشن‌های مذهبی و عیدهای عمومی می‌باشد، که بر جنبه مذهبی غلبه دارد. حب وطن نخستین امر قلبی و احساساتی و سپس قضیه دینی و ایمانی مردم جاپان است، این مردم عشق زیاد به وطن را برای خود فریضه دینی دانسته هر آنچه امپراتور از آن‌ها بخواهد انجام دهند. این آیین که متکی به جوانمردی است، پیروان آن در جاپان و سایر کشورهای آسیای شرقی زنده‌گی می‌کنند.

درس سی و پنجم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به آیین‌های بودایی و هندوییزم چه می‌دانید:
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با آیین‌های بودایی و هندوییزم.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به فلسفه آیین‌های بودیزم و هندوییزم.</p> <p>۲- کشورهای را نام ببرند که در آن پیروان بیشتر آیین بودیزم سکونت دارد.</p> <p>۳- موسس آیین بودیزم را معرفی کنند.</p> <p>۴- فرقه‌های مهم آیین بودیزم را بیان نمایند.</p> <p>۵- مشخصات آیین هندوییزم را تشریح کنند.</p> <p>۶- کتاب‌های مهم آیین‌های بودیزم و هندوییزم را معرفی نمایند.</p> <p>۷ متیقن شوند که آیین‌های بودیزم و هندوییزم ساخته دست بشر بوده از جملهٔ ادیان آسمانی به شمار نمی‌رود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشهٔ ادیان جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوهٔ ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشهٔ ادیان جهان در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند</p> <p>آیا می‌دانید! که آثار قدیمهٔ آیین بودایی بیشتر در کدام قسمت کشور ما یافت شده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند. جواب می‌دهند.</p> <p>۱- موسس آیین بودایی سیدارتا مشهور به گوتاما ملقب به بودا بود.</p> <p>۲- تری پتیکا (سه سبد دانش) نام داشت.</p> <p>۳- در کشورهای هند، چین (تبت)، جاپان، مغلستان... و غیره.</p> <p>۴- بنارس در هند و لها سا در تبت می‌باشد.</p> <p>۵- مشهورترین فرقه مذهبی آن در تبت لامائسم می‌باشند.</p> <p>۶- تناسخ روح می‌باشد.</p> <p>۷- به سه خدا: برهما، ویشنو و شیوا عقیده دارند.</p> <p>۸- کتاب مذهبی آن‌ها به نام وداها است.</p> <p>۹- به چهار طبقه تقسیم شده: برهن، ویشیا، کشتریا و شودرا می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کنند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل را توصیه کنید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد پرسید.</p> <p>۱- موسس آیین بودایی چه نام دارد؟</p> <p>۲- کتاب مذهبی بودایی‌ها چه نام دارد؟</p> <p>۳- پیروان این آیین بیشتر در کدام کشورهای جهان بودوباش دارند؟</p> <p>۴- شهرهای مذهبی بودایی‌ها کدام‌ها اند؟</p> <p>۵- فرقه‌های مذهبی بودایی‌ها کدام‌ها اند؟</p> <p>۶- مشخصه عمده هندوییزم را بیان نمایید؟</p> <p>۷- هندوییزم به چند خدا عقیده دارند؟</p> <p>۸- کتاب‌های مذهبی آیین هندوییزم کدام‌ها اند؟</p> <p>۹- هندوییزم به کدام طبقات عقید دارند؟</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با استفاده از نقشه ادیان جهان درس را تشریح و تفاوت بین آیین‌های بودیزم و هندوییزم را واضح سازید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>

جواب سؤال انگیزه‌ی: آثار بودایی قبل از اسلام در ولایت بامیان، کندهار، غزنی، ننگرهار... وجود دارد.

جواب سؤال‌های اخیر درس

فشرده جواب دهید

۱- بنیانگذار آیین بودیزم سیدارتا مشهور به گوتاما است، این آیین در کشور هند به وجود آمده بود. مشهورترین کتاب آن تری پتیکا نام دارد.

۲- بیشترین پیروان این آیین در کشورهای مانند: هند، چین، جاپان، منگولیا، بوتان و در جنوب شرق آسیا سکونت دارد.

۳- تناسخ روح به عقیده هندوان: آدم در جهان مسؤول اعمال نیک و بد خود است، اگر کارهای نیک انجام دهد، روح آن در بدن شخص بهتر و اگر بدکار باشد روح آن بعد از مرگ به بدن شخص پست تر حلول خواهد کرد.

جملات ذیل را تکمیل کنید

۱- کتاب مذهبی هندوان وداها نام دارد.

۲- کتاب مذهبی بودایان تری پتیکا نام دارد.

معلومات اضافی برای معلم

هندوییزم: آیین قدیم مردم قاره آسیا است، که عقیده برخدایان بیشتر دارد و قوانین متعدد در زمینه غذا خوری، رفتار اجتماعی، جشن‌ها و مراسم گروهی و حتی مشاغلی که مردم انجام می‌دهد، دارد. هندوان به وجود خدای بزرگ به نام برهما که ازلی و ابدی و علت پیدایش کائنات و مبدأ هستی، و مافوق تمام خدایان و منزله از نقص و ضعف است باور دارند و آنرا ستایش و پرستش می‌کنند، همچنین مجسمه‌ها والیه‌های هندوان به عقیده شان سرشار از نیرو هستند، (ویشنو) خدای که دارای چهار دست، محافظ خدای هستی یکی از دو خدایان اصلی هندوان است، خدای دیگر شان (شیوا) نام دارد.

آیین بودیزم در حدود ۵۰۰ ق م. در کشور هند ایجاد شد سپس توسط مبلغان مذهبی شان تا کشور چین، جاپان میانمار (برما) و دیگر کشورهای هندو چین انتشار یافت. بودیزم در محل اصلی خود یعنی هند محدود شده است بیش از چند میلیون پیروان دارد. پیروان بیشتر آن در چین، جاپان، هند و چین می‌باشند.

درس سی و ششم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان‌های مهم جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با خانواده‌های زبان‌های مهم جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- با خانواده‌های زبان‌های مهم جهان آشنا شوند.</p> <p>۲- زبان را تعریف کنند.</p> <p>۳- شاخه‌های زبان اند و اروپایی را واضح سازند.</p> <p>۴- شاخه‌های زبان نگرویی را معرفی کنند.</p> <p>۵- کشورهای که در آن زبان سامی و حامی مروج است نام بگیرند.</p> <p>۶- شاخه‌های زبان‌های آلتایی و اورالی را معرفی کنند.</p> <p>۷- زبان‌های که بیشترین متکلمین در جهان دارد واضح سازند.</p> <p>۸- متیقن شوند که زبان وسیله افهام و تفهیم بین افراد بشر و بهترین نعمت خداوند (جَلَّ جَلَّالَهُ) می‌باشند.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه و گراف زبان‌های جهان، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه و گراف زبان‌های جهان در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه و گراف.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید! که کدام زبان‌های جهان بیشترین گوینده را دارند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p> <p>۱- زبان یک سیستم سمبولیک، اکتسابی و قرار دادی می‌باشد که انسانها به وسیله آن تجارب خود را با یک دیگر تبادل می‌کنند.</p> <p>۲- زبان‌های که دارای یک ریشه اند، به نام خانواده زبان یاد می‌شود.</p> <p>۳- لاتین، هلنیک، بالتیک، سلاویک، جرمنی، وارمنی.</p> <p>۴- زبان مردم جنوب سودان و بانتو تقسیم شده اند</p> <p>۵- در کشورهای عربی آسیایی و افریقایی.</p> <p>۶- فن، ترکی، منگولیایی، توگوس و جاپانی.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید.</p> <p>۱- زبان را تعریف نمایید.</p> <p>۲- هدف از اصطلاح خانواده زبانی چیست؟</p> <p>۳- زبان هندو اروپایی به کدام شاخه‌ها تقسیم شده؟</p> <p>۴- زبان نیگرویی به کدام بخش‌ها تقسیم شده؟</p> <p>۵- زبان حامی و سامی در کدام مناطق مروج است؟</p> <p>۶- زبان التایی و اورالی به کدام بخش‌ها تقسیم شده؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از گراف و نقشه زبان‌های جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>۱- جواب سؤال انگیزه یی:</p> <p>زبان‌های مهم جهان از قبیل، چینیایی، هندی، اسپانوی، بنگالی، انگلیسی، عربی، پرتگالی، روسی، . . . است.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- زبان یک سیستم سمبولیک و اکتسابی قراردادی می‌باشد که انسان‌ها به وسیله آن تجارب خود را با یک دیگر تبادل می‌کنند.</p> <p>۲- زبان سامی در شبه جزیره عربستان، جمهوری عربی مصر، لیبیا، الجزایر، مالی و در مراکش مروج است. به زبان حامی مردم حبشه، الجزایر، نایجیریا و بخشی از مردم سنیگال به آن صحبت می‌کند.</p> <p>۳- بزرگترین زبان‌های جهان که بیشترین متکلمین دارد عبارت اند: از چینیایی، هندی، اسپانوی، انگلیسی، بنگالی، عربی و پرتگالی است.</p>		

- ۴- زبان چینیایی به سبب نفوس وهجرت آنها به نقاط دیگر جهان نشر شده است.
- ۵- زبان هندو اروپایی به شاخه‌های لاتین، هلنیک، بالتیک، سلاویک، جرمنی و ارمنی تقسیم شده است.
- ۶- شاخه‌های زبان‌های التایی و اورالی عبارت اند از: فن (فنلیند)، ترکی، منگولیایی، توگوس و جاپانی است.

معلومات اضافی برای معلم

✱ **شاخه‌های زبان خانواده اندو اروپایی:** در بسیاری کشورهای آسیایی و تقریباً در تمام کشورهای اروپایی، امریکای شمالی و جنوبی و همچنین درحاشیه قاره استرالیا، زیلانددید و دماغه آفریقا (به دلیل این که این ناحیه مهاجرین نشین است و منشأ ساکنان آن از کشورهای اروپایی هستند) وجود دارد.

✱ **زبان:** منظور از اصطلاح زبان نطق یا بیان و سیستم از آوازه‌های با معنای است که بوسیله اصوات انسانی ایجاد می‌شود. به این اساس هر انسان بطور فردی دارای نطق یا بیان مخصوص به خود است.

✱ لهجه نماینده نطق یا بیان یک محیط اجتماعی است که مردمان آن محیط به آن زبان می‌فهمند (مردم آن منطقه از نظر زبانی دارای تلفظ، لغت و دستور زبان و آهنگ یکسان و مشابه هستند).

✱ **زبان محلی و یا بومی:** به زبان اطلاق می‌شود که بوسیله مردمان عادی و محلی یک کشور صحبت می‌شود و از زبان اداری و رسمی کشور که معیاری می‌باشد تفاوت دارد.

✱ **زبان اداری و رسمی کشور** که دارای معیارهای قبول شده در یک کشور خاص، به حیث زبان رسمی نوشتاری پذیرفته شده است. ملاک محاوره در امور تعلیم و تربیه، در اجراءات اداری حکومت و سایر امور عمومی (نظیر رسانه‌ها) و زنده‌گی اقتصادی آن به رسمیت شناخته شده است.

✱ **خانواده زبان‌ها:** آن دسته زبان‌های دنیا که دارای یک ریشه اصلی بوده اند به نام خانواده زبانی یاد می‌شود. زبان‌های هم خانواده دارای اصوات مشابه و هم معنا و حتی در برخی موارد در ساختار دستور زبان و لغات مشابهت دارند.

بطور مثال:

پشتو	دري	سانسکريت	اوستا	لاتینی	انگلیسی	المانی	فرانسوی
پلار	پدر	پاتری	پیتیر	پتر	فادر	واتر	پیر
مور	مادر	ماتری	ماتر	ماتارا	مادر	موتر	میر
خور	خواهر	سواچو بسوسر	هوکهر	سورور	سیبستر	شوستر	سور
ورور	برادر	بهر اتر	براتر	نواتر	برادر	برودر	فریتیر

درس سی و هفتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان عربی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>- از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به چگونگی انتشار زبان عربی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به شعبات زبان عربی (حامی و سامی).</p> <p>۲- علت انتشار زبان عربی را خارج از سرزمین عرب توضیح نمایند.</p> <p>۳- ضرورت وضع قواعد و گرامر زبان عربی را توضیح نمایند.</p> <p>۴- تاثیر زبان عربی را روی دیگر زبان‌ها واضح سازند.</p> <p>۵- متیقن شوند که زبان عربی نه تنها زبان مذهبی جهان اسلام است. بلکه زبان علمی و بین‌المللی جهان نیز به شمار می‌رود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه‌ زبان‌های جهان و گراف زبان عربی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف		<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه‌زبان‌های جهان و گراف زبان عربی در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>چرا زبان عربی را باید بیاموزیم ؟</p>
وقت	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* جواب می‌دهند:</p> <p>۱- با نشر دین مقدس اسلام زبان عربی نیز انتشار یافت. کتب مذهبی نیز تماماً به زبان عربی بود. اموختن قواعد آن برای همه مسلمانها ضروری می‌باشد.</p> <p>۲- سهولت در آموزش قرآن واحادیث و حفظ زبان عربی از تصرف زبان‌های بیگانه.</p> <p>۳- چون مسلمانان پیش قدمان عصر خود بودند بناءً تاثیر اصطلاحات زبان عربی تا حال در زبان‌های جهان به ملاحظه می‌رسد.</p> <p>۴- زبان عربی در ۱۲ کشور آسیایی و در ۱۰ کشور افریقایی رسمی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آنها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- علت انتشار زبان عربی در سرزمین‌های غیر عربی چیست؟</p> <p>۲- ضرورت وضع قواعد در زبان عربی را واضح سازید؟</p> <p>۳- تاثیر زبان عربی را بر دیگر زبان‌های جهان تشریح نمایید؟</p> <p>۴- زبان عربی در چند کشور جهان رسمی می‌باشد؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان عربی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: زبان عربی زبان قرآن کریم واحادیث شریف می‌باشد. با وجود این که قرآن کریم به زبان‌های متعدد ترجمه شده است. باید به زبان عربی قرائت شود. بناءً آموزش آن یک ضرورت برای مسلمانان می‌باشد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس:</p> <p>فشرده جواب دهید:</p> <p>۱- به انتشار دین مقدس اسلام و انجام خدمات قابل قدر مسلمانان در بخش علوم مروجه آن عصر باعث گردید که زبان عربی به نقاط مختلف جهان انتشار یابد. حالا هم زبان عربی از جمله زبان‌های بین المللی جهان به شمار می‌رود.</p> <p>۲- زبان عربی در ۱۲ کشور آسیایی و در ۱۰ کشور افریقایی زبان رسمی می‌باشد.</p> <p>۳- ریشه زبان عربی از زبان‌های حامی و سامی می‌باشد.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

زبان عربی و ادبیات عرب در دوره‌های قبل از اسلام نیز ترقی و اهمیت زیاد داشت. اشعار روان اخلاقی، اجتماعی و حماسی می‌سرودند و مسابقه شعر را در بازار عکاظ دایر می‌کردند. بعد از ظهور دین مقدس اسلام نیز ترقی بیشتر نمود، چنانچه بسیاری از علوم از جمله منطق، فلسفه، فقه، ریاضی... و غیره را به نظم درآورده بودند. مدت‌ها مسلمانان از کتب یونانی و غیره که به زبان عربی ترجمه شده بود استفاده کردند.

زبان عربی با توسعه قلمرو اسلامی به نقاط مختلف جهان انتشار یافت و بیشتر کتب علمی و ادبی که دانشمندان آن عصر تحریر می‌نمودند به زبان عربی بود.

به اثر نفوذ مسلمانان به جنوب اروپا لغات و اصطلاحات نظامی و تجارتی، دریانوردی، نجوم، علمی و ادبی عربی در آن سرزمین‌ها رواج یافت و هنوز هم در زبان‌های ایتالوی، فرانسوی و اسپانوی وجود دارد؛ به طور مثال باروت، بمب و درجات مناصب نظامی را از زبان عربی اخذ کرده.

درس سی و هشتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان انگلیسی.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به تاریخچه و اهمیت زبان انگلیسی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- به تاریخچه و اهمیت زبان انگلیسی آشنا شوند.</p> <p>۲- علت انتشار زبان انگلیسی را به کشورهای مختلف جهان توضیح دهند.</p> <p>۳- تاریخچه زبان انگلیسی را بیان کنند.</p> <p>۴- علت رسمی بودن زبان انگلیسی را در کشورهای مستعمره سابق انگلیس را توضیح دهند.</p> <p>۵- متیقن شوند که زبان انگلیسی یکی از زبان‌های بین‌المللی مهم جهان است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های هندو اروپایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف.		<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های هند و اروپایی در متن کتاب درسی و طرز استفاده از آن نقشه و گراف.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>چرا اکثریت نفوس جهان علاقه مند یادگرفتن زبان انگلیسی هستند؟</p>
وقت	۵ دقیقه	
۵ دقیقه		
۵ دقیقه		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه را نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- زبان تیوتانی انگلیسی سابقه.</p> <p>۲- بعد از فتح انگلند توسط نورماندها که به زبان فرانسوی صحبت می‌کردند. این دو زبان باهم مدغم شدند.</p> <p>۳- زبان انگلیسی مرکب است از زبان‌های انگلیسی سابقه، لاتینی و فرانسوی.</p> <p>۴- غیر از انگلستان در ۴۹ کشور مستعمره سابق انگلیس زبان رسمی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- در انگلند قبل از فتح نورماندها کدام زبان مروج بود؟</p> <p>۲- چرا در انگلند زبان فرانسوی و انگلیسی باهم مدغم گردیدند؟</p> <p>۳- زبان انگلیسی از کدام زبان‌ها ترکیب یافته است؟</p> <p>۴- زبان انگلیسی در چند کشور جهان زبان رسمی کشور شان می‌باشد؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با استفاده از نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان هند و اروپایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی ازین که زبان انگلیسی در جمله زبان‌های بین المللی مقام اول را دارا است و بیشترین افراد جهان به این زبان تکلم و نوشته کرده می‌توانند. به اساس همین ضرورت مردم علاقه‌مند فراگیری آن می‌باشند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>فشرده جواب دهید:</p> <p>۱- زبان انگلیسی در ۴۹ کشور جهان رسمی می‌باشد ازین که زبان‌های ملی آن کشورها در زمان استعمار انکشاف نه نموده بود، غرض و حدت کشور شان زبان انگلیسی را به حیث زبان رسمی کشور خود قبول نموده اند.</p> <p>۲- زبان انگلیسی فعلی مرکب از زبان‌های انگلیسی سابقه (تیوتانی)، فرانسوی ولاتینی می‌باشند.</p> <p>۳- انگلیسی ازین که مهمترین زبان بین المللی می‌باشد و همچنین بیشترین آثار علمی به این لسان تحریر و نشر گردیده است. غرض تفاهم بین المللی و استفاده مؤثر از آثار علمی یاد گرفتن یکی از لسان‌های بین المللی بخصوص انگلیسی ضرور می‌باشد.</p> <p>۴- به سبب وسعت مستعمرات سابقه امپراتوری انگلیس که آفتاب در آن غروب نمی‌کرد (در تمام قاره‌ها مستعمرات داشتند)، در پهلوی تسلط سیاسی سلطه فرهنگی خویش را نیز توسعه دادند که باعث انتشار زبان انگلیسی گردید.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

زبان انگلیسی زبانی است مرکب از زبان‌های تیوتانی (انگلیس سابقه)، لاتینی و زبان فرانسوی نورماندی‌ها به شمار می‌رود. به آن هم زبان انگلیسی از نظر خصوصیات عمومی و ساختمان صرف و نحو تماماً تیوتانی شناخته می‌شود و با زبان‌های هالندی و گوتیک در قطار زبان جرمنی مناطق هموار داخل می‌گردد.

تاریخ زبان انگلیسی به سه بخش متمایز جدا شده است:

۱- انگلیسی قدیم یا زبان انگلوساکسون که تا ۱۱۰۰ م. رواج داشت.

۲- زبان انگلیسی وسطی که از ۱۱۰۰ تا ۱۴۰۰ م. دوام داشت.

۳- بعد از ۱۴۰۰ م. دوره زبان انگلیسی جدید است.

تغیر عمده که در زبان انگلیسی به وقوع پیوسته عبارت از داخل شدن و انحلال کلمات خارجی که تابع پیشرفت علوم معاصر و مناسبات اجتماعی و توسعه افکار می‌باشد.

زبان انگلیسی زبانی است که با تحولات به خصوص به مرحله تکامل رسیده است. کسانی که زبان مادری آن‌ها انگلیسی است تعداد شان بیش از ۳۳۰ میلیون نفر می‌باشند و میلیون‌ها نفوس دیگر جهان معمولاً این زبان را به عنوان زبان ارتباطی به کار می‌برند.

درس سی و نهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان لاتینی (فرانسوی اسپانوی و پرتگالی)
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به گروه زبان‌های لاتینی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی با بخش‌های زبان لاتین.</p> <p>۲- شعبات زبان لاتینی را معرفی کنند.</p> <p>۳- علت انتشار زبان فرانسوی، اسپانوی و پرتگالی را خارج از قاره اروپا تشریح نمایند.</p> <p>۴- متیقن شوند که زبان‌های فرانسوی، اسپانوی و پرتگالی نیز با پالیسی استعماری آن کشورها، در کشورهای امریکایی، افریقایی، آسیایی و اقیانوسیه انتشار یافته است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های هندو اروپایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های اندو اروپایی در متن کتاب درسی، تا ساحه نفوذ زبان‌های فرانسوی، اسپانوی و پرتگالی را از هم تشخیص نمایند.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>چرا زبان رسمی تمام کشورها ی امریکای مرکزی و جنوبی به استثنای دومنیکن (فرانسوی) و برازیل (پرتگالی) اسپانوی می‌باشند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- مربوط به خانوادهٔ زبانی هندو اروپایی است.</p> <p>۲- زبان لاتینی به زبان‌های اسپانوی، پرتگالی، فرانسوی، البانوی، ایتالوی و رومانیوی تقسیم گردیده.</p> <p>۳- به سبب استعمار و دیگر دلایل از حوزهٔ اصلی زبانی خارج شده، به نقاط مختلف جهان انتشار یافته است و بیشتر مردم جهان به آن سخن می‌گویند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد برسید.</p> <p>۱- زبان لاتین مربوط به کدام خانوادهٔ زبانی می‌باشد؟</p> <p>۲- زبان لاتینی به کدام شاخه‌ها تقسیم شده؟</p> <p>۳- زبان‌های فرانسوی، اسپانوی و پرتگالی چرا به نام زبان‌های زنده جهان یاد شده است؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با استفاده از نقشهٔ زبان‌های جهان و گراف زبان هندواروپایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس برسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>چون کشورهای امریکای مرکزی و جنوبی چند قرن تحت استعمار کشورهای اسپانیه و پرتغال (برازیل) قرار داشت بناءً در کشور برازیل زبان رسمی پرتگالی و در کشور هائیتی فرانسوی و در متباقی کشورها اسپانوی می باشد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- زبان لاتینی شامل زبان‌های ایتالوی، فرانسوی، اسپانوی، پرتگالی، البانوی و رومانیایی می‌باشد.</p> <p>۲- زبان فرانسوی در ۲۶ کشور جهان رسمی می‌باشد.</p> <p>صحیح‌ترین جواب را تشخیص دهید.</p> <p>۱- جواب (ب) صحیح می‌باشد. ۲- جواب (ج) صحیح می‌باشد.</p>		
<p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>زبان رومن‌ها (لاتین) مشتق از زبان روم و یونان قدیم و در نواحی تحت نفوذ آن‌ها بوده تکلم می‌شد بعد در نواحی غرب اروپا تغییر کرده و به لهجه محلی تبدیل شده ؛ مانند: زبان مردمان اسپانیه، پرتغال و فرانسه و در نواحی شرقی زبان نوحی یونان و البانی رامی توان نام برد.</p>		

درس چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان جرمنی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به شعبات زبان جرمنیک</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به زبان جرمنی و شعبات مختلف آن.</p> <p>۲- تاریخچه زبان جرمنی را تشریح نمایند.</p> <p>۳- شعبات مختلف زبان جرمنی را در کشورهای اروپایی معرفی کنند.</p> <p>۴- کشورهای که زبان رسمی آن جرمنی باشند معرفی نمایند.</p> <p>۵- متیقن شوند که زبان جرمنی از جمله زبان زنده جهان است که در چندین کشور به حیث زبان رسمی قبول شده اند.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان، نقشه زبان‌های اروپا و گراف زبان‌های هندواروپایی، کتاب درسی.
شیوه ارزیابی		تخته و تباشیر، کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسى نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌های جهان، نقشه زبان اروپا و گراف زبان‌های هند و اروپایی در متن کتاب درسی، تا ساحه نفوذ زبان جرمنی را تشخیص نمایند.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید، که زبان جرمنی شاخه کدام خانواده زبان‌های می‌باشد؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند</p> <p>۱- در قسمت شمال آلمان و جنوب شبه جزیره اسکندیناویا زنده‌گی می‌کردند.</p> <p>۲- شامل زبان‌های انگلوساکسون (المانی، هالیندی و انگلیسی) زبان ایسلندی، اسکندیناوی و گوتیک می‌باشد.</p> <p>۳- در کشور اتریش و لختن شتین رسمی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد، بپرسید:</p> <p>۱- قبیلهٔ جرمنی قبل از میلاد در کدام قسمت اروپا سکونت داشتند؟</p> <p>۲- زبان جرمنیک به کدام شعبات تقسیم شده‌اند؟</p> <p>۳- زبان جرمنی غیر از کشور آلمان در کدام کشورها زبان رسمی می‌باشد؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشهٔ زبان‌های جهان، زبان‌های اروپا و گراف زبان هندو اروپایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: زبان جرمنی شاخه از زبان هندو اروپایی می‌باشد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس:</p> <p>فشرده جواب دهید:</p> <p>۱- زبان جرمنی شامل زبان‌های انگلوساکسون، ایسلندی، اسکندیناوی و گوتیک می‌باشد.</p> <p>۲- زبان انگلوساکسون شامل زبان‌های المانی، هالندی و انگلیسی می‌باشد.</p> <p>۳- شعبات زبان جرمنیک در شبه جزیره اسکندیناوی عبارت از زبان‌های ناروی، سویدن و دنمارک می‌باشند.</p> <p>۴- زبان المانی غیر از کشور آلمان در کشورهای اتریش و لختن شتین نیز رسمی می‌باشد.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

زبان جرمنیک به چند بخش محلی تقسیم شده مانند زبان مردم المان، اتریش، هنگری، ترانسلووانیا. زبان جرمنی مناطق مرتفع که در جنوب کشور المان تکلم می‌شود، زبان و ادبیات رسمی این مملکت را تشکیل می‌دهد.

زبان آلمانی مناطق هموار که در جلگه‌های شمال کشور دیده می‌شود و از آن زبان فلانندی و هالندی مشتق شده است.

زبان انگلیسی از لهجه محلی زبان محلی مناطق هموار به وسیله مردم انگلوساکسون در قرن ۶ م. به انگلیند برده شده است.

مردم ایسلند و ملل اسکندیناوی (ناروی، سویدن و دنمارک) به زبان که از زبان جرمنی مشتق شده سخن می‌گویند که در برخی واژگان یکدیگر اختلافات دارند.

زبان فنلندی زبان خاص است که به نام زبان فینیش (فلانندی) موسوم است و در برخی از مناطق کشور فنلند مردم به زبان سویدنی نیز تکلم می‌کند، هر دو زبان فوق زبان رسمی شمرده می‌شود.

درس چهل و یکم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		راجع به زبان‌های چینیایی، جاپانی و اندونیزیایی چه می‌دانید؟
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به زبان‌های چینیایی، جاپانی و اندونیزیایی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- به تفاوت‌های بین زبان‌های چینیایی و جاپانی آشنا شوند.</p> <p>۲- زبان‌های یک سیلابه را تعریف کنند.</p> <p>۳- زبان‌های پُرسیلابه را معرفی کنند.</p> <p>۴- ریشه زبان اندونیزیایی را توضیح دهند.</p> <p>۵- به این نکته متیقن شوند که موجودیت این همه زبان‌ها صرف وسیله افهام و تفهیم و وسیله انتقال فرهنگی می‌باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های بر اعظم آسیا، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌های جهان، و گراف زبان‌های آسیا در متن کتاب درسی، تا ساحه نفوذ زبان‌های چینیایی، جاپانی و اندونیزیایی را تشخیص نمایند.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید، که چرا یادگیری زبان چینیایی مشکل است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و را آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه اموخته آند، جواب می‌دهند.</p> <p>۱- کلمات این زبان دارای هجا های جداگانه است.</p> <p>۲- چهار صد حرف و چند صد علامه دارد.</p> <p>۳- در این زبان کلمات پیچیده پسوند و پیشوند زیاد موجود می‌باشند.</p> <p>۴- از زبان مالایی مشتق گردیده است.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- اصطلاح زبان یک سیلابه چه مفهوم دارد؟</p> <p>۲- الفبایی زبان چینیایی چند حرف است؟</p> <p>۳- اصطلاح زبان پُرسیلابه چه مفهوم دارد؟</p> <p>۴- زبان اندونیزیایی از کدام زبان مشتق شده است؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با استفاده از نقشه زبان‌های جهان، و گراف زبان‌های آسیایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کند.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی</p> <p>از این‌که زبان چینیایی چهار صد حرف و چند صد علامه دارد، از این لحاظ آموختن آن مشکل می‌باشد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>فشرده جواب دهید</p> <p>۱- زبان چینیایی بیش از چهار صد حرف و چند صد علامه دارد و از جمله زبان‌های یک سیلابه می‌باشد.</p> <p>۲- زبان‌های یک سیلابه آسیایی عبارت از زبان ویتنامی، تبتی، میانماری، تایلندی و چینیایی می‌باشند.</p> <p>صحیح ترین جواب را انتخاب کنید</p> <p>۱- جواب (الف) صحیح است.</p> <p>۲- جواب (ب) صحیح است.</p> <p>جواب صحیح را انتخاب کنید</p> <p>۱- سؤال اول صحیح است.</p> <p>۲- سؤال دوم صحیح است.</p> <p>۳- سؤال سوم غلط است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

زبان مالیزیایی یا مالایایی: این زبان رسمی کشور مالیزیا می باشد که در کلیه مکاتب کشور از آن استفاده می شود. زبان انگلیسی از زمان سلطه انگلیس ها در مالیزیا رواج یافت به عنوان زبان دوم در مکاتب تدریس می شود. در گذشته زبان مالایایی به الفبای عربی که به نام حروف جاوایی شهرت داشت تحریر می شد، ولی در زمان استعمار به الفبای لاتینی تغییر یافت. در سال ۱۹۷۵ م. کشورهای اندونیزیا و مالیزیا برای تدوین قواعد مشترک، رسم الخط و تلفظ زبان مالایو شورای را تأسیس نمود و در این راه کامیابی های به دست آوردند.

درس چهل و دوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان بالتیک (لیتوانی) و سلاوی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>هدف عمومی: آشنایی به زبان‌های بالتیک (لیتوانی) و سلاوی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به ریشه زبان‌های بالتیک - لیتوانی و سلاوی.</p> <p>۲- ساحه زبان سلاوی را معرفی کنند.</p> <p>۳- شعبات زبان سلاوی را بیان کنند.</p> <p>۴- ریشه زبان لیتوانی را تشریح نمایند.</p> <p>۵- متیقن شوند که زبان‌های بالتیک (لیتوانی) و سلاوی نیز جز زبان‌های هندو اروپای هستند.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های هندو اروپایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجہ به صنف داخل شدن، سلام
	۵ دقیقه	واحوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
۵ دقیقه	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های هند و اروپایی در متن کتاب درسی، که ساحه نفوذ زبان‌های بالتیک ، لیتوانی و سلاوی را تشخیص نمایند.
		طرح سؤال انگیزه: زبان سلاوی از کدام خانواده زبانی مشتق شده؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته‌اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- از خانواده زبان هند و اروپایی مشتق شده است.</p> <p>۲- بیشتر در اروپای شرقی مروج می‌باشد.</p> <p>۳- زبان روسی، آذربایجانی، اوکراینی، هنگری، چکی، سلواکی، پولیندی. . .</p> <p>۴- از بخش زبانی بالتیک از خانواده زبان هند و اروپایی می‌باشد.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، پرسید:</p> <p>۱- زبان سلاوی جز کدام خانواده زبانی است؟</p> <p>۲- زبان سلاوی در کدام قسمت اروپا مروج می‌باشد؟</p> <p>۳- شعبات زبان سلاوی را معرفی نمایید.</p> <p>۴- ریشه زبان لیتوانی را بیان نمایید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه زبان‌های جهان، و گراف زبان خانواده هندو اروپایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی: زبان سلاوی از خانواده زبان هند و اروپایی مشتق گردید اند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>فشرده جواب دهید:</p> <p>۱- زبان سلاوی شعبه از زبان خانواده هندو اروپایی می‌باشد.</p> <p>۲- زبان سلاوی بیشتر در اروپای شرقی و شبه جزیره بالکان مروج است.</p> <p>۳- شاخه‌های زبان سلاوی عبارت اند از: روسی، هنگری، چکی، سلواکی، پولیندی، سربی، بوسینی، کروات، بلغاری و مقدونی می‌باشد.</p> <p>صحیح‌ترین جواب را انتخاب کنید.</p> <p>۱- سؤال صحیح است.</p> <p>۲- سؤال غلط است.</p> <p>۳- سؤال صحیح است.</p>		
<p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>زبان بالتیک فقط در جمهوری‌های لتونی و لیتوانی رواج دارد و از جمله زبان‌های خانواده هند و اروپایی به شمار می‌رود.</p> <p>زبان سلیتی Celtic در چند قرن قبل از میلاد در منطقه وسیعی از قاره اروپا (اسپانیا، بریتانیا تا بالکان و حتی در آسیای صغیر) رایج بود آثار مهم آن از قرن هشتم میلادی به دست آمده که در جزایر بریتانیا رایج است مانند زبان ایرلیندی و ویلزی.</p>		

درس چهل و سوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زبان اردو
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به زبان هندی و اردو.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به زبان هندی و اردو.</p> <p>۲- شعبات زبان هند و اریایی را معرفی نمایند.</p> <p>۳- ساحه توسعه زبان اردو را بیان کنند.</p> <p>۴- تاریخچه زبان اردو را توضیح دهند.</p> <p>۵- متیقن شوند که زبان اردو بخش از زبان‌های هند و اریایی و از خانواده هند و اروپایی است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		نقشه زبان‌های جهان و گراف زبان‌های اندو اروپایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه زبان‌هایی جهان و گراف زبان‌های هند و اروپایی در متن کتاب درسی، که ساحه نفوذ زبان اردو را تشخیص نمایند.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>زبان اردو از کدام زبان‌ها ترکیب شده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- در کشورهای هند، پاکستان و بنگله دیش.</p> <p>۲- زبان اردو از زبان‌های هندی، فارسی، ترکی و انگلیسی ترکیب شده است.</p> <p>۳- معنای اردو عسکر و قرار گاه قشون است، ریشه ترکی دارد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- زبان اردو در کدام کشورها مروج است؟</p> <p>۲- زبان اردو مخلوط کدام زبان‌ها می‌باشند؟</p> <p>۳- معنای کلمه اردو را توضیح دهید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و به استفاده از نقشه زبان‌های جهان، و گراف زبان خانواده هند و اروپایی درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p align="center">جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p align="center">زبان اردو از زبان‌های هندی، فارسی، ترکی ترکیب شده است.</p> <p align="center">جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p align="center">فشرده جواب دهید</p> <p>۱- زبان معاصرهند و آریایی به شعبات زبانی هندی، اردو، نیپالی، اسامی، بنگالی، اری، میراتی، گجراتی، پنجابی، کشمیری سنگال منقسم شده است.</p> <p>۲- نام زبان اردو ترکی است معنای آن عسکر و قرار گاه قشون است. جملات زیر را تکمیل کنید:</p> <p>۱- زبان اردو در زمان شاه جهان در هند به این نام مسمی گردید.</p> <p>۲- زبان اردو ترکیب است از زبان‌های هندی، فارسی، ترکی و انگلیسی.</p>		

درس چهل و چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		ارتباطات و جهانی شدن
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به انواع وسایل پیشرفته ارتباطات و جهانی شدن.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به اهمیت و سایل ارتباطات جمعی از راه دور.</p> <p>۲- اهمیت وسایل ارتباطات از راه دور را در بخش‌های اقتصادی و اجتماعی بیان کنند.</p> <p>۳- مفهوم گلوبالیزشن (جهانی شدن) را توضیح کنند.</p> <p>۴- متیقن شوند که به استفاده از وسایل پیشرفته ارتباطات این جهان وسیع به دهکده جهانی تبدیل شده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر اقمار مصنوعی، نقشه کیبل‌های جهانی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن و تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به نقشه کیبل‌های جهان در متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند:</p> <p>یکی از رویدادهای مهم جهان از قبیل زلزله، آتشفشان... واقع شده در یکی از کشورهای جهان را مثال بیاورید و بپرسید که چگونه و از طریق کدام وسایل ارتباطات از راه دور می‌توان راجع به آن معلومات حاصل کرد.</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- جهانی شدن یعنی با استفاده از وسایل پیشرفت از نظر زمانی و مکانی فاصله تماس‌ها کوتاه و نزدیک شده است.</p> <p>۲- راه دار، قمر مصنوعی و فایبر نوری.</p> <p>۳- به معنای معلومات از راه دور که در بخش تجارت، صنعت، فرهنگ و حمل و نقل... بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان خود بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- مفهوم اصطلاح گلوبالیزیشن چیست.</p> <p>۲- اختراع کدام وسایل، ارتباطات از راه دور را سهل ساخته است؟</p> <p>۳- اصطلاح Remote Sensing را توضیح سازید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید و با استفاده از نقشه جهان و تصویر اقمار مصنوعی به دور جهان درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: با استفاده از و سایل ارتباطات از راه دور؛ مانند تیلیفون، تلویزیون، انترنت... و غیره.</p> <p>معلومات حاصل کرده می‌توانیم.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جواب صحیح را انتخاب نمایید</p> <p>۱- جواب (ب) صحیح است.</p> <p>۲- جواب (ج) صحیح است.</p> <p>جمله را تکمیل کنید:</p> <p>۳- انترنت وسیله ارتباطات در جهان است.</p> <p>فشرده جواب دهید</p> <p>۴- و سایل ارتباطات از راه دور مانند: تیلیفون، تلویزیون، فکس، رادار، انترنت، اقمار مصنوعی... و غیره می‌باشد.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

در حالی که در خانه خود نشسته اید، از طریق رسانه‌ها می‌توانید آنچه در جهان می‌گذرد، با خبر شوید و با افرادی در آن سوی دنیا (از طریق تلفون و اینترنت) ارتباط برقرار کنید. این حالت را وسایل ارتباطات از راه دور به وجود آورده است. این وضعیت جدید را، به عنوان ((دهکده جهانی)) یاد می‌کنند.

با استفاده از رسانه‌ها خبر هر واقعه کوچک، به سرعت در جهان منتشر می‌شود. رسانه‌ها این جهان وسیع را به اندازه یک دهکده کوچک کرده اند (البته جهان از نظر فیزیکی کوچک نشده، بلکه از جهت آگاهی در حال کوچک شدن است). در دهکده جهانی، سرحدات بین داخل و خارج کشورها شکسته می‌شود، رویدادهای هر کشوری، وقایعی است که در دهکده جهانی رخ می‌دهد و همه در باره آن بحث و داوری می‌کنند.

همان گونه که در رسانه‌های ملی، در سطح یک کشور می‌توانند ((افکار عمومی)) شکل بگیرد اکنون رسانه‌های از راه دور به افکار عمومی در سطح جهان شکل می‌دهد.

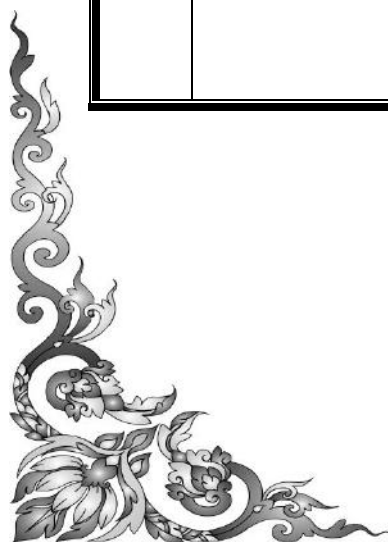
گسترش فعالیت رادیو و تلویزیون در جهان: در سال ۲۰۰۲م. به تعداد ۴۷۷۷۶ استیشن رادیویی فعال در جهان وجود داشت و با محاسبه ساعات پخش برنامه‌ها می‌توان تخمین زد که در حدود ۲۸۰ میلیون ساعت برنامه در سال پخش می‌شود.

در سال ۲۰۰۲م. به تعداد ۲۰۹۹۱ ایستگاه تلویزیونی در جهان وجود داشت که برنامه‌های آن‌ها از طریق کیبل، اقمار مصنوعی و فرستنده‌های زمینی در یافت می‌شود. ساعات پخش برنامه‌های آن‌ها در حدود ۱۲۳ میلیون ساعات در سال است.

درس چهل و پنجم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		انواع وسایل ارتباطی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به انواع وسایل پیشرفته ارتباطات.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به اهمیت انواع وسایل ارتباطی.</p> <p>۲- اهمیت وسایل ارتباطی را در ارتباط به جغرافیه توضیح نمایند.</p> <p>۳- سایت‌های اینترنتی را در ارتباط به موضوعات جغرافیایی معرفی نمایند.</p> <p>۴- متیقن شوند که با استفاده از وسایل پیشرفته ارتباطات این جهان وسیع به دهکده جهانی تبدیل شده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر اقمار مصنوعی و چند وسیله ارتباطی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال
	۵ دقیقه	پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
خلق انگیزه	وقت	نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند. قبل از اختراع وسایل پیشرفته ارتباطی مردم غرض ارتباطات از چه وسیله استفاده می‌نمودند؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- ابتدایی ترین وسایل ارتباطی عبارت بود از دهل، نقاره، پرنده‌ها (کبوتر)، حیوانات اهلی مانند اسب، اشتر. . .</p> <p>۲- پیشرفت‌های سیستم ارتباطی در هوانوردی، بحر پیمایی و در بسیاری موضوعات ترانسپورتهی تغییرات بنیادی را به میان آورده است.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- کدام وسایل ارتباطی ابتدایی را می‌شناسید؟</p> <p>۲- اهمیت تیلو کمونیکیشن را توضیح نمایید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>وسایل ارتباطات ابتدایی عبارت بود از دهل، نقاره، پرنده‌ها حیوانات اهلی. . . و غیره.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جواب صحیح را انتخاب نمایید:</p> <p>۱- جواب (ب) صحیح است.</p> <p>۲- جواب (ج) صحیح است.</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- از اعمار مصنوعی برای شناخت اسرار طبیعت (زمین، ابحار، جنگلات، معادن و محیط زیست) استفاده می‌شود. جملات را تکمیل کنید</p> <p>۱- وسایل ارتباطات از راه دور مانند تیلیفون، تلویزیون، فکس، رادار، انترنت، اعمار مصنوعی. . . و غیره است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

در اخیر قرن ۱۹م. ارتباطات بین مناطق جغرافیایی کشورها و شهرها ذریعه موتر صورت می گرفت تا یک پیغام یا مکتوب ذریعه موتر از شهری به شهر دیگر و از کشوری به کشور دیگر انتقال کند که آنرا پُسته Post می گفتند و یا ذریعه امواج متوسط رادیوی اخبار و پیغام Message را یکی به دیگری ارسال می کردند که آنرا مخابره می خواندند. الکساندر گراهام بل وقتی مخابره ابتدایی را اختراع نمود، در حقیقت راه ارتباطات فردی، کشوری و بین القاروی را برای بشریت کشود و انسانها را باهم نزدیک تر ساخت.

سپس تلیفون و رادیو بجای مخابره Moïs به میان آمد، که هر دو رادیو و تلیفون به فواصل زیاد پیغامها را روی زمین انتشار می داند تلیفونهای شخصی فواصل دور را بین افراد نزدیک ساخته و هزاران افراد مشکلات شان را توسط تلیفون رفع می نمودند.

اختراع تلویزیون Tv بعد از رادیو مهم ترین اختراع در کره زمین برای انتقال اخبار و مسایل ضروری به صورت تصویری در بین انسانها جاگزین گردید.

کیبل زمینی و فضایی در سراسر زمین امتداد یافت؛ بناءً اطلاعات و سایل جمعی در جهان موقوف و جای خاص یافت. در دهه چهل ۱۹۴۴ - ۱۹۵۱م. ساینس دانان درباره ماشین کمپیوتر زحمات زیادی کشیدند؛ اما در سال ۱۹۵۱م. اولین ماشین کمپیوتر Willim الکترونیکی به بازار عرضه نمود. این اختراع یعنی Electronic Digital به حیث کمپیوتر که در حیات انسانها تغییرات بزرگ را باعث شد و کره زمین را به حیث خانواده مشترک در آورد. قرن بیست و یکم را می توان قرن کمپیوتر و عصر حاضر را قرن انترنت نامید.

درس چهل و ششم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		پُست در جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی همه جانبه به خدمات پُستی جهان</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به خدمات پُستی جهان.</p> <p>۲- انواع وسایل ابتدایی انتقالات پُستی جهان را بیان نمایند.</p> <p>۳- انجام خدمات پُستی را در قرون وسطی توضیح دهند.</p> <p>۴- خدمات پُستی در زمان خلفای عباسی را تشریح نمایند.</p> <p>۵- تشکیل نخستین سرویس پُستی در اروپا را معرفی کنند.</p> <p>۶- را جمع به اتحادیه بین المللی پُستی معلومات دهند.</p> <p>۷- متیقن شوند که پُست بین المللی وسیله مطمئن انتقالات مراسلات و پارسل‌ها می‌باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر اعمار مصنوعی و چند وسیله ارتباطی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف		<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.</p> <p>طرح سؤالیکه انگیزه خلق کند.</p> <p>چگونه می‌توان یک بسته کوچک (پارسل) را به طور مطمئن به یک کشور خارجی ارسال نمود؟</p>
وقت	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند</p> <p>۱- پُسته ابتدایی توسط حیوانات و پرندوها انتقال می‌شد.</p> <p>۲- خدمات پُستی در زمان خلفای اموی و عباسی بهترین وسیله امنیت دانسته می‌شد.</p> <p>۳- توسط شخص به نام فرانسواتاکسی تأسیس شد چندین کشور اروپایی را باهم متصل ساخت.</p> <p>۴- اختراع کشتی بخار و به وجود آمدن راه آهن باعث توسعه خدمات پُستی گردیده بود.</p> <p>۵- راولاند هل انگلیسی در سال ۱۸۴۰م. نرخنامه و تکت پُستی یک پنی را در داخل تمام سرحدات رایج کرد.</p> <p>۶- در شهر برن در سال ۱۸۷۴م. به اشتراک ۲۱ کشور در طی کنفرانس به امضاء رسیده.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان خود بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان، مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند، خود جواب دهید و بعد بپرسید.</p> <p>۱- پُسته‌های ابتدایی چگونه انتقال می‌شد؟</p> <p>۲- خدمات پُستی در زمان خلفای اموی و عباسی چگونه بود؟</p> <p>۳- تشکیل نخستین سرویس پُستی جهانی به همت کدام شخص صورت گرفت؟</p> <p>۴- کدام اختراعات باعث توسعه خدمات پُستی گردید؟</p> <p>۵- نرخنامه و تکت پُستی بران نخستین بار در اروپا توسط کدام شخص مروج گردید؟</p> <p>۶- اتحادیه پُست جهانی در کدام شهر، در کدام سال تشکیل شد؟</p> <p>* صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده، موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی</p> <p>به نوشتن ادرس دقیق شخص مورد نظر، به روی پارسل از طریق پُسته ارسال گردد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>۱- فرانسوا تاکسی برای اولین بار سرویس پُستی را در اروپا به وجود آورد.</p> <p>۲- انتقالات پُستی به سرعت و مطمئن صورت می‌گرفت.</p> <p>جمله ذیل را تکمیل کنید.</p> <p>۳- اتحادیه پُستی جهان برای اولین بار در بین کلیه کشورهای متمدن در سال ۱۸۷۴م. توسط هانری، در کشور سوئیس صورت گرفت.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

در عهد امویان امپراطوری بزرگ به پنج دیوان تقسیم می‌شد که دیوان البرید یا پُست یکی از آن‌ها بود. اداره پُست مرکزی بمنظور پیشبرد امور پُستی ادارات دولتی توسط امیرمعاویه (رض) تأسیس گردید. اسپ‌های قوی بمنظور انتقال پُست از یک محل به محل دیگر مورد استفاده قرار می‌گرفت و کارمندان حکومتی موظف بودند تا از اجراء سالم ترافیک پستی نظارت کنند. موضوع دلچسپ این است که این اسپ‌ها دم کوتاه داشتند، تا از دیگر اسپ‌ها فرق شوند. حسینی در کتاب مشهور اداره عرب می‌نویسد که سیستم پُستی در فارسی به نام بریده یاد می‌شد، چرا که اسپ‌ها دم بریده داشتند.

امر امور پُستی در عهد امویان به نام شابهه البرید نامیده می‌شد که او همچنان مسؤول نظارات از اجراءات و الیان ولایات هم بود او تمام مکاتیب، اخبار و غیره اسناد را از نواحی جمع آوری نموده زودتر به مرکز ارسال می‌نمود. امر شبهه البرید که در مرکز موظف بود اخبار را از تمام قلمرو جمع آوری نموده به خلیفه تقدیم می‌کرد. یعنی او تمام اخبار امورسیاسی را که از قلمرو شان بوقوع می‌پیوست، به امپراتور انتقال می‌داد، سیستم پُستی که اولین بار توسط امویان ایجاد شده بود در عهد عبدالملک اموی به تمام امپراتوری گسترش یافت.

سیستم پُستی در عهد عباسیان وسعت بیشتر یافت. خلفای این دوره عقیده براین بود که امنیت ثبات و پیشرفت مملکت وسیعاً به سیستم پُستی تعلق دارد. خلیفه هارون الرشید به کمک یحیٰ برمکی تشکیلات سیستم پُستی را تجدید نمود (یحیٰ برمکی معلم هارون الرشید و مشاور او بود).

در این عهد هم چنان آمر اداره پُست بر جمع آوری معلومات مهم در رابطه به سیاست دولت مرکزی موظف بود، تمام کارمندان اداره پُست ماموریت داشتند تا اطلاعات محرم را به حکومت جمع آوری کنند.

درس چهل و هفتم

وقت: یک ساعت درسی

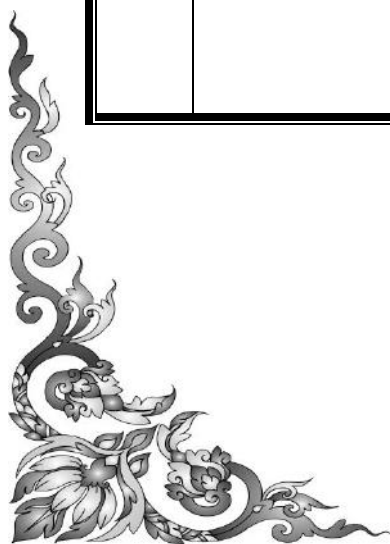
عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تلفون و مایل در جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با خدمات تلفون و مایل در جهان.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی همه جانبه به خدمات تلفون و مایل در جهان.</p> <p>۲- مخترع تلفون را معرفی کنند.</p> <p>۳- را جع به تأسیس مرکز مخابراتی غیر وابسته معلومات دهند.</p> <p>۴- راجع به اختراع و توسعه تلفون مایل معلومات دهند.</p> <p>۵- متیقن شوند که تلفون ، مایل وسایل مهم ارتباطی در تکنالوژی عصری به شمار می‌رود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر اقمار مصنوعی و چند وسیله ارتباطی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.</p> <p>طرح سؤالیکه انگیزه خلق کند.</p> <p>اختراع تلفون چه سهولت‌ها را در ارتباطات جوامع بشری به وجود آورده است؟</p>
	۵ دقیقه	
	وقت	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- اختراع ترانزیستور باعث پیشرفت وسایل مخابراتی گردید.</p> <p>۲- گرام هام بل نام داشت.</p> <p>۳- PCS (personal communication Service)</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، پرسید</p> <p>۱- کدام اختراع سهولت‌ها را در مخابرات جهانی به وجود آورد؟</p> <p>۲- مخترع تلیفون کی بود؟</p> <p>۳- نام لاتین مخابره انفرادی را معرفی نمایید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده، موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
		<p>جواب سؤال انگیزه‌ی</p> <p>از اجزایی مهم ارتباط جمعی در تکنالوژی عصری به شمار می‌رود.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جواب صحیح را انتخاب نمایید:</p> <p>۱- جواب (الف) صحیح است.</p> <p>۲- جواب (الف) صحیح است.</p> <p>جمله‌ها را تکمیل کنید.</p> <p>۳- قرن نوزدهم شاهد اختراعات زیاد بود.</p> <p>۴- ترانزیستور باعث سهولت‌های زیاد مخابراتی در جهان شده است.</p> <p>۵- این اصطلاح عبارت است از (personal communication Service)</p>
		<p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>دکتوران وزارت صحت عامه در مورد اثرات ناگوار الکترومقناطیسی تلیفون موبایل چنین اظهار نظر می‌نمایند.</p> <p>* اطفال کمتر از هشت ساله را بیشتر متأثر می‌سازد.</p> <p>* استعمال بیشتر تلیفون موبایل یاد فراموشی به بار می‌آورد.</p> <p>* استعمال تلیفون موبایل در موترها ده برابر بیشتر مضر است.</p> <p>* خانم‌های حامله را بیشتر متأثر می‌سازد باید در هنگام استفاده نمودن از بلندگوی یا از گوشی استفاده نمایند.</p>

درس چهل و هشتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		فکس در جهان
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی با خدمات وسیله ارتباطی فکس.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به چگونگی خدمات وسیله ارتباطی فکس.</p> <p>۲- مخترع فکس را معرفی کنند.</p> <p>۳- راجع به نوع استفاده فکس معلومات دهند.</p> <p>۴- متیقن شوند که با استفاده از فکس اسناد بسیار محرم و مهم را می‌توان به طور مطمئن به یک ولایت دور دست و یا به خارج از کشور فرستاد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر فکس، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>غرض ارسال اسناد مهم و محرم به یک مرجع مورد نظر، از کدام وسیله مطمئن استفاده شده می‌تواند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند.</p> <p>۱- در سال ۱۹۲۴م. توسط ریچارد رنجر اختراع گردید.</p> <p>۲- فکس وسیله انتقال پیام‌های تحریری است. که پیام‌ها و گذارشات را بروی کاغذ داخل ماشین گردیده به جای مطلوب در مدت چند ثانیه میرسد.</p> <p>۳- توسط ماشین فکس.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- فکس در کدام سال ذریعه کدام شخص اختراع گردید؟</p> <p>۲- چگونه استفاده فکس را توضیح دهید.</p> <p>۳- اقمار مصنوعی به استفاده کدام وسیله پیام‌های خود را می‌فرستند؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>- نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: از دستگاه فکس.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس:</p> <p>۱- فکس وسیله تخنیکی است که ذریعه آن اطلاعات و اسناد به طور تحریری به حیث یک سند انتقال میابد.</p> <p>۲- فکس تسهیلات تجارتی و صنعتی در جوامع بشری به وجود آورده است. کاری را غرض ثبت حقایق، فرمایشات تجارتی، ارائه اسناد اقلام صادراتی و وارداتی و اسناد رسمی و شخصی انجام می‌دهد.</p> <p>جواب صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>۳ جواب صحیح (د) می‌باشد.</p>		
<p>معلومات اضافی برای معلم</p> <p>فکس: از کلمه لاتینی facsimile گرفته شده، مخفف آن Fax فکس می‌باشد.</p> <p>که به معنای a Copy Make یا مشابه ساختن است اخذ گردیده است که توان کاپی کردن مشابه اسناد را دارد.</p> <p>فکس از جمله تکنالوژی معاصر است که جز تیلوکمونیکشن Telecommunication عصری به شمار می‌رود.</p> <p>ساختمان آن مانند یک ماشین کوچک بوده که از یک جای به جای دیگر معلومات را انتقال می‌دهد.</p> <p>وظیفه فکس انتقال و کاپی پیام‌ها و اسناد Document در امور شخصی و رسمی می‌باشد، در مسایل تجارتی، حقایق و اسناد Document تجارتی و صنعتی به روی کاغذ تحریر یافته را اگر در ماشین فکس داخل نماییم کاپی عین اسناد و حقایق را به مراجع می‌خواهیم انتقال می‌شود. فکس وسیله مغلق تخنیکی است که توسط امواج خاص پیام معلومات حقیقی را در فواصل دور و نزدیک انتقال می‌دهد.</p>		

درس چهل و نهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		انترنت و ایمیل
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).		از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف عمومی: آشنایی همه جانبه به خدمات اینترنت و ای میل. اهداف خصوصی: ۱- آشنایی به چگونگی خدمات اینترنتی و ای میل. ۲- راجع به خدمات اینترنت معلومات دهند. ۳- چند سایت مهم اینترنت را معرفی نمایند. ۴- راجع به اختراع اینترنت معلومات دهند. ۵- متیقن شوند که اینترنت وسیله خوب معلوماتی می‌باشد.
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کمپیوتر، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته. خلق کردن انگیزه نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی. طرح سؤالی که انگیزه خلق کند. چگونه می‌توان راجع به یک موضوع مهم جغرافیوی، از کدام منبع معتبر بدون ضیاع وقت معلومات دقیق و همه جانبه تهیه نمود؟
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- بعد از سال ۱۹۹۰م. اینترنت به تدریج در کشورهای مختلف جهان مورد استفاده قرار گرفت.</p> <p>۲- از طریق امواج رادیوی ماهواره‌ها و کیبل‌های فایبرنوری.</p> <p>۳- بعد از نیم دوم قرن ۱۹م.</p> <p>۴- مخترع ماشین دی جی تل ویلیم شاکلی نام داشت.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان، مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- در کدام سال اینترنت به سطح جهانی مورد استفاده قرار گرفته است.</p> <p>۲- ارتباطات اینترنتی جهانی چگونه تأمین می‌گردد؟</p> <p>۳- اینترنت از چه زمانی مورد استفاده قرار گرفته است؟</p> <p>۴- مخترع ماشین دیجیتل که بود؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسد، درس را تشریح نماید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: از اینترنت می‌توان هرگونه معلومات مورد ضرورت را به دست آورد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جملات را تکمیل کنید:</p> <p>۱- اختراع ماشین دی جی تل باعث تحولات عظیم در بخش مخابرات گردیده است.</p> <p>۲- اینترنت برای اولین بار در سال ۱۹۶۹م. آغاز به کار نمود.</p> <p>مختصراً جواب دهید.</p> <p>۱- ارسال پیام‌ها و اخذ آن ذریعه امواج رادیوی صورت می‌گیرد که از یک دستگاه ایمیل به آدرس دستگاه دیگر ایمیل فرستاده می‌شود و در مدت چند ثانیه به ادرس مطلوب می‌رسد.</p> <p>۲- Electronic Mail از جمله تکنالوژی جدید است که در ارسال پیام‌ها وظیفه عمده را انجام می‌دهد. مخفف آن. E. mail. که به نام پوسته الکترونیکی نیز یاد می‌شود.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

جغرافیه و اینترنت: از مهم‌ترین مزایای اینترنت، امکان جستجوی موضوعات مختلف است. هر فرد می‌تواند با نوشتن اصطلاح جغرافیایی مورد نظر خود مانند اقیانوس، نقشه، مهاجرت... و غیره. در صورتی که فهرست از سایت‌های مربوطه را در اختیار داشته باشد، معلومات دقیق به دست آرد. اگر راجع به سایت مربوطه معلومات هم نداشته باشد. امروز این موضوعات از طریق موتورهای تحقیق Search engine امکان پذیر است، از آن جمله با آرود به سایت‌های تحقیقی ، Amazon , MSN , Google , yahoo , و Altavista و دادن اصطلاحات جغرافیایی مورد نظر با بیش‌ترین اطلاعات و نیز به نشانی از سایت‌های دیگر روبه رو می‌شوید. این اطلاعات را می‌توانید ثبت و ذخیره کرد و در صورت موجودیت وسایل پرنتر آن‌را کاپی نمود.

در مورد مسایل جغرافیایی می‌توان به سایت‌های ذیل مراجعه نمود.

http://www.sci.org.ir	نفوس
http://www.Census.Gov/ftp/pub/ipc/	نفوس و مهاجرت
http://www.nasa.gov	تصاویر ماهواره‌یی
http://www.usgs.gov	آفات و مخاطرات محیط
http://www.Citysearch.com	مسایل مربوط به مشکلات شهری
http://www.Intellicast.com	هواشناسی
http://www.Mapquest.com	نقشه‌ها
http://www.Maps.yahoo.com	نقشه‌ها
http://www.geographyabout.com	همه چیز در باره جغرافیه

درس پنجاهم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		شبکه ماهواره‌یی.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به خدمات شبکه‌های ماهواره‌یی.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به عصری ترین وسیله تکنالوژی جدید.</p> <p>۲- راجع به چگونه گی خدمات شبکه ماهواره‌یی معلومات دهند.</p> <p>۳- کشورهاییی که صاحب ماهواره هستند، معرفی نمایند.</p> <p>۴- کدام مسایل مخابراتی از طریق ماهواره تنظیم می‌شود.</p> <p>۵- متیقن شوند که اقمار مصنوعی بهترین وسیله ارتباطی جهان می‌باشد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کمپیوتر، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و
	۵ دقیقه	احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	وقت	خلق کردن انگیزه
	۵ دقیقه	نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت ارتباطات جهانی.
		<p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند</p> <p>کیهانوردان چگونه به فضاء سفر می‌کنند؟</p>

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند جواب می‌دهند.</p> <p>۱- معلومات از راه دور.</p> <p>۲- معلومات از یک استشن مخابراتی زمینی اخذ و دو باره به استشن مربوطه زمینی ارسال و از طریق انترنت، تلفون، فکس... تبادل می‌گردد.</p> <p>۳- مدارهای آن عمودی، مایل و یا موازی به خط استوا می‌باشد.</p> <p>۴- در باره نظام شمسی و سیارات مربوطه آن از جمله زمین معلومات بیشتر حاصل کنند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- ریموت سنسنگ چه مفهوم دارد؟</p> <p>۲- خدمات مخابرات ماهواره چگونه اجراء می‌شود؟</p> <p>۳- مدارهای اقمار مصنوعی بدور زمین چگونه است؟</p> <p>۴- به کمک اقمار مصنوعی چه موضوعات جغرافیایی مورد بررسی قرار گرفته می‌تواند؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: توسط اقمار مصنوعی.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- اصطلاح Geo Sattionar به آن ماهواره‌ها که از زمین در یک نقطه ثابت نگهداشته می‌شود، استعمال می‌گردد.</p> <p>۲- تحقیقات شبکه اقمار مصنوعی در بخش جغرافیه معلومات دقیق راجع به حالات جوی، ساختمان‌های طبیعی، جنگل‌ها و غیره را در اختیار محققین قرار می‌دهد.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل کنید:</p> <p>۳- پیام‌هایی که از اقمار مصنوعی به استشن‌های زمینی می‌رسد Down Link و پیام‌های که از استشن‌های زمینی به اقمار مصنوعی فرستاده می‌شود، به نام Up Link یاد می‌شود</p>		

معلومات اضافی برای معلم

امروز تعداد زیادی از ارتباطات توسط ماهواره‌ها انجام می‌گردد و پیام‌های رادیوی، تلففونی و تلویزیونی به سرعت شگفت‌انگیزی دور دنیا مخابره می‌شود. اقامار مصنوعی فضای انقلاب را در کارهای مخابراتی و ارتباطات پدید آورده، باعث گسترش تکنالوژی وسایل مانند تلففون موبایل و تلویزیون شده اند. اقامار مصنوعی علایم مخابراتی که از استیشن زمینی مربوط خویش دریافت می‌کند، سپس آن را به دیگر استیشن‌های زمینی منعکس می‌سازد.

از اقامار مصنوعی د رزمینه نظامی نیز استفاده می‌شود و همچنین اقامار دیگر می‌تواند سطح زمین را تحقیق و تغییرات آب وهوا را پیش بینی و مسیر طوفان‌ها را تعیین کند. اقامار مصنوعی علاوه بر ارسال و دریافت علامت‌ها به زمین، با یک‌دیگر نیز تماس‌های دایمی دارند.

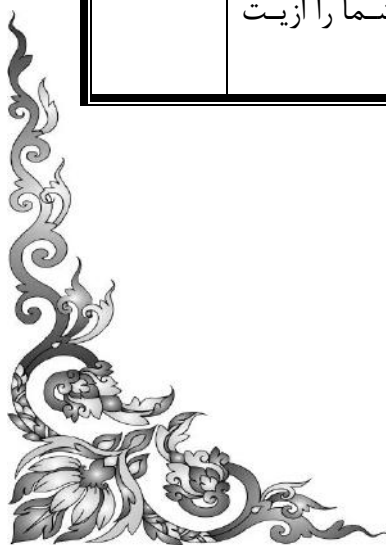
اقمار مصنوعی مخابراتی در ارسال برنامه (نشرات) تلویزیونی و تماس‌های تلففونی مورد استفاده قرار می‌گیرد. آن‌ها دارای رادیو و سایر تجهیزاتی اند که توسط بطری‌های تقویت کنندهٔ آفتابی کار می‌کنند. این اقامار علامت‌های را از ایستگاه‌های زمینی در یافت کرده سپس از تقویت آن‌را به یک دستگاه دیگر که ممکن است هزاران کیلومتر فاصله داشته باشد، ارسال می‌کند.

مفیدترین اقامار مصنوعی مخابراتی وهواشناسی است که با استفاده از موشک به فاصله تقریباً ۳۶۰۰ کیلومتر از زمین فرستاده می‌شود، تا در مدار ثابت قرار گیرد و هر ۲۴ ساعت یک‌بار به مدار معین گردش کند، به همین دلیل به نظرمی رسد، که آن‌ها بی حرکت هستند و روی یک نقطه ثابت قرار دارند؛ زیرا سرعت حرکت مداری ماهواره به طور مداوم در مدار زمین حرکت می‌کنند، با سرعت حرکت چرخش زمین تطبیق داده می‌شود. این مدارهای ثابت نامیده می‌شوند.

درس پنجاه و یکم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		مشکلات جهانی محیط زیست.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند.</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به خطرات دود و گاز ناشی از مواد سوخت.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آگاهی از خطرات دود و انواع گازات مضر به صحت.</p> <p>۲- محیط زیست را تعریف کرده بتوانند.</p> <p>۳- انواع گازات مضره که اتموسفیر را آلوده ساخته معرفی نمایند.</p> <p>۴- منابع دود و گازات مضره را بیان نمایند.</p> <p>۵- موادی که در مجموع محیط زیست را آلوده می‌سازند معرفی نمایند.</p> <p>۶- متیقن شوند که محیط زیست در کل یک مجموعه متعادل و تحفه الهی است، نباید آلوده شود.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کمپیوتر، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی، غرض درک اهمیت محیط زیست.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>در محیطی که شما زنده گی دارید، کدام گازات مضره شما را ازیت می‌کنند؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند</p> <p>۱- مجموع کلیه پدیده‌های است که به تمام موجودات زنده زمینه حیات را مساعد می‌سازند.</p> <p>۲- تاسیسات صنعتی، ترافیک مزدحم، صعود گازات مضره گلخانه... و غیره.</p> <p>۳- گاز کاربن دای اکساید، کاربومونواکساید، متان، کلوروفلورو کاربن، نایتروجن اکساید... .</p> <p>۴- زغالسنگ، نفت، گازطبیعی، آتش سوزی‌ها و فابریکات صنعتی.</p> <p>۵- مواد سمی، مواد کیمیاوی، انتشار صداها، تراکم مواد اضافی و غیر صحی، زباله‌های مصنوعی اشعه زباله های اتمی، تراکم اجسام مضره، آتش سوزی، عدم موجودیت کانالزسیون و غیره.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند، خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- محیط زیست را تعریف نمایید.</p> <p>۲- کدام عوامل سبب آلوده‌گی اتموسفیر گردیده است؟</p> <p>۳- انواع گازاتی مضره که اتموسفیر را آلوده می‌سازد بیان نمایید.</p> <p>۴- منابع گازات مضره را بیان کنید.</p> <p>۵- موادی که در مجموع محیط را آلوده می‌سازد، نام ببرید.</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: جواب‌های جداگانه ارائه می‌نمایند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید.</p> <p>۱- محیط زیست مجموع کلیه پدیده‌های حیاتی اند که برای موجودات زنده زمینه حیات را مساعد می‌سازند. اجزای مهم آن‌را اراضی محل بودوباش، خاک، آب، فرش نباتی، موجودیت حیوانات و اتموسفیر تشکیل می‌دهد.</p> <p>۲- تاسیسات صنعتی، ترافیک مزدحم، صعود گازات مضره گل‌خانه... و غیره عوامل سبب آلوده‌گی محیط زیست می‌گردد.</p> <p>جملات صحیح را مشخص نمایید</p> <p>۱- جمله صحیح است.</p> <p>۲- جمله صحیح نیست</p>		

هوای آلوده: هر ماده که وارد هوا شود، خواص کیمیاوی، فیزیکی و حیاتی آنرا تغییر دهد، چنین هوا را آلوده گویند.

* **عوامل طبیعی:** در نتیجه فعالیت آتش فشانی پس از هر انفجار مقدار زیادی گازات، خاکستر و گرد و غبار آتش فشانی به اتموسفیر زمین وارد می شود، این مواد، مقدار از انرژی آفتاب را جذب و مانع رسیدن آن به زمین می گردد و همچنین مانع اشعه منعکسه آفتاب از زمین به فضاء می شود. توفان ها و بادهای شدید نیز ذرات خاک، ریگ و خاشاک را وارد هوا می سازند و آنرا آلوده می سازد.

* در نتیجه فعالیت صنعتی، که انواع گازها را جز اتموسفیر ساخته است. به طور مثال: به افزایش گاز کاربن دای اکساید و کار بومونو اکساید که از فعالیت های صنعتی، دود وسایط نقلیه که به اثر سوخت فوسیلی (نفت، زغال سنگ و گاز طبیعی) و حریق جنگلات حاصل می شود، تراکم این گازها در اتموسفیر پدیده جدیدی به نام اثر گل خانه یی می شود یعنی چندین گاز از جمله گاز کاربونیک، متان و دیگران قسمت از حرارت آفتاب را در خود جذب نموده و گرم می باشد همچنین مانع فرار گرما از فضاء زمین شده است که به اثر آن انرژی منعکسه زمین به فضاء کم شده و اتموسفیر کره زمین را گرم می سازد.

* گازهایی که در وسایل سردکننده (فریزرها، یخچالها، ایرکندیشن ها. . .) و در مواد اسپری به کار می رود نیز به تدریج وارد اتموسفیر می شود این گاز با گاز اوزون تعامل نموده سبب از بین بردن یا نازک شدن طبقه اوزون می گردد.

* اثرات گازهای باتلاقی که به فضاء متصاعد می گردد، مانند: گازهایی که از شالیزارها و کودهای حیوانی (متان) به اتموسفیر علاوه می شود و آنرا آلوده می سازد. گاز سلفر دای اکساید، نایتروجن اکساید، نایتريت، متان روی حیوانات و نباتات تاثیر ناگوار دارد و محیط زیست را آلوده می سازد.

درس پنجاه و دوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		وسایط نقلیه.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی</p> <p>آشنایی به آلوده‌گی هوا ناشی از گازات تولیدات شده وسایط نقلیه.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آگاهی از گازات تولید شده و سايط نقلیه که اتموسفیر را آلوده می‌سازد.</p> <p>۲- اصطلاح Pollution را تعریف کنند.</p> <p>۳- گازات تولید شده توسط و سايط نقلیه بیان نمایند.</p> <p>۴- متیقن شوند که موترهای کهنه و استعمال نفت بی کیفیت باعث افزایش آلوده‌گی اتموسفیر می‌گردد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کمپیوتر، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
وقت		
۵ دقیقه	فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>موترهای کهنه و فرسوده کدام نوع گازات مضره را تولید می‌کند؟</p>
۵ دقیقه		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- به اثر استعمال تیل بی کیفیت گازات مضره و سلفر به هوا علاوه شده انرا ملوث می‌سازد.</p> <p>۲- هر عاملیکه باعث آلوده‌گی محیط می‌گردد.</p> <p>۳- بخش‌های خشکه، هوایی و بحری.</p> <p>۴- مواد آلوده کننده هوا شامل دود، کاربن‌دای اکساید، کاربومونواکساید، نایتروجن اکساید، سلفر، سرب... و غیره.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- گازات تولید شده وسایط نقلیه چرا هوا را آلوده می‌سازد؟</p> <p>۲- اصطلاح Pollution را تعریف نمایید.</p> <p>۳- آلوده‌گی وسایط نقلیه کدام بخش‌های محیط زیست را متأثر می‌سازد؟</p> <p>۴- کدام مواد هوا را آلوده می‌سازد؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>- نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی: کاربن‌دای اکساید را تولید می‌کند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>- مختصراً جواب دهید:</p> <p>۱- کشورهای پیشرفته با استفاده تکنالوژی جدید و ساختن وسایط بهتر و استفاده از تیل با کیفیت جلو افزایش آلوده‌گی هوا را محدود ساخته است.</p> <p>۲- گازات وسایل نقلیه باعث تولید نفس تنگی... می‌گردد.</p> <p>جملات ذیل را تکمیل نمایید.</p> <p>۱- وسایط نقلیه فرسوده در شهر باعث آلوده‌گی می‌گردد.</p> <p>۲- صحت انسان مستقیماً با محیط زیست رابطه دارد.</p> <p>۳- هر عاملی که باعث آلوده‌گی می‌گردد Pollution نامیده می‌شود.</p> <p>جواب صحیح را انتخاب کنید</p> <p>۱- جواب (د) صحیح است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

دود وسایط نقلیه، کارخانه‌ها و نیروگاه‌ها که به اثر سوخت‌های فوسیلی (نفت، گاز طبیعی و زغال سنگ) حاصل می‌شود، کاربندای اکساید CO_2 و کاربومونواکساید CO می‌باشد، تراکم این گازها در اتموسفیر پدیده جدید به نام اثرات گل‌خانه‌یی شده است به اثر آن انرژی منعکسه زمین به فضاء کم شده و باعث گرم شدن کره زمین می‌شود. همچنین باعث انواع بیماری‌های تنفسی از قبیل نفس تنگی. . . . و غیره می‌گردد. گاز کاربومونواکساید به طور عمده مربوط به موتورهاست که مصرف سوخت آن بطورول باشد. این وسایط مقدار زیاد گاز کاربومونواکساید را از طریق سلنسر وارد هوا می‌سازند، به هموگلوبین خون تعامل نموده، اعضاء تنفسی را تحت فشار بیشتر قرار می‌دهد و امراض مختلف قلبی، تنفسی کم شدن عمر نباتات، پیچ و تاب خوردن برگ‌های نباتات و باعث تضعیف قدرت تکثیر نباتات می‌گردد. موجودیت گازات کیمیای، ذرات سرب که ناشی از مصرف تیل‌های بی کیفیت و تصفیه نشده تولید می‌شود، رنگ‌های تعمیراتی وسایر مواد کیمیای آلوده کننده هوا می‌باشند.

شماره	گازهای گلخانه‌یی	منبع
۱	کاربندای اکساید	زغال سنگ، نفت، گاز طبیعی و حریق جنگلات.
۲	کلور فلور و کاربن	فوم‌ها، اسپری‌ها، یخچال‌ها، ایرکندیشن‌ها.
۳	میتان	اراضی مرطوب، شالیزارها، زغال سنگ، نفت و گاز طبیعی.
۴	نایتروجن اکساید	زغالسنگ، نفت، گاز طبیعی، کود کیمیای و حریق جنگلات.

درس پنجاه و سوم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تاثیر کارخانه‌ها بر محیط زیست.
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به انواع فضلات و گازات مضره کارخانه‌ها.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آگاهی راجع به تولید انواع فضلات و گازات مضره کارخانه‌ها.</p> <p>۲- انواع فضلات کارخانه‌ها که باعث آلوده‌گی محیط زیست می‌گردد معرفی نمایند.</p> <p>۳- انواع گازات کارخانه‌ها که اتموسفیر را آلوده می‌سازد بیان نمایند.</p> <p>۴- تاثیر تشعشعات فابریکات اتمی را توضیح نمایند.</p> <p>۵- متیقن شوند که کارخانه‌ها بر علاوه مفدیت آن باعث آلوده‌گی محیط زیست نیز می‌گردد.</p>
روش‌های تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کارخانه، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیۀ تدریس و آموزش در صنف	وقت	فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجہ به صنف داخل شدن، سلام و احوال‌پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.
	۵ دقیقه	طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.
	۵ دقیقه	در ایرکندیشن‌ها، فریزرها و یخچال‌ها غرض سرد ساختن کدام گاز کیمیاوی استعمال می‌شود؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- انقلاب صنعتی در ابتداء در قاره اروپا عملی گردید.</p> <p>۲- گازات مانند دود، کاربن‌دای اکساید، کاربومونواکساید، نایتروجن اکساید، متان، کلور فلورکاربن، بخارات آبی... و غیره.</p> <p>۳- گاز CFC در طبقه اوزون به گاز اوزون تعامل کیمیای نموده آنرا تخریب و گاز کاربن‌دای کساید را می‌سازد.</p> <p>۴- حیات انسان و حیوان را به مرگ تهدید می‌کند، سرطان‌های جلدی را بار می‌آورد و تاسیسات مواد غذایی را متأثر می‌سازد.</p> <p>۵- تعمیرات غیر صحی باعث سر دردی مشکلات تنفسی، نفس تنگی، تخریش غشای مخاطی می‌شود.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند، آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده گان را جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- انقلابات صنعتی در کدام قاره جهان ظهور نمود؟</p> <p>۲- کدام گازهای کارخانه‌ها محیط زیست را آلوده می‌سازد؟</p> <p>۳- گاز CFC روی محیط چه تاثیر دارد؟</p> <p>۴- تاثیرات تشعشعات اتمی را بیان نمایید؟</p> <p>۵- تعمیرات غیر صحی کدام مشکلات صحی را به وجود آورده است؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی</p> <p>گاز کلور و فلور کاربن C F C استعمال می‌گردد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جواب صحیح را انتخاب کنید</p> <p>۱- جواب (ب) صحیح است.</p> <p>۲- جواب (الف) صحیح است</p> <p>۳- جواب (الف) صحیح است.</p>		

مختصراً جواب دهید.

۱- گازات مضره مانند دود، کاربندای اکساید، کاربومونواکساید، نایتروجن اکساید، میتان، کلور فلور کاربن، بخارات آبی... و غیره.

۲- باعث سر دردی مشکلات تنفسی، نفس تنگی، تخریش غشای مخاطی می شود.

۳- حیات انسان و حیوان را به مرگ تهدید می کند، سرطان های جلدی را بار می آورد و تأسیسات مواد غذایی را متأثر می سازد.

معلومات اضافی برای معلم

زباله های صنعتی بسیار سمی اند و دشمن محیط زیست انسان به شمار می آیند، مانند: انواع مواد کیمیاوی، کاغذ، زباله حاصله از کنسرو و بسته بندی مواد غذایی... و غیره. خطر ناک ترین همه زباله های صنعتی بقایای مواد رادیوکتیف (اتمی) در کار خانه های برق هسته ای می باشد. این زباله که حجم آن کم؛ اما محیط زیست را بیشتر آلوده می سازد. باید مواد اضافی آن بسته بندی محکم و در جاهای خاص دفن شود تا محیط را آلوده نکند. اگر بسته بندی محکم نباشد به اثر عوامل طبیعی، زلزله، طوفان تخریب شود حیات نباتات، حیوانات و انسان ها رابه خطر می اندازند.

درس پنجاه چهارم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		زباله‌های صنعتی
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی به انواع زباله‌های صنعتی که محیط زیست را آلوده می‌سازند.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آگاهی به انواع زباله‌های مضر صنعتی.</p> <p>۲- انواع زباله‌های فیزیکی را معرفی کنند.</p> <p>۳- زباله‌های کیمیایی را واضح سازند.</p> <p>۴- عوامل آلوده شدن آب‌های دریاها و آبحار را تشریح نمایند.</p> <p>۵- متیقن شوندگازات و فاضلات صنعتی زمین، آب و هوا را آلوده می‌سازد برای جلوگیری آلوده‌گی همه اقدامات لازم اجرا گردد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کارخانه، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت ۵ دقیقه	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال
		پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
	۵ دقیقه	خلق کردن انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.
		طرح سؤالی که انگیزه خلق کند. چرا زباله‌های صنعتی محیط زیست را تهدید می‌کند؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته‌اند، جواب می‌دهند.</p> <p>۱- زباله‌های خانه‌گی، زباله‌های شهری آب‌گندیده و غیره.</p> <p>۲- کاربن، ترکیب اکساید‌های کاربن، نایتروجن اکساید، نمک‌های عضوی و غیره.</p> <p>۳- شامل وسایط نقلیه زمینی، هوایی و بحری می‌باشد.</p> <p>۴- معمولاً فاضلات خانواده‌ها، فابریکات صنعتی، شفاخانه‌ها... و غیره. که مواد گندیده آن باعث تولید گاز میتان و انواع بیماری‌ها می‌شود.</p> <p>۵- علت آن ریختن مواد اضافی فابریکات در این دریاها می‌باشند.</p> <p>۶- زباله‌های اتمی، نفتی، ریختن مواد فاضله فابریکات و شهرها، عارضه تخنیکی نفت کش‌ها و شستن آن‌ها.</p> <p>* شاگردان متوجه‌استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند، خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، بپرسید:</p> <p>۱- زباله‌های فزیکمی چیست؟</p> <p>۲- زباله‌های کیمیمی حیاتی را معرفی کنید؟</p> <p>۳- زباله‌های سکتور خدماتی کدام‌ها است؟</p> <p>۴- زباله‌های شهری کدام‌ها اند؟</p> <p>۵- علت آلوده‌گی دریاها را این و تایمز چیست؟</p> <p>۶- علت آلوده‌گی ابحار را واضح سازید؟</p> <p>* صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* در س را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p align="center">جواب سؤال انگیزه‌یی</p> <p>زباله‌ها صنعتی خطرناک‌ترین مواد سمی مانند: مواد رادیو کتیف، مواد کیمیاوی... و غیره که زنده‌گی انسان، حیوان و نبات را تهدید می‌کند.</p> <p align="center">جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>جمله ذیل را تکمیل کنید.</p> <p>۱- زباله‌های صنعتی بزرگ‌ترین خطر برای انسان‌ها، حیوانات و نباتات است.</p> <p align="right">جواب صحیح را انتخاب کنید:</p>		

۲- جواب صحیح (د) می باشد.

مختصراً جواب دهید:

۳- از اینکه مواد فاضله و تصاعد گازات مضره صنایع محیط زیست را آلوده می سازند.

۴- مواد اضافی صنعتی، شهری... و غیره می باشد.

۵- در کشورها ی صنعتی امریکای شمالی، اروپایی، چین، هند، جاپان، برازیل، ارجنتاین... و غیره.

۶- ریختن نفت از نفت کش ها به اثر عوارض تخنیکی، فاضله های اتمی و غیره.

معلومات اضافی برای معلم

* **آلودگی دریاها:** هر گونه فضلات مضر سمی که به طورقصدی یا بر حسب تصادف، در آب دریا، مصب دریاها و اقیانوس ها ریخته شود، باعث آلودگی آب می گردد. این آلوده کننده ها ممکن مواد کیمیاوی، فاضلاب، مواد خام کارخانه ها صنعتی یا مناطق مسکونی باشد که مستقیماً به دریا ریخته و یا توسط کشتی ها به مناطق دور از ساحل حمل شده و در آنجا تخلیه می شوند. مواد زایده مناطق مسکونی، صنعتی و اخیراً نیز زباله های مواد رادیو اکتیف (زباله های هستوی) توسط بسیاری کشورها به اقیانوس ها تخلیه می شوند. نفت یکی دیگر از منابع اصلی آلوده کننده آب اقیانوس ها است که ممکن است از سوراخ شدن کشتی های نفت کش بر اثر تصادم یا غرق شدن و یا باز شدن تصادفی ترمینال های نفتی و شستن غیر قانونی تانکرها ایجاد شود. هر سال ۲ الی ۵ میلیون تن نفت خام یا تصفیه شده به اقیانوس ها ریخته می شود. که باعث آلوده شدن آب و خطر برای حیوانات و نباتات بحری می باشد.

* **زباله ها:** مواد زایده خطرناک، مواد زاید جامد و یا مایع خطر ناک هستند که به علت کمیت، غلظت و یا کیفیت فزیک، کیمیاوی و بیولوژیکی می توانند باعث افزایش مرگ و میر و یا امراض بسیار جدی شوند. به اساس تعریف اژانس حفاظت محیط زیست Environmentl protion Agency زباله های خطرناک به مواد زاید جامد اطلاق می گردد، بالقوه خطرناک بوده، پس از طی مدت زمانی موجبات خطر را برای محط زیست، فراهم نماید.

از منابع عمده زایدات بیولوژیکی، شفاخانه ها، لابراتوارها و مرکز تحقیقات طبی، زباله شفاخانه ها به دلیل این که حاوی زیادت پتالوژیکی، مواد زاید رادیو کتیف، زاید فارمسی، مواد زاید عفونی، مواد زاید کیمیاوی و بعضی ظروف مستعمل تحت فشار هستند از منابع زاید خطر ناک زباله های شهری محسوب می شوند.

درس پنجاه و پنجم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		خطرات نازک شدن طبقه اوزون
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آشنایی همه جانبه به طبقه اوزون.</p> <p>اهداف خصوصی:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- آگاهی به موقعیت و اهمیت طبقه اوزون. ۲- اهمیت طبقه اوزون را بیان نمایند. ۳- ضرر اشعه UV-C را توضیح دهند. ۴- ضرر اشعه UV-A را تشریح کنند. ۵- متیقن شوند که طبقه اوزون اهمیت حیاتی دارد نباید تخریب شود.
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کارخانه، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	۵ دقیقه	فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال
	۵ دقیقه	پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.
خلق کردن انگیزه		نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.
		طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.
		آیا به کلمه اوزون آشنایی دارید؟

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند.</p> <p>۱- این طبقه درروی طبقه تروپوسفیر به ارتفاع ۱۵ کیلومتری سطح بحر موقعیت دارد.</p> <p>۲- مانع اشعه ماورای بنفش یا $u L$ یا د می‌شود.</p> <p>* زمین را از ضرر اشعه ماورای بنفش حفاظت می‌کند.</p> <p>۳- اثرات این اشعه فوری نبوده بلکه با گذشت زمان تاثیرات منفی آن خطرناک است.</p> <p>۴- باعث کوری چشم و سرطان جلدی می‌شود.</p> <p>* شاگردان متوجه هستند، آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش‌کننده‌گان را نخست به شاگردان را جمع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید و بعد بپرسید:</p> <p>۱- موقعیت طبقه اوزون در کدام قسمت اتموسفیر است؟</p> <p>۲- موجودیت این طبقه برای حیات بشر چه اهمیت دارد؟</p> <p>* اشعه $uv-C$ چه ضرر حیاتی دارد؟</p> <p>۳- ضرر اشعه $uv-A$ و اثرات آنرا بیان نمایید.</p> <p>۴- ضرر اشعه $uv-B$ باعث کدام بیماری‌ها می‌گردد؟</p> <p>* هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح‌ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>- نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهد.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده، موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>* فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه یی</p> <p>O_3 روی طبقه تروپوسفیر به ارتفاع ۱۵ کیلومتری از سطح بحر موقعیت دارد.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید</p> <p>۱- اشعه $uv B$</p> <p>۲- کره حیاتی.</p> <p>- جواب صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>۳- جواب (ب) صحیح است.</p> <p>۴- جواب (د) صحیح است.</p>		

معلومات اضافی برای معلم

طبقه اوزون O_3 تشعشعات ماورای بنفش را جذب می‌نماید، اگر این تشعشعات جذب این طبقه نگردد ۱۶۰۰ بار بیشتر از کاربن دای اکساید در جذب حرارت تاثیر دارد. باعث گرم شدن اتموسفیر زمین و سرطان جلدی می‌گردد. سوراخ شدن یا نازک شدن طبقه اوزون به اثر رسیدن انواع گازات گل‌خانه‌یی کاربومونواکساید، نایتروجن اکساید، کلورو فلور کاربن به طبقه اوزون، تعامل کیمیاوی نموده گاز اوزون تجزیه و این طبقه نازک یا شکاف می‌شوند. بر علاوه مواد کیمیاوی سردی هوا نیز بر تخریب طبقه اوزون تاثیر دارد هر قدر هوا سرد باشد. طبقه اوزون بیشتر تخریب می‌شود، به همین اساس طبقه اوزون عوض این‌که در قطب شمال تخریب شود در قطب جنوب تخریب شده است.

طبقه اوزون که از اوکسجن سه اولانسه ساخته شده، گاز کاربن مونو اکساید در اثر تعامل یک اوکسجن آن‌را گرفته کاربن دای اکساید را تشکیل می‌دهد و اوکسجن را آزاد می‌سازد. این طبقه خاصیت خود را با گذشت زمان ضعیف می‌سازد.

گاز کلور و فلور کاربن را در ۱۹۳۰م انسان‌ها ساختند. در ماشین‌های یخچال‌ها و ایرکندیشن‌ها استعمال می‌شود. بعد از تخریب ماشین‌ها به اثر عوامل مختلف خارج شده وارد اتموسفیر می‌شود.

درس پنجاه و ششم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		تخریش طبقه اوزون
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی: آگاهی از اضرار ناشی از تخریش طبقه اوزون.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آشنایی به اهمیت طبقه اوزون و ضرر ناشی از تخریش آن.</p> <p>۲- گزاتی که باعث تخریش قشر اوزون می‌گردد، معرفی نمایند.</p> <p>۳- خصوصیات گاز C. F. C را توضیح نمایند.</p> <p>۴- راجع به مطالعات طبقه اوزون معلومات دهند</p> <p>۵- متیقن شوند که طبقه اوزون اهمیت حیاتی دارد.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر کارخانه، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملیه تدریس و آموزش در صنف	وقت	۵
	دقیقه	۵
<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه موجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا به وظیفه طبقه اوزون آشنایی دارید؟</p>		

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند:</p> <p>۱- توسط ریموت سنسنگ صورت می‌گیرد.</p> <p>۲- در منطقه قطب جنوب.</p> <p>۳- اجسام حیه را از تشعشعات ماورای بنفش افتاب جلوگیری می‌کند.</p> <p>۴- به اثر گازات گلخانه‌ی C. F. C تخریب شده.</p> <p>۵- C. F. C به طبقه اوزون صعود کرده، باعث تخریش طبقه اوزون می‌گردد.</p> <p>۶- ۵۰٪ تخریب گردیده.</p> <p>۷- تا از تخریش بیشتر طبقه اوزون جلوگیری نموده و این واقعه را به گوش جهانیان برسانند.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان، پرسید:</p> <p>۱- مطالعات طبقات هوا توسط کدام تکنالوژی صورت می‌گیرد؟</p> <p>۲- طبقه اوزون در کدام قسمت اتموسفیر تخریش گردیده‌است؟</p> <p>۳- طبقه اوزون چه اهمیت دارد؟</p> <p>۴- چرا طبقه اوزون تخریب گردیده است؟</p> <p>۵- گاز CFC چرا طبقه اوزون را تخریب می‌کند؟</p> <p>۶- در قطب جنوب چند فیصد طبقه اوزون تخریب شده است؟</p> <p>۷- در سال ۱۹۹۵م. در شهر مونتریال کشور کانادا کنفرانس راجع به چه موضوع دایر گردیده بود؟</p> <p>* صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>* نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده، موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس پرسید.</p> <p>* درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: طبقه اوزون حیثیت یک شیشه خانه را در زمین دارد، حرارت اشعه ماورای بنفش را به خود جذب کرده و زمین را از اضرار آن حفظ می‌کند و توازن حرارت را در طبقه استراتو سفیر حفظ می‌کند؛ زیرا این طبقه حرارت را جذب و از فرار آن جلوگیری می‌کند.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید.</p> <p>۱- طبقه اوزون روی طبقه تروپوسفیر به ارتفاع ۱۵ کیلومتری از سطح بحر موقعیت دارد. اجسام حیه را از ضرر تشعشعات ماورای بنفش محفوظ می‌نماید.</p>		

۲- گاز C. F. C در صنایع ماشین آلات سرد کننده استعمال می‌شود، به اثر تعاملات سنگین نمی‌تواند در سطح پایین اتموسفیر تعامل نماید به طبقه اوزون صعود کرده منبع کلورین در فضاء بوده و باعث تخریش طبقه اوزون می‌گردد.

۳- به اثر گازهای گل‌خانه‌ای و کلور فلور کاربن تخریب می‌شود.

۴- در جلسه لندن در سال ۱۹۹۵م. تصمیم گرفته شد که جلو تولید گازات گل‌خانه‌ای و C. F. C (کلور فلور کاربن) گرفته شود.

۵- در ۱۹۹۸م. عالم چینایی وان لن دریافت که سوراخ طبقه اوزون به ۲۶ میلیون کیلومتر مربع می‌رسد.

معلومات اضافی برای معلم

اشعه ماورای بنفش که در انگلیسی ultraviolet که اختصار uv می‌باشد، موجی است در بین امواج الکترومقناطیسی با طول موج ۱۰۰ - ۴۰۰ نانو متر که کوتاه‌تر از اشعه نور مرئی (قابل دید) و بلندتر از اشعه اکس (X) است، یعنی انرژی کمتر از اشعه اکس، ولی بیشتر از نور مرئی دارد. این اشعه ۱۰٪ از تمام امواج منتشر شده، از سطح آفتاب را تشکیل می‌دهد. اشعه ماورای بنفش به سه بخش تقسیم شده UV-A, UV-B, UV-C اشعه UV-C در بین این سه اشعه دارای انرژی و ضرر بیشتر می‌باشد. UV-C برای زنده‌گی موجودات زنده ضرر بیشر دارد و حتی می‌تواند حیات را روی زمین را نابود کند. خوش‌بختانه اشعه UV-C به سبب موجودیت طبقه اوزون در اتموسفیر به سطح زمین نمی‌رسد. وقتی که اشعه UV-C با مالیکول‌های طبقه اوزون برخورد کنند، مالیکول‌های اوزون انرژی آن را جذب و تجزیه می‌کنند. بنابراین اشعه UV-C هرگز به زمین نمی‌رسد.

اشعه UV-B در اشعه ماورای بنفش در قسمت وسطی آن قرار دارد، نسبت به اشعه UV-A انرژی بیشتر دارد به همین سبب می‌تواند خطر ناک باشد.

UV-A- کم‌ضررترین اشعه ماورای بنفش است چون انرژی کمتر دارد. این اشعه در طبیعت بیشتر وجود دارد قرار گرفتن در مقابل آن برای وقت محدود اثرات خوب دارد و در تشکیل ویتامین D در پوست کمک می‌کند. اشعه ماورای بنفش برای ضد عفونی کردن آب، مواد خوراکی، سامان آلات طبی، لوازم صنعتی و غیره می‌توان استفاده کرد.

درس پنجاه و هفتم

وقت: یک ساعت درسی

عناوین مطالب		شرح مطالب
موضوع درس		قطع جنگلات
اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)		<p>از شاگردان توقع می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:</p> <p>هدف عمومی آشنایی به اهمیت جنگلات.</p> <p>اهداف خصوصی</p> <p>۱- آگاهی راجع به اهمیت جنگلات حاصل نمایند.</p> <p>۲- اهمیت جنگلات را توضیح نمایند.</p> <p>۳- اضرار قطع جنگلات را بیان نمایند.</p> <p>۴- متیقن شوند که جنگلات طبیعی از نعمت‌های خداوند (ج) بوده که برای تمام زنده جان‌ها ارزانی فرموده است.</p>
روش‌های پیشنهادی تدریس		تشریحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروهی.
مواد ممد درسی		تصاویر جنگلات طبیعی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.
شیوه ارزیابی		کتبی، شفاهی و بحث گروهی.
فعالیت‌های عملی تدریس و آموزش در صنف	وقت	<p>فعالیت مقدماتی: به طریقه مروج به صنف داخل شدن، سلام و احوال</p> <p>پرسی نمودن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، تقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان و ارتباط درس جدید با درس گذشته.</p> <p>خلق کردن انگیزه</p> <p>نوشتن عنوان روی تخته و جلب توجه شاگردان به تصاویر در صفحه متن درسی.</p> <p>طرح سؤالی که انگیزه خلق کند.</p> <p>آیا می‌دانید که موجودیت جنگلات برای موجودات حیه چه ارزش دارد؟</p>
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	
	۵ دقیقه	

وقت	فعالیت‌های یادگیری شاگردان	فعالیت‌های تدریس معلم
۳۵ دقیقه	<p>* درس را خاموشانه مطالعه نموده و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند.</p> <p>* آنچه از مطالعه خاموشانه آموخته اند، جواب می‌دهند.</p> <p>۱- هوارا تصفیه، کاربن دای اکساید هوا را جذب و اکسیجن را آزاد می‌سازد.</p> <p>۲- سازمان سبز ملل متحد.</p> <p>۳- خانه سازی ها، انکشاف صنایع، تبدیلی زمین جنگلی به زمین زراعتی و آتش سوزی‌ها سبب بیشتر تخریب جنگل‌ها می‌گردد.</p> <p>۴- نباتات نمک‌ها و آب را از زمین جذب به برگ‌ها انتقال می‌دهد، در روز نباتات کاربن‌دای اکساید هوا را جذب و به کمک اشعه افتاب غذا می‌سازد و کسینجن را آزاد می‌نماید.</p> <p>* شاگردان متوجه استند، آنچه نمی‌دانند، می‌پرسند.</p> <p>* شاگردان در گروه‌ها تنظیم می‌شوند، روی موضوع تعیین شده بحث می‌کنند و نتیجه بحث را یکی از اعضای گروه به هم‌صنفان بیان می‌کند.</p> <p>* جواب می‌دهند.</p>	<p>* بعد از تکمیل جواب شاگردان مطالعه خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل درس را توضیح دهید.</p> <p>* سؤال‌های پرسش کننده‌گان را نخست به شاگردان راجع ساخته، اگر آن‌ها جواب داده نتوانستند خود جواب دهید.</p> <p>* بعد از جواب دادن به سؤال‌های شاگردان بپرسید:</p> <p>۱- جنگل‌ها از نظر صحتی و اقلیمی چه اهمیت دارد؟</p> <p>۲- کدام سازمان، ملل متحد و حامیان آن مانع قطع جنگلات شده است؟</p> <p>۳- کدام عوامل در تخریب جنگلات مؤثر است؟</p> <p>۴- عملیه فوتوسنتیز چیست؟</p> <p>* - هر سؤال را به چند شاگرد راجع ساخته، از آن جمله صحیح ترین جواب را انتخاب نمایید.</p> <p>- نکات مهم درس را روی تخته بنویسید، درس را تشریح نمایید.</p> <p>* به سؤال‌های شاگردان جواب دهید.</p> <p>* صنف را به گروه‌ها تقسیم نموده موضوع فعالیت را طبق هدایت متن کتاب برای شان مشخص سازید.</p> <p>* فعالیت گروهی را نظارت و رهنمایی کنید.</p> <p>* نتایج فعالیت گروهی را با معلومات خود جمع بندی کنید.</p> <p>* غرض ارزیابی دانش شاگردان از سؤال‌های پایانی درس بپرسید.</p> <p>درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف توصیه کنید.</p>
<p>جواب سؤال انگیزه‌یی: اکسیجن که مهمتر ماده حیاتی است که نباتات آن را تولید می‌نمایند. میوه‌ها و برگ آن غذای حیوانات را تشکیل می‌دهند. از حاصلات آن در صنایع و انواع ادویه جات استفاده می‌شود.</p> <p>جواب سؤال‌های اخیر درس</p> <p>مختصراً جواب دهید.</p> <p>۱- کاربن دای اکساید هوا را جذب و اکسیجن را در هوا آزاد می‌سازد.</p> <p>۲- مواد خام انواع صنایع را تشکیل می‌دهد، در خانه سازی، ادویه سازی، جمع اوری انواع میوه جات، برای جلوگیری از تخریب بیشتر سیلاب‌ها، شکار، تفریح... و غیره استفاده می‌شود.</p> <p>۳- تخریب آن باعث کاهش مهم‌ترین ماده حیاتی اکسیجن در هوا می‌گردد. صحراها را به وجود می‌آورد، درجه حرارت هوا بالا رفته و رطوبت هوا کاهش می‌یابد.</p>		

در جملات ذیل جواب صحیح را تشخیص کنید :

۱- صحیح است.

۲- صحیح است.

۳- غلط است.

۴- صحیح است.

معلومات اضافی برای معلم

محیط طبیعی در کل یک مجموعه متعادل و تحفه خداوندی و دوست لازم بشر به شمار می‌روند، یعنی جنگل منحصراً طبعاً سبز در تداوم حیات بشر نقش عمده دارد. هیچ یک از پدیده‌های طبیعی به اندازه جنگل در زنده‌گی سالم آدمیان نقش اساسی ندارد، انسان در بخش نگه داری جنگل و نوع بهره برداری از آن مسؤول است. جنگل فقط متعلق به یک نسل و زمان خاص نیست؛ بلکه یک سرمایه ملی و جهانی است. انسان تا زمانی که تعادل محیط را بر هم نرزد مشکلات جدی بروز نمی‌کند

نابودی جنگل‌ها یکی از علت‌های مهم گرم شدن هوا می‌باشد. نباتات به اثر جذب کاربن دای اکساید آن را ذخیره می‌نمایند، که به اثر سوختن آن را آزاد می‌نمایند، بنا بر این آتش سوزی در جنگلات می‌تواند یکی از دلایل افزایش اندازه کاربن دای اکساید در هوا باشد. به اثر قطع درختان جنگلی و گیاهان تعرق آن کم شده و باعث کاهش بارنده‌گی و خشک شدن هوا می‌گردد و سبب گسترش بیابان‌ها نیز می‌شود. به جنگل‌ها ریه تنفسی جهان گفته می‌شود که به اثر حریق آن‌ها کاربن دای اکساید افزایش و تولید اکسیجن کاهش می‌یابد (نباتات روزانه اکسیجن آزاد می‌سازد) نباتات در نتیجه عملیه فوتوسنتیز گاز کاربن دای اکساید هوا را جذب می‌کند. با از بین بردن گیاهان اندازه کاربن دای اکساید در هوا افزایش می‌یابد.

عوامل نابودی جنگلات عبارت است از:

- زیرکشت آوردن زمین‌های جنگلی و از بین بردن آن‌ها.
- تولید چوب به اثر استفاده نمودن آره‌های برقی وسایل نقلیه پُر قدرت افزایش فوق العاده نموده است.
- آتش سوزی‌های بزرگ و مدهش.